

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.15, november 2019

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tilføjet punktkommentarer, indledning og tekstredigering i version 1.16, november 2020

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1814 (SJ: 222)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 3

US *Udvalgte Skrifter* 2

VU *Værker i Udvalg* 7

Teksten er etableret af Stine Guldahl Holst

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Stine Guldahl Holst, redigeret af Steen Tullberg og Kirsten Vad

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:I]|US:427

Roskilde-Riim

ved

Nik. Fred. Sev. Grundtvig,
Capellan.

Ørken skal glæde sig og blomstre som en Rose, Libanons
Herlighed er givet den; da skal den Halte springe og
den Stummes Tunge synge, thi Vandene have udbredt
sig i Ørken og Bækkene paa den øde Mark, det Tørre
skal vorde en Sø, det Tørstige en Kilde.

Esaias 35.

Kjøbenhavn, 1814.
Trykt og forlagt af Andreas Seidelin,
store Kannikestræde No. 46.

[[A:II] [[A:III] |PS:157|US:428

Til

Dannerkongen

til

Kong Frederik den Sjette.

Sig

helliger min Sang

og

vil **Ham** Held forjætte.

[[A:IV]

¹ [[A:V] Vandret har jeg mellem Kongegrave,
Giennemvandret den forgangne Old;
Sammenbundet har jeg der de Stave,
Som jeg fandt paa Sagas brede Skjold.
Paa de sært høitidelige Stæder
Skjalden gik i sine Præsteklæder,
Med Guds Ord han føied Stav til Stav;
Læsde Messe over Kongegrav.

² [[A:VI] Ingen Drot, og ingen Mand paa Jorden
Jeg tilegne tør den Kirkesang,

Uden Dig, Kong Frederik i Norden!
Odelsmanden til den Kildevang;
Thi, Kong Fredrik! det er Dine Frænder,
Fra hvis Grave sig nu Staven vender;
Hvad den ristede i Smil og Graad.
Deres Kaar det var, og Deres Daad.

3 |US:429|Konge! see! jeg stædes for din Throne,
Fløtter frem mit Kvæde, som jeg maa,
Ei det gaaer paa Drapers høie Tone,
Dog, o Drot ! Du Flokken ei forsmaa!
Thi som Eivinds og som Thjodolfs Vise
Saga skal engang dog Flokken prise,
Thi sandfærdig den, paa gammel Sæd,
Viser Vei til Kongers Leiested.

4 |[A:VII]|Konge mild! lad det dig ei fortryde!
Skjalden har paa Dine Fædres Grav
Deres Dyd men ogsaa Deres Lyde,
Dristig tegnet med sin Præstestav;
|PS:158|Og naar Skygger vilde ham forfærde,
Tænkt paa Gud og Christian den Fjerde,
Tænkt om Kongen over Daneland:
Han er Søn af Fjerde Christian.

5 Ja forvist, Kong Frederik den Sjette!
Sattes du i Fjerde Christjans Sted,
Give Gud! jeg turde Dig forjætte,
Hvad Han lovede Kong Christjans Sæd;
Fredegod og under Blomsterkrone
Fast ved Ham at sidde paa Din Throne,
Og opreise for Hans Navn et Hus,
Høit paa Bjerg, paa Afgudstemplets Grus.

6 |[A:VIII]|Ak! dertil det synes ei at tegne,
Spiret synker jo i Mandeblood,
Fjendesværd jo blinke allevegne,
Dovre! det jo giælde skal din Rod,
Herrarne vil lokke eller røve
Hellebarden fra den norske Løve,
Unde Dig forvist, Kong Fredegod!
Kun en Stol foruden Ryg og Fod.

7 Dog, for Stolen vær kun aldrig bange!
Stoel paa Ham som reiste den i Nord!
Stoel paa Ham, som hjalp saamange Gange

Dine Fædre ved sit Almagts Ord!

|US:430Fast ved Ham, og ei ved Dine Hære
Skal den staa, og vidne, Gud til Ære:
“Stærk er Herren, og Hans Miskundhed
Sig forherliger i tolvte Led”.

8 **|[A:IX]**Ja, o Konge! kom ihu Din Navne:
Frederik, den Fjerde Christjans Søn!

|PS:159Kom hans Skib dog ei til Godehavne,
Trods hver Læk og Stormens hule Drøn?
“Herren sørger” var hans Svar til Dragen,
Herren sørged for at *Trøndelagen*,
Meer i Slægt med Dovre end med Kiøl,
Blev hos Fredrik med Halei og Døl.

9 Ja, o Konge! lad kun Herren sørge!
Slaa til Ham kun trøstig al Din Liid!
Tidender Man *da* fra Dig skal spørge,
Store, som fra gamle Fredriks Tid,
Da jeg tør i Herrens Navn Dig borge
For Din Dannemark og for Dit Norge;
Ja for Skaane, Halland, Bahuslehn,
Brudte Stykker af Din Mark og Steen.

10 **|[A:X]**Ja, o Konge! Meer end Magt og Vælde
Himlens Gud Dig gav til Arvelehn:
Du opreise skal paa Christjansfjelde
Herrens Huus alt som en Fredrikssteen;
Kongen, som til Himmeltemplets Ære,
Kirken høit paa Hænder monne bære,
Det er Dig, ja Dig, Kong Fredegod!
Rosenskud af Fjerde Christjans Rod.

11 Ja, Dit Spiir skal grønnes som en Palme,
Skyde Blomster som en Aaronstav;
Hamres skal til Dig af ædle Malme
Hæderskronen, som den Rige gav
Til den Drot, der vilde trøstig byde
Rosenbækken som en Laug at flyde,
Luttrende, og kvægende derhos,
Over Stub og Lyng og Klippemos.

12 **|[A:XI]|PS:160|US:431**Saa, Hilsæl! Kong Frederik den Sjette!
Sat af Gud i Fjerde Christjans Stæd!
Gud skee Lov! at jeg tør Dig forjætte,

Hvad Han lovede Kong Christjans Sæd;
Fredegod, og under Blomsterkrone,
Fast ved Ham, at klæde Nordens Throne,
Og opreise for Hans Navn et Huus
Høit paa Bjerg, paa Afgudstemplets Grus!

13 Kast da kun, o Drot! paa Gud al Sorgen!
Han har sagt, Han sørge vil for Dig.
Kom ihu, at det er Jul i Morgen!
Sødt da toner det fra Himmerig,
Ja til Hyrderne et Englevæde
Toner sødt om Frelse, Fred og Glæde.
Gak med Hyrderne til Bethlehem!
Glad da hjem Du vist skal gaae med dem.

14 **[A:XII]**Lad da kun den Løve og de Ørne
Have Mod paa Danmarks Hjerteblod!
Vinden snart skal fra et andet Hjørne
Vifte saa, at de faae Bod for Mod,
Naar for Løven paa sin Ørnevinge,
Elveløven maa sig selv forspringe;
Og naar Ørnen med sin Løvetand
Flækker Ørnene, som Kiølen Vand.

15 Dog, o Konge! til Dig taler Præsten,
Ikke sine men sin Herres Ord:
Frelsen ei fra Østen eller Vesten
Vente Du, og ei fra Syd og Nord!
Støt alene Dig ved Bibelstaven!
Hold den trøstig over Trøndelaven!
Giv ei Hunde Helligdommen fiin!
Kast ei Perlerne for Skovens Sviin!

16 **[A:XIII]****[PS:161]**Dagen hælder nu, og Timen skrider,
Fra Din Hald jeg gaaer til Juleleeg,
Det skal skues i de sidste Tider,
Om med Løgn jeg Dannerkongen sveeg.
[US:432]Jeg har sjunget hvad jeg aldrig vidste,
Men jeg saae og Staven maatte riste,
Bævende frembærer jeg min Sang,
Men det leger i mig ved dens Klang.

17 O! foragt ei denne sære Stemme!
Det er underligt at være Skjald,
Røsterne fra Oven vi fornemme
I det hemmelige Tonefald,

Hvad vi sige, selv vi ikke vide,
Men o vee den Skjald som vilde stride!
Herren selv maa sine Ord forstaa,
Han har skabt, hvad Skjaldeøiet saae.

18 **[A:XIV]**Gak, o Drot! til dine Fædres Grave!
Følg min Sang til Rosens Kildevang!
Sødt det aander i den Kirkehave;
Du i Aanden skal forstaa min Sang;
Salvet skal Du under Chorets Bue
Herrens Lignelse og Syner skue;
*Til Kong Christian den Fjerdes Aand
Din skal knyttes med et evigt Baand.*

allerunderdanigst
N. F. S. Grundtvig,
Capellan.

Juleaften 1813.

[A:1]**[PS:165]****[US:433]**Hil dig Roskild! ja hilsæl
Hellig Korsens Kongekilde!
Tidlig sprang du af dit Væld,
Gid du og hentørres silde!

Ind til Leire bugted sig
Fra det gamle Hav en Vig,
Den var kun et Kæmpevad,
Der kun Snekken smal og flad
Under Aaren kunde glide,
Eeg og Bøg kun ved dens Side
Voxte mellem vilde Blommer.

Ind til Roskild Fjorden bred
Bølgede i gamle Dage,
Og ad den saa prud indskred
Under Seilet gyldne Drage.

[A:2]Sjelden nu, du gamle Fjord,
Man beseiler dine Vande,
Vi har megen *Last* ombord,
Kunde let paa Stenen strande.
[PS:166]Heller paa det vilde Hav
Vil vi dristelig omfare,
Ovenpaa den aabne Grav
Svømme Ting saa dyrebare,
Som kan Tunge, Næse, Øie,

Øre, Krop og Sjæl fornøie.
Alt vi kan os for vor Last
Købe, som vi maa, i Hast,
Og forlise vi tilsidst,
Al vor Last vi har opskrevet,
Og der staar i Regnebrevet,
Den skal os betales vist,
Thi *Procenten* har vi givet,
|US:434Hvis vi da kan bjerge Livet,
Har vi vundet, hvad vi fik
Haverert før vi forgik;
Kan vi ikke, nu velan?
Sligt fortryder ingen Mand.

Roskild! mig dog ikke lyster
Paa det Brev til fjerne Kyster,
Vovelig at vende Stavn,
|A:3Svælget er en daarlig Havn.
Ei for grund er mig din Fjord,
Vil min Snekke ikke glide,
Af min Last jeg overbord
Kaster hvad jeg kan itide,
Jeg har meer end Nok igen,
Og at gaa tilbunds med den
Om det end var nok saa silde
Det betaler sig kun ilde.
Ej jeg frygter gamle Trolde,
Ingen Tiende jeg ham loved,
Jeg har intet Helgenhoved,
Men jeg har et Slangeskjold,
|PS:167Naar han speiler sig, jeg veed
Hylende han farer ned
Hvor jeg ei har Lyst at komme,
Naar min Seiletid er omme.
For den Steen, Man raaber paa,
Er jeg ei det mindste bange;
Strande vil jeg ei, men staa,
Bedre kan Man ei forlange;
Ararat er Stenens Navn,
Der Man sidde kan i Stavn
Rolig, til igen, som før
Jorden vorder reen og tør,
Til vi se i favre Vaar,
|A:4At den Steen, hvorpaa vi staar,
Meer end hele Kloder veier,
Ja, at Alt om den sig dreier,

At den er de Vises Steen,
|US:435 Som forgæves Mangen Een
Søgte mellem begge Pole,
Søgte i den sorte Skole.
Ja, alt her vi komme efter
Stenens underfulde Kræfter,
Pral er Daarskab, men ifald
Endelig det være skal,
Kan med Bøhme, Theofrast,
Dippel og hver ny Bombast
Vi omkap som Karle prale
Og endda kun Sandhed tale.
|PS:168 Kun om Ondt at sige Godt,
Kalde Synden gjort i Gud;
Med hans Ord at drive Spot,
Og det Fjendskab slette ud,
Som er mellem Lys og Mørke,
Kan vi ei med al vor Størke,
Slige Ting vi vil og maa
Lade Satan *prøve paa*.
Men at have Gud for Øie
I det Dybe og det Høie,
Kalde Blomster op af Muld,
|A:5 Gøre Steen og Bly til Guld,
Og med Blomstens Honningsaft
Blande Vandets skjulte Kraft,
Lokke, hvad vi kalde paa
Saa det til os komme maa,
Det er Ting, som vi forstaa.
Saa ieg ogsaa, om jeg vilde,
Kunde, Roskild, af din Kilde
Mane op den skjulte Kraft,
Blande den med Honningsaft;
Lade den i Bægret bruse,
Og med mig en Skok beruse.
Hvis jeg vilde, men o nei,
Maner, Troldmand er jeg ei;
Sagtelig, som det sig sømmer,
Jeg paa Stenen til dig svømmer,
Barnlig jeg til Gud vil sukke:
At Han vil dit Væld oplukke,
At Han vil i Bægret skænke
Baade mig og Mænd paa Bænke,
|US:436 Naadelig en Lædskedrik;
At paa deres gamle Stade,
Blomsterne med favre Blade

Kneise maa og dufte sødt,
|PS:169|Som en Krands sig flette sammen
Til Hans Pris og Ære! Amen!
|A:6|“Galilæas Bæk skal gaa”
(Saa lod Gud Profeten spaa)
Over Sletten ud i Strand,
Da skal læges Havets Vand;
Rundtomkring de lægte Vande
Skulle favre Træer stande,
Visne skal ei noget Blad,
Frugten være skal til Mad,
Bladene til Lægedom,
Thi den klare Bæk udkom
Fra min høie Helligdom;
Ogsaa hid til høie Nord
Ind fra Havet kom en Fjord,
Og omkring de lægte Vande
Saaes favre Træer stande;
Roes Kilde! Lægedom
Og i dig fra Havet kom.
Det var spaaet: den Tid skal komme,
Da, som favre Rosenblomme,
Ørken skal i Blomster staa;
Ogsaa her det Syn Man saa,
Rosen blomstrede i Nord
Purpurskøn ved Isefjord,
Duften blev til Aandens Føde,
Bladene til Lægedom,
Thi det Vand som gav den Grøde,
|A:7|Udaf Guddomsvældet kom.
Roes Kilde! du er døbt,
Krist paa Korset dig har købt,
Hedningnavnet klæder ilde;
Du er døbt til Rosenkilde.

|PS:170|Hil dig Roskild! ja hilsæl!
Hellig Korsens Rosenkilde!
Herlig sprang du af dit Væld,
|US:437|Gid du maa udtørres silde,
Gid din Bølge sig maa velte
Kvægsom over ganske Nord,
Til, naar Elementer smelte,
Som en Damp du med din Fjord
Stiger did, hvorfra du kom,
Synker i Guds Helligdom!

Dog, din Tid den er vel omme,
Kildens Kræfter ei sig te,
Intet Øie io kan se
Nu i Nord din Rosenblomme.
Bispegaard og Kongeborg
Har din *Datter* dig jo røvet,
Som en Enke du i Sorg
Grædende kun kysser Støvet.
Støvet af dit Rosenblad,
|A:8Og af lange Kongerad:
Bladene, som fulde af
I din store Rosengrav.
Skal da nu dit Navn du miste,
Maa du nu som Lig i Kiste
Skifte *Rosen* om med Ro?
Nei, de Træer, som opgro
Paa det helliggjorte Stade
Miste aldrig deres Blade;
Naar de kolde Vande isne,
Kan det lade, som de visne;
Man i Gravens Ormekule
Kan dem sænke, kan dem skjule;
|PS:171Men som Helgenbeen de sove,
Ingen Orme sig tør vove
Til de friske, favre Løv,
Som ei smuldre kan til Støv,
Som i Graven end beholde
Lægedommens skjulte Kraft.
Ikke altid skal du græde,
Lad kun Støvet være Støv;
Stundom risle du med Glæde
Over dine Rosenløv,
|US:438Synge Ham en Aftensang
Af hvis Helligdom du sprang!
|A:9Roskild! kom engang ihu
Sære Sagn til Fryd og Gru,
Som en gammel Sagastav
Risted paa din Villums Grav!
Der de vantro Præstemænd
Grove Liget op igjen,
Duftede hans Kaabe fin
Alt som Rosen og Jasmin;
Men for vantro Præstemænd
Kun af Svovel lugted den,
De den kasted med Foragt,
Gnede Duften af med Magt,

Mente at med Lud og Vand
Slukkes kunde Helveds Brand.
Dog det Haab, som Boblen brast,
Og de arme vantro Klerke
Andet fik med Sorg at mærke;
Herman sad i Præstemøde
Biskop Absalon saa nær,
Onde Ild tog til at gløde
Pinlig i hver Næsebor,
Mæle kunde han ei Ord
|PS:172Og opbrændt af Helvedflammer,
Sank han ned i Grav med Jammer;
Arnfast paa Sotteseng
|A:10Ynkelig sig maatte klage,
At han i de sunde Dage
Drev med Himmelduften Spot.
Isak saae de Andres Plage
Gjorde Bod for Naadens Stol,
Dog hans Legem maatte bøde,
Det hensvandt som Dug for Soel.
Roskild, kom du kun ihu
Gamle Sagn til Fryd og Gru!
Om din Rose er det sagt,
Den er og i Graven lagt;
Men sin Duft den himmelsøde
Sender den os end imøde;
Duften kan de Matte kvæge,
Kan de syge Hjerter læge;
|US:439Selv de Vantro maa fornemme
Hvor den søde Duft har hjemme;
Ak, men dufter den omsonst,
Lugte de kun Svoveldunst,
De i Lud og Vand sig tvætte,
Intet Bad og ingen Konst
Dog imod den Svoveldunst
Mægte Noget at udrette,
Og tilsidst de maa med Jammer
Bade sig i Svovelflammer.
|A:11Vi, o Kristne, ville glade
Hjertet for den Duft oplade,
Men hvor er den bedst at mærke?
Mellem Konger? mellem Klerke?
|PS:173Hvor mon ligger, hvor mon staar
Kildens rette Rosengaard?

Kongeborg! du sank i Støvet,

Al din Glands og Pragt berøvet;
Hvis end Duft fra Gruset kommer,
Er den ei af Rosenblommer.
Tit af Horne og af Lur
Røstet blev din stærke Mur,
Meer dog af letfærdig Sang
Over Hofmænds Drikkebord,
Og af Ederne som klang
Mellem løs og raadden Tale;
Allermest i hule Sale
Dønned onde Kongeord,
Skøndt de hviskedes saa stille,
Røsted de dog Mur og Pille,
Og en myrdet Konges Rallen
Styrtede omsider Hallen.

Ja, du sjunkne Kongeborg!
Saga taler end med Sorg
|A:12 Om de fire Gæstebud,
Som de fire Hjørnestene
Skøde under Borgen ud,
Og det femte som allene
|US:440 Dømme maatte beste Hald,
Spaa den Undergang og Fald.

|PS:174 Tveskæg! i det første Gilde
Du en Fader myrde vilde.
Palnatoke! Gud kun veed
Om for dig Kong Harald segned
Om for venlig jeg dig tegned,
Hvad du var, for Hvad du streed;
Men af Svend, din *Fostersøn*,
Du fortjente bedre Løn,
End det Malm han dig lod veie;
Ingen turde dig det faae,
Men paa Spydes skarpe Leie
Dog en myrdet Gæst man saae.

Ogsaa du hin rige Knud
Gjorde her et Julebud.
Siig mig, var ei Vinen god,
Siden du dig vilde lædske
Med saa dyrekøbt en Vædske:
Med din Svogers Hjerteblood?
|A:13 Søn af Ulf! da du blev vred,
Nok en Hjørnesteen udskreed.

Magnus! i de fire Dage
Der du lurede paa Knud,
Da skød du den fjerde ud,
Som end ene var tilbage;
Her den Djævel blev undfangen
Som blev født ved Haraldstad,
|PS:175Rosen da i Kildevangen
Sammenrullede sit Blad,
Brat nedfaldt din Søn i Hallen,
Og dens Mure ved hans Rallen.
Ja, ved *Frændesvig*, o Knud!
Faldt du i de samme Sale
Hvor din Fader Hellig Knud
Skuffede ved Slangetale,
Hvor han listig Brynjen skød
Fra det Bryst han vilde saare.
Dog, Svend Grathe! tifold Død
|US:441For din Daad jeg vilde kaare,
Thing med Bondemænd at holde.
Holdt din Ære du for nær,
Men at myrde Frænder bolde,
Det var dig en Herrefærd.
Opad Bakken tog du Flugten
|A:14For at slippe Bondelugten,
Lugter Frændeblood da bedre
End lidt Dunst af Køer og Vædre?
Høit du krøb i Velmagts Tider,
Lavere du krøb omsider,
Der du krøb paa Haand og Fod
Over Hængedyndets Gynges,
Drot, da fikst du Bod for Mod,
Da blev Kronen dig til Tynges,
Ydmyg som din egen Svend,
Med de ringe Bondemænd
Gierne da du tale vilde,
Men da var det alt forsilde,
Bondeøxen svared dig,
Og dit røde Kongelig
|PS:176Fik, hvad Kongemord er værd,
Fik et Asens Jordefærd.

Borg, for Intet ei i Støvet
Sank du, al din Pragt berøvet,
Uglen tuder paa dit Grus,
Sorte Gienfærd holde Hus

I de faldne Kongesale,
Rosen dufter ei fra Dig
Kun en Dunst af Blod og Lig
Stiger op ved Midnatsvale.
|A:15Bispegaard! har du i Eie
Den begravne Roses Leie?
Mangengang den yndig rød
Blomstred i din Haves Skød,
Villum, Eskild, Absalon
Pleied den med venlig Haand;
Søn af Jakob, Søn af Stygge!
I saae Brodersværdets Skygge
Svæve over Lunde-Kor,
Der det rasede i Nord,
|US:442Gru jer drev fra Stol og By,
Hyrder, som for Ulven flye
Tør og vil jeg ei berømme,
Men en Anden maa jer dømme.

|PS:177Mindes maa jeg dig, Niels Skave!
Hvad du planted i din Have
Var vel neppe Talen værd,
Siden Saga tier kvær;
Men du har en Bautasteen
Som ei mange Kongebeen,
Du en Kirke bød den være
Til en hellig Sofrens Ære;
(Kære! hvorfor ei til Guds?)
Som en Skygge af St. Luds
End i Holmistorp den staar,
|A:16Som den stod trehundred Aar,
Gudelig var vel din Hu,
Siden Stenen staar endnu.

Lave Urne! Rigens Handel
Var dig meer end Bispevandel,
Blomsterne jeg saae dig ryste
For en faver Dronnings Fod,
Ei med Duft mig kan forlyste,
Ei de randt af Rosenrod.
Nei du verdenskløge Mand,
Du kun havde lidt Forstand,
Eller og du fik den silde,
Paa Guds Blommer, thi du vilde
|PS:178Som et Ukrud luge op
Hvad just var en Rosenknop.

Plukked du de sidste Blade
Af det gamle Rosentræ,
Var de som din Kaabberplade
Ei til Duft men kun til Læ,
Eller hvis en Duft heel svag
End de gemme til din Ære,
Maa den søges, maa den være
Under Kirkens Kaabbertag,
Det du lagde, og derinde
Skrev du ham et lille Minde,
|A:17|US:443Hvem et stort, med gæve Kristen,
Du lod prænte i Paris;
Tør jeg tro dit Ord paa Kisten,
Døde du paa luthersk Viis:
Som en Synder du Guds Naade
Bad din Salighed at raade.

Ja, du Kirke, høi og prud!
Gemmer vist de Rosenskud
Som ved Hellig Korsens Kilde
Blomstred aarle eller silde,
Du, ja du er Rosengraven,
Skræpper ødte Bispehaven.
Jochum Rønnov! fy dig an!
Egner det en Riddersmand?
Haven leied du for Guld,
Plantede i viet Muld
Urter kun som kildred Ganen;
Hørte du da ei hvad Svanen
Sang om Rosen purpurrød?
Jo, du hørte det forhærdet
|PS:179Taalte den selv ei ved Gærdet,
Der du saae den livlig skød;
Ønsked før, jeg veed ei hvilke
Torneskud end Rosenstilke.
Du foragted Rosens Blad,
|A:18Men saa høit dog voxte Stilken
At den naaed dig paa Bjelken
Hvor du feig storagtig sad.

Bispegaard! ei dine Vægge
Smuldrede i røde Bække,
Derfor ingen Ugler tude
Over dig, som hisset ude;
Hvad i Grunden du attraade,
Hvad engang din Reisning spaade,

Blev du; end i denne Stund
Kneiser paa din gamle Grund
Høit et kongeligt Palads.
Rosen dufter ei fra dig,
Men til sandru Mindetegn
At du gavst den Ly og Hegn,
|US:444Mens den blomstrede i Haven,
Hænger end i Luft en Bro
Fra din Sal til Klippegraven,
Ikkun halvt I ere to.

Kirke! ja kun du bestaar,
Gennem syvgang hundred Aar.
|PS:180Dine Buer maatte gløde,
Der din Urtegaard blev øde.
Gud dog saae i stor Miskund
Til din Dressel og din Grund,
|A:19Dølgede de vilde Luer,
Løftede de stolte Buer,
Lagde Aar til dine Dage;
Og der Solen kom tilbage,
Og da Kildens Rosengård
Atter blomstrede i Vaar,
Sendte Han fra Axelstad,
Og fra Daners vide Vange,
Mangt et løsnet Rosenblad,
Som i dine Altergange
Dufter end fra Marmelskrin,
Ja, hvis Duft fra kolde Senge,
Steen og Bly kan gennemtrænge.
Ak! den svandt, din favre Vaar,
Og i Høstens kolde Dage
Roser faa der er tilbage
I forgroede Urtegaard.
Vorder den nu atter øde,
Maa vel dine Buer gløde,
Da vi ei tør vente Naade,
Fylt er vore Synders Maal,
Herren byder Luen raade,
Tænde sig et helligt Baal,
Og fra brændte Helgenbeen
Svæver da i Flamme reen
Sidste søde Offerrøg
|A:20Over Sjølund's visne Bøg.
Aldrig meer med favre Blade
Skal da Rosen have Stade

|US:445 Paa din Bred, du Isefjord!
Aldrig meer skal Duften kvæge,
|PS:181 Syge Sind og Hjerter læge,
Kirke, om dit Alterbord!
Ile vil jeg da paa Stand,
Før de værste Dage komme,
Mens endnu paa Fjordens Rand
Vifter Duft af Rosensblomme.
Naar da sidste Offerrøg
Svæver over Sjølund's Bøg,
Da mit Suk, min Afskedssang
Og skal over Bøgen svæve;
Og fra golde Kildevang
Sig derop med Støtten hæve,
Hvor ei Rosen fælder Blade,
Hvor fra helligt Alterstade
Offerskaalen, aldrig tom,
Dufter i Guds Helligdom.
Rosengrav! det vil jeg haabe
Jeg dem gemmer i dit Skød,
Bittre Kalk! den Honningdraabe
Ændrer dig til Vinen sød.
Duften alt jeg kan fornemme,
|A:21 Den begravne Rose boer
Hvor sig under Buen stemme
Pillerne i høie Kor.

Skolehus! hvad vil du mig?
Ingen Tid jeg har at spille,
Jeg det veed, at og i dig
Sprudlede en hellig Kilde;
|PS:182 Mangen Rose spired vist
Ved dens Kraft paa dine Bænke,
Men ei har jeg Sind ei Frist
Til dem nu at eftertænke.
Litler, I, Mathis og Peder,
Hemming, Syv og hvad I heder!
I som over gamle Laale
Skøde Knoppe eller Naale;
Slipper mig i Hast! thi nu
Kun til Kirken staar min Hu;
Bleve I til Roser røde,
|US:446 Fandt I vel en Rosengrav,
Naar jeg fløtter rundt min Stav,
Eders Duft mig og skal møde.

Dog, det nytter lidt at stride,
Kold jeg mig dog ei kan slide
Fra mit eget Kjød og Blod;
|A:22Stærke Baand mit Hjerte lænke
Til de gamle Skolebænke,
Som det havde der sin Rod.

Gamle *Otto!* høit i Haven
Skinned ei dit Rosenblad,
Dog det dufter sødt fra Graven,
Sødt fra Bænken, hvor du sad.
Seierø! du Rosen favned
I din snævre Urtegaard,
Og din Olding end ved Navnet
Blotter sine hvide Haar:
Rosens Duft i unge Dage
Lod ham Herrens Godhed smage,
|PS:183Den ham Mod og Størke gav.
Naar saa tit paa vilden Hav
Bølgerne om Byttet sloges,
Naar med Veir og Død han droges.
Den ham aanded Fred i Sind
Der han saae med Graad paa Kind,
Røveren med Kirkeran
Stævne trodsig over Strand;
Thi den hvisked: græd kun ikke!
Sølv og Guld det er jo Muld,
Brat du skal i Riget drikke
Nye Vin af bedre Guld.

|A:23Gamle *Otto!* tung og trang
Var dig vist din Skolegang,
Moderløs og uden Fader
Vandred du paa disse Gader;
Arven i din Præsteslægt
Tynged ei paa Verdens Vægt.
Mægtede da Skolebogen
|US:447End at føde Skolepogen?
Arme Pebling! med din Spand
Aarle seer jeg dig og silde
Klart af Hellig Korsens Kilde
Kummerlig at øse Vand;
Korsens Kilde maa dig nære
Vand du maa for Brødet bære.
Underligt, at under Aag
Ei du glemte brat din Bog,

Stundom vel fra Bog og Kilde
Vandred du til lystigt Gilde,
Mens dit Rum var tomt i Skolen,
Sørgede for dig Fiolen,
Men med Strængeleg du drog
Altid hjem til Spand og Bog.
|PS:184Arven i din Præsteslægt
Tynged ei paa Verdens Vægt,
Men paa Hans, som rig til Alle
Hjelper dem, der Ham paakalde.
|A:24Han dig hjalp, Hans Navn ske Ære!
Tornet maatte Veien være,
Kun paa Torne Roser gro.
Himmelrosen i sin Glands
Blomstred under Tornekrand.
Kun naar Jordens Torne saare,
Kan dens Tant os ei bedaare;
Da det ømme Hjerte maa
Hige did med stor Attraa,
Hvor ei længer Torne stikke,
Hvor det veed, der blødes ikke.
Denne Higen hellig klang,
Otto, i din Orgelsang.
Hørlig var den at fornemme,
Naar du med din Tordenstemme
Dundrede mod Folkets Synd,
Naar med Salvelse du tolked
Evangelium for Folket;
Ja, naar Tungen hørtes hige
Efter Tonen at udsige
Som din Aand undrykt fra Jord
Lyttes til i Englekor.
I dit Blik den var tilskue,
|US:448Der du vendte nøgne Barm
Kæk mod den forvovne Arm
Som med Staal dig turde true;
|A:25Der du hige sidstegang,
Paa din Længsels Vinge svang
Løste Aand sig op til Tronen,
Og istemte Engletonen.
|PS:185Nu, Udsprungne! hvid du staar
I Gud Faders Rosengaard,
Som paa Jord du længtes efter;
Men af Rosen purpurrød
Gik en Duft med store Kræfter,
Gik en Kraft saa liflig sød.

Seierø og Vallekilde
Visselig I det fornåm,
Ja, om I det glemme vilde
Er der dog en Æt af ham,
Ve den, om den kunde glemme,
Hvad den haver end i Gemme!
Bjergmand af Lutheri Lag!
Flink du grov i rige Aarer,
Førte frem til Lys og Dag
Guld som blinker men ei daarer,
Gemte det saa vist i Skrin,
Gemte det i Rosenblade,
Og en Duft saa liflig fin
Stiger fra den blanke Plade.
Mens min Fader, nu han staar
Hos dig i Guds Rosengård,
|A:26Mens han stod i Rosenskolen,
Naar i Aanden han fornåm
Hvad saa tit fra Prækestolen
Aanded Fryd og Fred i ham,
Oldingen med hvide Haar
Stod ærbødig op fra Sæde
Atter som i Ungdoms Aar
Øiet tindrede af Glæde
Mere sanddru blev hans Blik,
Og høitidelig hans Tale,
Hvem det ei til Hjertet gik
Ham kan intet Syn husvale;
|PS:186Talen faldt saa jævn og vægtig,
|US:449Ja i Skrifterne var han
Tro mig, en Apollos mægtig,
Ja han var en stor Guds Mand.
Det skal vidnes paa hans Grav,
Ak, jeg selv det føler bedst,
Hvad er jeg mod ham som Præst.
Sukkende den Gamle tav
Satte Haanden under Kind
Indtil Ordet faldt ham ind
Som kan hver Johannes trøste:
Grib ei efter det forvoven
Som ei givet blev fra Oven!
Ja Apollos! naar jeg saae
|A:27Udi Skrinet hvor det laae
Nyt og Gammelt som du drog
Af din Forraad frem saa klog,
Som en Skrifteklog Man kan sige

Var optugtet til Guds Rige,
O! da følte jeg beskæmmet
Gud mig gav et Nemme godt
Men hvor er det Lidt og Smaat,
Imod Dit, hvad jeg har nemmet,
Dog, vil Herren med mig staa,
Skal jeg se jeg dig kan naa.
Gud i mig din Æt velsigne!
Give Gud, jeg dig maa ligne!
Saa jeg Aandens Sværd, Guds Ord,
Bære maa i Sandheds Gjord,
Saa Retfærdighedens Pandser
Mod al Verdens skarpe Landser
Dække maa mit nøgne Bryst,
Saa min Gud er al min Trøst.
Gid jeg under Kirkens Bue
I din Aand maa Alt beskue,
|PS:187Gid jeg tale maa, som den,
Om den var her, talte end!

Kommer Kristne, store, smaa!
Nu vil vi til Kirke gaa
|A:28Nu da Mørke Jorden blinder,
Medens Dagen tager af
Mærkelig os Tiden minder
|US:450Alt om Død og mørke Grav;
Selv vi til det mørke Sted
Gange hen med hvert et Fjed.
Lader da os mellem Grave,
Til vor Jordefærd os lave,
Se om vi af gammelt Dødt
Lære kan at sove sødt.
Gamle Veie er de bedste
Prøvet Mand er god at gæste.
Ei for Skygger lad os flygte,
Thi med Gud maa Ingen frygte,
Mørke skjuler Jorderige,
Lysets sidste Straaler vige,
Nattely vi ei kan finde
Bedre end det er herinde
Hvor det glimrer, hvor det damper
Under Loft fra skøre Lamper,
Men det være bedre der?
Er det Loft en Himmelbue?
Er det Lys en Stjernelue?
Er det Blink et Rosenskær?

Nei, det er kun Lys, som støbes,
Det er Gibs og Glas, som købes
|A:29|PS:188Det er kolde Farveskær,
Støv det var og Støv det er
Og naar Støvets Øie brister,
Lys og Skær og Glands det mister.
O saa er dog her langt bedre
Mellem de hensovne Fædre,
Er det ogsaa dunkelt her,
Dog et lifligt Rosenskær
Glimter mod os fra det Fjerne.
Hvidlig mild en Morgenstjerne
Skinner over hver en Grav
Hvor en Kristen sig til Hvile
Lagde med sin Vandringsstav,
Ad os sødt den monne smile,
Hvisker med en Englestemme,
Som kun Aanden kan fornemme:
Jeg har fulgt din Broder hjem.

Her, ja her er godt at være,
Alt sig løftet til Guds Ære,
|US:451Alt opløfter os fra Jord.
Se engang det høie Kor!
Det er Helligdommens Billed
Fromme Fædre her opstilled.
Glæd dig, Kristen, at ei længer
Skjul for Helligdommen hænger,
|A:30Briste maatte det saa brat
I den store Dagens Nat,
Held os at en Præst vi fik
Som da Han med Blod indgik
Bød *fra Oven* Teppet revne
Gav os Lov og bød os Evne
Til i sine Fjed at stævne
Did hvor udi høie Kor
Over Herrens Alterbord
|PS:189Gyldne Kerubimer svæve.
Kun som gennem Rifter blinker
Mod os Helligdommens Glands
Men hvert Blink os til sig vinker
Som en hellig Straalekrands,
Gennem Gangene saa dunkle
Skride vi med Gud i Sind,
Klarere ved hvert et Trin
Straalerne imod os funkler,

Naar ved Korets Dør vi staa
Sukke vi til Gud om Vinge,
Støvet synker, som det maa,
Aanderne til Gud sig svinge.

Tavle, som i gylden Skrift
Tegner Frelserens Bedrift,
Stivt paa dig maa Øiet stirre;
|A:31Maa det sig end tit forvirre
Medens Stjernelyset mat
Glimter i den mørke Nat,
Synlig er dog overalt
Han i Menneskegestalt;
Om Hans Hoved Straalekrandsen,
I Hans Aasyn Guddomsglandsen;
Naar da med sit favre Skin
Morgenrøden straalere ind
Og til os i *Ordets Bolig*,
|US:452Med din Skrift det er fortrolig.
Ak! men hvad er det jeg seer?
Tavle! est du her ei meer?
Jo, du er her, dog maa Sukket
Bryde frem thi du er lukket,
Eller skal jeg kvæle Sukket
Tænke, Gud har Tavlen lukket,
|PS:190For at ei en vantro Flok
Skal nyfigen den betitte
Og dens gyldne Skrift besmitte?
Sukke vil jeg, som jeg maa,
Dog min Gud jeg og vil love,
Skulde Tavlen aaben staa,
Naar de spotte, naar de sove,
Nej, naar Præsten træder hen
From i Sind for Alterbord,
|A:32Brat oplader sig igjen
Tavlen bred i Kirkekor.
Tavle som i gylden Skrift
Tegner Frelserens Bedrift,
Du os skal for Øie staa
Mens vi vandre om herinde,
Alt da skal, som Alt jo maa,
Os om Hans Bedrifter minde.

Sødt bevæget stod jeg stille,
Hvor min Fader stod og sad,
Stundom sorgfuld, stundom glad,

Medens han var ung og lille;
Ogsaa her han mangengang
Fordum gik og stod og sang,
Gik her i sin Faders Spor
Sang som han i høie Kor,
Ei saa liflig, ei saa dygtig,
Dog andægtig og gudfrygtig.
Kirken med de prude Gavle,
Kirken med den gyldne Tavle
End forlysted den Guds Mand
Der han sad paa Gravens Rand.

Sødt bevæges Mand og Kvinde
Med et kærligt Barnesind,
|A:33|PS:191|US:453Naar Forældres Hus de finde,
Naar de sætte Fod derind;
Kristne Søster, kristne Broder!
Siig mig, hvem er vores Moder?
Heder hun ei Kristendom!
Fødte hun os ei med Smerte,
Var det ei ved hendes Hjerte
At vor Aand tillive kom?
Ty vi ei til hendes Bryst
Naar vi savne Raad og Trøst?
Glemme vi ei Sorg og Nød
Over hendes Stemme sød,
Naar hun taler, naar hun kvæder
Om de favre, hvide Klæder,
Som os skal til Guds Behag,
Smykke paa den Høitidsdag,
Naar Guldbrylluppet den Bolde
Med sin Brud vil festligholde!
Jo, o Søster, jo, o Broder!
Hun er Eva, hun er Moder
Til os alle, som tør sige:
Vi gienfødtes til Guds Rige.
Hvor nu denne Kirkebue
Hvælver høi sig over Kor,
Der var hendes Ammestue,
Der fra Syd hun drog til Nord.
|A:34Den var lav og den var liden,
Tømret op i Hast af Træ,
Gav dog Rosen bedre Læ
End de høie Mure siden.
I en Stald til Verden kom,
Han som hele Verden købte;

Vuggen var et Krybberum
Og i Klude de ham svøbte;
|PS:192Dog vi Konger see at neie
For ham paa hans ringe Leie.
Ud i Verden Ordet gik,
Og hvorhen paa Jord det kom,
Altid det en Hytte fik
Til sin første Helligdom;
Hver en Hytte skulde sige:
Verdsligt er ei Ordets Rige.

|US:454Dog vi Konger se nedknæle
Ydmygt mellem ringe Fiæle,
Over Hyttens Tag de saae
Herrens Stjerne klar at staa.

Harald Blatan! ikkun Een
Trætten om dig kan adskille;
Tør vi tro din Bautasteen,
Det er denne hvide Pille,
Selv en Pille, hvid og stor
|A:35Var du i Guds Kirkekor,
Rødmede kun i en Flod
Af dit eget Martyrblod,
Der din Søn med skarpe Vaaben
Skrev paa dig sin Tak for Daaben.
Skal vi tro de sorte Mærker
Trykte fast af Sagamænd
Om dit Navn med skarpe Pen,
Kun en Rad af Nidingsværker:
Frændesvig og onde Raad
Var dit Levnet og din Daad.

|PS:193Han som ene veed det, tier,
Han kun raaber til os: bier!
Dømmer ei før Tiden Nogen
Jeg vil selv oplade Bogen,
Da er Mørkets Timer omme,
Da skal Alt for Dagen komme,
Lyset aabenbarer Alt.
Da skal vi det ogsaa lære,
Harald! hvad du vilde være;
Hvad i Mørket du bedrev.
Hvad i Herrens Haand du blev
Det har Saga os fortalt:
Der dit Sværd af Haand dig faldt
Om dit Spir sig Rosen vandt

|A:36 Ly og Læ i Ørk den fandt
Under Kronen og i Skygge
Af det Hus, du her lod bygge.
Havde du ei Rosen kær
Som dog blomstred dig saa nær,
Fik du ei ved Duft og Saft,
|US:455 Ro og Gammen, Liv og Kraft,
Din var Skammen, din var Skaden.
Vi dig hilse som den første
Kristne Mand i Kongeraden,
Gud dit Støv har skænket Ære,
Os Ærværdigt maa det være.
Ingen veed hvor Tveskægs Lig
Sank i Jorden eller Havet;
Knud, saa vældig og saa rig,
Blev i fremmed Land begravet,
Skammelig hans Kongemuld
Strøet blev som Sand paa Gulv,
Medens Haralds Been saa stille
Smuldred i den hvide Pille;
|PS:194 Var det ei *hans* Fromheds Løn
Nu, saa var han *Thyras* Søn.

Er slet Ingen da herinde,
Harald! af din Æt at finde?
Hist jo paa den høire Pille
|A:37 Staar en Kongeskygge stille,
Hvis er det? hvad hviler der?
Støvet af Svend Danekær.
I, som efter Troner hige,
I, hvem Guld og Glands forblinde
Lægger Støvets Ord paa Sinde:
“Tragter efter Himlens Rige,
Jordens Vælde varer kort,
Driver brat som Røgen bort.
Søn af Estrid, kloge Drot,
Visselig dit Raad er godt,
Dødes Lærdom er den bedste,
Prøvet Mand er god at gæste.
Længe før du sank i Grav,
Gud det samme Raad dig gav:
Du det fik paa Land og Sø
I saamangen blodig Leeg,
Der din Konge, som du sveeg,
Drev dig om fra Ø til Ø;
Dog ved Nisaa Haarderaade

Ryddede din ganske Flaade,
Da i Baaden under Hætten
|US:456 Du bad Naaden gaa for Retten,
Da du Konge ræd og halt
Blev af Kærlingtunge kaldt.
Samme Raad i faste Stave
|A:38 Sendte dig hin store Pave,
|PS:195 Han som raabte: kom ihu
Støv er jeg og Støv er du!

Søn af Estrid! tør jeg sige,
Hvad paa Tungen længe laa:
Efter Himlens Kongerige
Du tilsidst fik mest Attraa?
Sagas Vidnesbyrd maa gælde,
Maa dig reise eller fælde.
Konge, bliv kun ikke vreed!
Du er død og vel du veed
At i døde Kongers Sale,
Tør Man frit til Smaafolk tale.
I, som leve, gid I vilde
Huske, før det er forsilde:
Smaafolk maa Man spørge ad
Hvordan I paa Tronen sad.

Se god Aften, gamle Ven!
Her vi mødes da igien,
Som vi mødes allevegne
I det gamle Danmarks Egne.
Ak! her mødes vi saa silde,
Sukkende med Sagastav,
Ved den danske Rosengrav!
|A:39 Gid vi dog ved Rosens Kilde
Og hinanden glad engang
Møde maa med Jubelsang!
Her jeg i dit Hjem dig gæster,
Sig nu frem du vise Mester!
Hvad har gamle Skjalm hin hvide,
Som var med ved Hallands Side,
Sagt til Asser Ryg om Svend,
Absalon til dig igien?
|PS:196 Grumme knap er du paa Ord,
Peger paa en Grav i Kor,
Hvis er det? hvad siger den?
|US:457 Kan den vidne bedst om Svend?
Saxo! hvad? din gamle Tunge

Laver sig jo til at siunge!
Det var ret, det maa jeg lide,
Sang af dig ved Nattetide
Om en Grav i Kirkekor
Siger meer end mange Ord.

|VU:188| At nær ved Kirke stander Slot
Det sagtens kan sig føie,
Men Haand i Haand Man Bisp og Drot
Kun sjelden seer for Øie;
|A:40| Dog Danmark saae som Ven hos Ven
Vilhelmus Bisp og Konning Svend.
De Venner ene lignes kan
Ved David og hans Jonatan.

Alt med de Venner Verden saae
Saa underlig en Handel,
Hvad Verden aldrig kan forstaa,
Det er de Frommes Vandel:
De tugte mest hvem de har kær,
Det kalder Verden Daarefærd;
De følges ad i Død og Grav,
Det kalder Verden Galenskab.

Det var en hellig Julefest,
Og Kongen gjorde Gilde,
Velbaaren var hver Julegæst
Men Mangen døde ilde,
|PS:197| Hver Gæst blev heed af Mjød og Vin,
Det bøded mangel Ridder fin.
For Vin og Vrede vogte sig
Hver kristen Drot paa Jorderig!

Det ringed efter hellig Skik,
Det var en Nytaarsmorgen,
Og Bispen ind i Kirken gik,
|A:41| Han gik derind med Sorgen;
|US:458| |VU:189| O vee! en Tidende saa ond
Ham bar den aarle Morgenstund.
Og Villum elskede Kong Svend,
Som Jonatan sin Hjertensven.

Der var en Plet paa Korets Gulv,

Den var saa rød at skue,
Den kom, da Knud lod myrde *Ulv*
Alt i den Kirkestue;
Nu lavet var der rundtomkring
Af Ulvens Søn saa rød en Ring,
Vel sørge maatte Kongens Ven,
Thi Ulvens Søn det var Kong Svend.

Kong Svend han axlede sit Skind
Han lod sig Sværd omspænde,
Han agted sig i Kirken ind
Med Riddere og Svende;
Derinde lød en Nytaarssang,
Men huult og mat fra Kor det klang.
Om mørken Bisp og røden Flod
De sorte Klerke blege stod.

Sig føie Stunder Kongen gav,
Han vilde brat indgange,
|A:42|PS:198Men der stod Bispen med sin Stav
I Messeklæder lange,
Han løfted Stav og stødte Pig
Mod Kongens Bryst saa dristelig.
De Frommes Kærlighed er sær,
De tugte mest hvem de har kær.

Hvad vil du Ulv i Faareflok?
Saa mæled Kristi Hyrde,
Fikst du endnu af Blod ei nok,
Har end du Lyst at myrde?
Nei gak herfra, du Ildværksmand,
Og viid, du est i Kirkens Band!
|VU:190Men Villum elsked dog Kong Svend
Som Jonatan sin Hjertensven.

De Hirdmænd gik paa Bispen ind
Alt med de dragne Sværde,
|US:459Men Herrens Præst ei veeg et Trin
Han var ei at forfærde,
Guds Engle stod ham bi og nær
Og døvede de hvasse Sværd,
Han tænkte kun paa Gud og Svend
Sin kære, faldne Hjertensven.

|A:43Alt som en Støtte stiv og kold,
Og bleg som Lig i Jorde,

Saa stod enstund den Konning bold,
Dernæst han tog til Orde:
O rør ham ei, han staar i Gud,
Han staar paa Vagt for Kristi Brud.
Saa maatte mod den Herre bold
Fra Kirke gaa før Messehold.

|PS:199|Bisp Villum staar for Alterbord
Sit Kyrie han kvæder,
Kong Svend han kysser sorten Jord
I Pønitenseklæder,
Der ligger han med nøgen Fod,
Hans Pude er en Taareflod,
Men hvo den meste Pine leed
Det Gud i Himmerig kun veed.

Sit Kyrie eleison kvad
Den Bisp med Graad og Smerte:
Miskund dig Herre og forlad,
Bevæg din Tjeners Hjerte!
Med Amen lød i Kirkekor:
Kong Svend han kysser sorten Jord!
Fra Altret brat den Biskop gik
Med Graad paa Kind og Fryd i Blik.

|A:44|VU:191|For Kirkedør Bisp Villum stod
I Messeklæder lange,
Og Kongen laa i Taareflod
Saa angerfuld og bange;
Han skjælv for Gud som hevner Blod,
Han skrifted for den Herre god,
Og naar der skriftes saa paa Jord
Da vorder Fryd i Englekor.

|US:460|Du Angerstaarer har udøst,
Saa monne Bispen tale,
Af Kirkens Band er du udløst
Og Gud dit Sind husvale!
Saa tog han Kongen i sin Favn,
Velsigned ham i Jesu Navn,
Og Villum elskedes af Svend
Som David af sin Hjertensven.

|PS:200|Kong Svend han stod i Guld og Staal
Med sørgelig Gebærde,

Saa gjorde han sit Skriftemaal
For læge Mænd og Lærde
Han Kirken gav saa rig en Bod
Og Taarer i hvert Øie stod,
Men ved det Skriftemaal i Nord
Guds Engle sang et Gammenskor.

|A:45Nu frygted Svend af Hjertensgrund
Sin Gud og tog sig vare,
Og der nu kom hans Tid og Stund
Fra Verden at bortfare,
Et Tegn Man paa de Venner saae
Som Verden aldrig kan forstaa:
At følges ad i Død og Grav
Det kalder Verden Galenskab.

Bisp Villum stod i Kirkekor!
Nu graver flink I Svende!
|VU:192Og graver bredt, thi brat i Jord
Skal sænkes Kister tvende,
Og være vil jeg hos Kong Svend
I Graven end, som Ven hos Ven.
De Venner ene lignes kan
Ved David og hans Jonatan.

Det klang saa hult i Koret hen
Alt fra det dybe Stade:
Vi bygge Hus til døde Mænd
Med Hakke og med Spade!
Er du deroppe død, saa tie!
Men est du levende, da bie!
|US:461De vidste ei, Man elske kan
Som Villum og som Jonatan.

|A:46|PS:201Vilhelmus svang sin Bispestav,
Da bævede de Svende;
I grave skal i Hast en Grav
Der rummer Kister tvende!
Har Ormene kanske Jer lært,
At Alt er Tant, som tykkes sært;
Min Kiste skal i Jorden staa,
Naar de med Svend til Graven gaa.

Og det var Rigens gode Mænd
De ginge med den Døde,
Den Bisp uddrog med Klerk og Svend

Det Kongelig at møde;
Det blev saa underlig en Færd,
Han mødtes med den Herre kær,
Alt som hos Gud Man tænke kan
At David mødte Jonatan.

Den Bisp uddrog til Jordefærd
Med lærde Mænd og Klerke,
At Kongens Lig var brat heel nær
Han paa sig kunde mærke:
|VU:193Hold stille nu, du Køresvend!
Tilfods jeg møde vil min Ven.
De mødtes, som Man vide kan
At David mødte Jonatan.

|A:47Han bredte ud sit Klædebon
Og knælede med Smerte,
Mod Himlen løfted han sin Haand
Til Himlens Gud sit Hjerte;
Han bad saa inderlig og tyst,
At Engle hørte det med Lyst,
De Sjælen bar saa sagte hen;
Hos Gud den fandt sin Hjertensven!

|PS:202Han hviler blødt og sover sødt,
Saa hviskede de Klerke,
At Legemet var koldt og dødt,
Til sidst de fik at mærke,
|US:462Og med sin Kaabe med sin Stav
Hans Lig, før Kongens, kom i Grav.
De Venner ene lignes kan
Ved David og hans Jonatan.

At nær ved Kirke stander Slot
Det sagtens kan sig føie,
Men Haand i Haand Man Bisp og Drot
Kun sjelden seer for Øie.
Dog Danmark saae som Ven hos Ven
Vilhelmus Bisp og Konning Svend;
Det end har seet et andet Par
I Absalon og Valdemar!

|A:48Hvil da sødelig, Kong Svend!

Hvil dig hos din Hjertens Ven!
Søge Lige altid Lige,
Hviler du i Himmerige.
Priset var du vidt om Land,
Som din Olds den vise Mand,
Adam drog fra Bremen ind
Dig at hilse, dig at høre,
Du forlystede hans Sind,
Du fortryllede hans Øre;
Du paa verdslig Dont var klog,
Kyndig som en Sagabog.
Skal en *saadan* Drot sig vride
Angerfuld for Ordets Tolk,
|PS:203Skal en saadan Konge lide
At udskammes for sit Folk;
Skal han, naar han staar omgærdet
Trindt af vaabenklædte Mænd,
Dog for Staven bøie Sværdet,
Skal han, som sin Hjertensven,
Saa sin Tugtemester favne,
At i Træk Man deres Navne
Skrive maa paa Sagas Ord,
At den Synd maa nævnes stor
Naar Man river selv i Graven
|US:463Kongesværd fra Bispestaven?
|A:49Da er vist hos Drotten inde
Frygt for Meer end Kirkens Band,
Ivrig Lyst til Spir og Land
Over Stjernerne at vinde.

Villum, gæve, kristne Klerk!
Denne Kirke er dit Værk;
Du har ladet Grunden fure,
Du har grundet disse Mure;
Andre bygged ovenpaa,
Malm og Træ og Steen og Straa.
Ilden eders Gierning prøvet
Hædren den fra Somme røvet,
Men din Grundvold lod den staa,
Om dit Værk har Gud forkyndt
At i Ham det blev begyndt.
|PS:204Tidens Bølger saae du bryde
Paa det møre Kirkeskur
Du dem tænkte Trods at byde
Med den stærke Kirkemur.
Koret pletted Svend med Blod

Og med Stevns, hans Kirkebod,
Vilde Koret du indhegne
Saa hver Bærsærk maatte blegne,
Dæmme for den onde Flod
Før den kom til Alterfod.

|A:50 Ja, du vilde Stevens Klint
Fløtte med sit Kridt og Flindt
Hen mod Bølgen rød at staa
Som den stod mod Bølgen blaa,
At dens Bryst det immerhvide
Skulde kækt mod Staalet stride,
Som mod Storm og Hav det stred
Mens Aartusinder forleed.

End du tænkte, ved at skue
Denne favre, hvalvte Bue,
Maatte i opladte Sind
Fromme Tanker gange ind,
Om den Bue, der saa dyb
Hvælver over Jordens Kryb,
Om forborgne Lys, som luer

|US:464 Over Stjerners Himmelbuer,
Om den Drot paa høien Stol
Som har Jordens Kreds til Skammel,
Skifter Tider ved sin Soel,
Evig Ung og evig Gammel,
Hvem ei Himles Himle rumme,
Som dog kærlig ei forsmaar
Hjertehytten fra i Gaar,
Han som gør Serafer stumme,
Naar de vil Hans Navn udsjunge,

|PS:205 Og som dog af Barnetunge

|A:51 Venlig sig bereder Pris.
Ak! naar Hjertets Dør er lukket,
Nøglen fast i Laasen ruster,
Ak naar Ilden først er slukt,
Hjælper det kun lidt Man puster.

Villum, gæve kristne Klerk
Vented du et Underværk?
Saae du ei, da Guds Paulun
Man til Tempel maatte gjøre,
Da, trods Harpe og Basun,
Døvere blev Folkets Øre,
Øiet selv fra Tempeltop
Rakte ei til Himlen op.
Tabernaklet Gud lod bygge,
Til sit Himmeltempels Skygge

Vandrede det skulde være,
Skulde Jordens Slægter lære
At paa Jord de kun er Gæster,
At hvad Rod i Verden fæster,
Planted ei Gud Faders Haand,
At den gudhengivne Aand
I sit Støv, som i en Hytte
Gennem Ørken vanker om,
Altid villig til at flytte
Hjem i Herrens Helligdom.
Ei det skrevet staar omsonst
|A:52At Bazael sin Konst
Havde lært af samme Mester
Som optugter Herrens Præster
|US:465Templet bygged Salamon
Ved vanhellig Konstnerhaand.

Dog hvad sagde Herrens Helt?
Et Palads har *jeg* til Bolig,
|PS:206Kan vel der jeg sove rolig,
Naar Guds Ark kun har en Telt!
Ja, Profeten end Guds Vee
Raaber over hver en Alder,
Som fra Højeloft kan see
Smilende at Kirken falder.
Hør du det, oplyste Alder!
Hører du din Herrens Vee?
Nært det er, thi høit det gjalder,
Længe ei du har at le,
Som i dine Høielofte
End du leer og loe saa ofte.
Sale tømrer du til Heste,
Stalde til Guds Ord og Præste;
Vogt dig! nær ved Krybberum
Fødtes Han som fældte Dom
Over de paneelte Sale,
Over Skaren, der saa klog
|A:53Var paa Verden og paa Bog,
Ja nedslog dem med sin Tale.
Hvad om nu med kristen Dom
Udaf Stald han atter kom?
Mener du da Sæbeboblen
Som saa stolt du stirrer paa,
Kunde for Hans Aande staa,
Naar Han kom med Kasteskovlen?
Vil du tro at dit Palads

Med sin Kløgt og al sin Stads
Kom til Veirs, men viid, hvorledes -
Som naar Avnerne adsprede.
Dog, du veed der skrevet staar:
Herrens Dag og Verdens Dommer
Som en Tyv om Natten kommer;
Derfor du paa Altret slukker
Gnisten, som end ulmer mat,
|PS:207|US:466Dine Døre klog du lukker,
Lukker som for Tyv om Nat;
Herrens Lys, det vil du slukke,
Du din Gud vil udelukke.
“Alting staar og Alting gaar
Nu i mange tusend Aar
Efter samme Lov og Skik
Som i Skabelsen de fik;
Se om Han i Skyen kom,
|A:54Som der staar, at holde Dom?”
Saa i dine høie Sale
Klinger din forvovne Tale
Alt som Guds Apostel skrev
Til dig i sit Varselsbrev.
Trods kun du, og luk kun i
Hjertets Dør og Herrens Tavle
Lad ei Overtro dem avle;
Tro paa Det som er foroven,
Over dig og over Ploven
Tæt du lukke! klog du lamme
Sidste Tunger, som end stamme
Høitidssang om din Forsoner,
Som hos Kraftens Høire troner
Saa han, kommende, hernede
Maa omsonst om Troen lede!
Men, naar Himlen briste maa,
Naar det gungrer under Jorden,
Mener du da Laas og Slaa,
Trodse kan Basunens Torden?
Naar hvert Øie skal Ham se,
Det som har sig fra ham svoret,
Det som Ham har giennemboret,
Mon da ei Hans Vredes Lyn
Splitte vil den Troldomstaage
Som forkortede dit Syn,
|A:55|PS:208Som din Fyrste, Verdens Aand
Over dine Øielaage
Kaagled frem med kløgtig Haand?

Eller, naar da Taagen glipper,
Mener du de brystne Klipper,
Mener du at Kløft og Hule
Vil dig værge, kan dig skjule,
|US:467For den Glands som mørkner Solen,
For din Gud paa Dommerstolen?

Dog, hvi bruser du, min Aand?
Bølgerne kan bryde Mure,
Elvene kan Klipper fure;
Ja, naar Tidens Skjalde lege,
Faae dens Stene Liv og Sands,
De som Trolde sig bevæge
I en rædsom Dødningdands;
Men naar Jesu Navn mon klinge,
Flux i Flint de atter springe.
Brus da ei, min Aand, vær stille!
Stene kan du ikke røre!
Øie! lad en Taare trille,
Thi de veed ei hvad de gøre;
Jesu Blod i *Hjertet* ei
Vil de eie sig til Fromme,
|A:56Rasende de raabe: nei,
Lad det *paa vort Hoved* komme!
Brus da ei min Aand, vær stille
Øie lad din Taare trille!
Læs saa om forgangne Old
Runerne paa Sagas Skjold
Dvæl ved hver, hvis fromme Tanke
Var at puste og at banke!
Sku ærbødig Herrens Finger!
Se hvor Tiderne den tvinger,
|PS:209Saa, at naar de vildest gære,
De forkynde maa Hans Ære.
Se, og tro det Ord saa stort:
Intet, som i Gud er gjort,
Kan omsonst sig aabenbare!

Moses! der din Lov var glemt,
Hvor blev da dens Rolde gemt,
Mon ei under Templets Buer?
Salamon! de sank i Luer,
Men blev ei det andet Hus
Bygget paa det Førstes Grus?
|US:468Stod ei Herrens Herlighed
Som en Mand paa samme Sted,

Hvor den som en Sky neddalet?

|A:57 Mon ei Kirkens Brædeskur

Faldet var for Staal og Lur,

Da selv i de stærke Mure

Sværdet skar saamangen Skure!

Jesus! der dit Ord var glemt,

Hvor blev da dit Minde gient?

Mon ei under Kirkens Bue,

Hvor i Guld og Farveglands

Hjerterne med Aandens Sands

Af din Rose purpurrød

Kunde end et Blad beskue;

Hvor du levende og død,

Og paa Tronen i det Høie

Stod afskildret for hvert Øie;

Hvor blev Herrens Ord bevaret,

Hvorfra blev det aabenbaret?

Maa ei Saga os fortælle

At det laa i Klosterselle,

At fra dunkle Munkevraa

Maatte Lyset klart udgaa?

|PS:210 Støtted sig ei Munkebur

Til den stærke Kirkemur?

Kirkegrund og Klostergrus!

Var det ei paa jer Man saae

Reist og fast i Tider staa

Præstegaard og Skolehus?

|A:58 Villum, gæve, kristne Klerk!

Vær velsignet for dit Værk!

Vist din Kirke var en Klint

Imod Verdens Bølgegang,

Under Staalet af dens Flint

Mangen herlig Gnist udsprang;

Luften under hvalvte Bue

Livnede den matte Lue,

Og et Blus Man end enstund

Saae i Roskild og i Lund.

Dog ved dem sig ei lod tænde

Hellig, stadig Alterild,

Ak! i Blæst de maatte brænde,

|US:469 Luen blev saa rød og vild.

Eiegod og hellig Knud

Var kun favre Stjerneskud,

Det kun lod som om igien

Kom Vilhelmus og Kong Svend

I det stolte Vennepar:

Absalon og Valdemar.
Nu var Enden kommet nær,
Bispestav var blevet Sværd;
Ved en Stav og af Guds Ord
Ei fra Kirke, ei til Bod
Konger meer sig drive lod,
Hyrden spændte Sværd i Gjord,
|A:59|PS:211Tog den haarde Brynje paa;
Han ei længer turde slaa
Ulven med sin skøre Stav;
Ræd han under Kaaben dirred,
Naar de hvasse Sværde klirred,
Kun i Spydet sad hans Mod,
Thi ei meer i *Gud* han stod.
Brat han glemte Gud og Hjorde;
Først for Landet, saa paa Vagt
For sit Rov og for sin Magt
Blottede den Biskop Kaarden.
Ak! naar Kirken drager Sværd
Staar i Tvivl den Svælget nær.
Klippe! du et Speil er vorden,
Peder! du i Urtegaarden
Drog for *Gud* dit Sværd saa brat
Nægted Ham den samme *Nat*.
Eiegod i Griklandshavet
Under Korset er begravet;
Hist i Ringsted over Frænder
Hellig Knud maa folde Hænder.
Valdemar og Absalon!
Eders Lig er ei herinde,
Skørt var eders Vennebaand,
Brast, da ret det skulde binde;
En i Ringsted, en i Soer
|A:60Enlig sænkedes i Jord,
Gud kun veed om hist i Gammen
Eders Sjæle bleve sammen.

|PS:212|US:470Sært dog var det, om herinde
Ei et Vidne var at finde,
Om det Skin, som her fra Kor
Udgik over ganske Nord.
Jo, et Vidne maa her findes,
Ei om enkelt Mand og Id,
Men et Vidne, som kan mindes
Danmarks hele Kildetid.
Dog, kanske har Tiden glemt

Hvor sin Tunge den har gemt?
Rigtig, Ingen veed at finde
Gamle Saxos Støv herinde,
Det er ret, som det var blandet
Med hver Ædlings Støv i Landet,
Om hans Støv og hans Bedrift,
Sees kun Mindet her i Skrift.
Som det gik i dette Stykke
Dig, vort Danmarks Kongesmykke!
Gik det dig i alle Dele,
Du tilhører kun det Hele!
Ingen Mand kan tale ret
Om din Alder By og Æt,
|A:61Og for os din Sagaskrift
Er din eneste Bedrift.
Stor er den, det man vel sande
Leiregaard og Roskildstad
Hælvden af den Kongeråd
Som har sidt i Nørrelande,
Ja, det sande maa enhver
Som har Moder Danmark kjær.
Uden dig vi maatte skue
Danmark som en Myretue
|PS:213Under Norrigs Kæmpefjeld,
Uden dig Man skulde mene,
At i Nord kun mellem Stene
Sprudled Aandens Kildevæld,
Uden dig Man skulde tro,
At i Sjællands favre Lunde
Ingen Blomster trives kunde,
Men kun Eeg hos Bøgen gro,
Ja at aldrig Nattergale
Slog i Sølunds Sommersvale.

|US:471Søde Slag fra Bøgelund
I den svale Aftenstund!
Sødt og vaandelig i klinge
Som naar Fugl med sænket Vinge
Synger sorgfuld paa sin Kvist
|A:62Om sin ødelagde Rede,
Om hvordan med Vold og List
Fienderne den sønderlede,
Om hvert Kuld som høit fra Bøg
Svang sig over Mark og Enge
Blev et Rov for Falk og Høg
Og for spændte Buestrænge.

Aldrig dig, du gamle Fugl
Fandt vi i dit Bøgeskjul,
At den gamle Fugl paa Kviste
Var vor Moder vi ei vidste,
Hvis vi ei paa Sagas Tavle
Hende saae de Kuld at avle
Om hvis Flugt og Undergang
Vaandefuld paa Kvist hun sang.
Saxo! i din Sagabog
Har du Fuglen tegnet af,
Som ved sine Ungers Grav
Søde Sørgetriller slog,
|PS:214 Ved din Kæmpegrav vist klang
Dannemark, din Kæmpesang.

Hav da Tak, du gamle Klerk
For dit gæve Billedværk!
Dog, hvor Sang fra Hedenold
Klang om Hading, Gro og Skjold
|A:63 Frode med hans Gyldenringe
Fridleift med sin Snekkevinge,
I de Lunde, paa de Marke
Hvor Stærkodder, Hjalte, Bjarke,
Stod og faldt som Egeblokke,
Men som Bjørne slog og foer,
Brummede i store Flokke
Om hvad de bedrev paa Jord.
Der, hvor Nordens Primas sad,
Der hvor Knuder og hvor Svender,
Hviderne, de mange Frænder,
|US:472 Færdedes og stred og bad,
Hvor Man efter tusind Aar
Under Ploven end om Vaar
Bjelken fandt som kunde ligne
Den som bar hin lille Signe: -
Der det sig vel maatte føie
At en Mand fik Haand og Øie,
Til slig Færd med Sagastav
Bredere at ridse af,
Til paa Tavlen at forsamle
Mandelignelser i Rad
Som alt hver for sig de Gamle
Tegned paa det løse Blad.

Men, o Saxo! hvorfor vilde
Tid og Flid og Kløgt du spille

|A:64|PS:215 Paa at grave Danmarks Guld

Ned i stenet Romermuld?

Lad dets Gravskrift paa Latin

Klinge kostelig og fin,

Den kun Daarer kan erstatte

De i Grav forlorne Skatte.

Kunde du da ei fornemme

Det var Synd at indeklemme,

Rimene som gik i Flok,

I den snevre Romerstok?

Kunde ei den danske Tunge

Tale, da den kunde sjunge?

Havde Saga vel behov

Ved sin Tunge sig at skamme,

Hvis hun havde end den samme

Som hin kvemmelige Lov?

Skænde maa jeg, gamle Klerk

Paa dig selv og paa dit Værk,

Som paa Valdemarers Alder

Gylden er den Tid jeg kalder,

Da sig lagde selv i Grav

Dannemark med Sværd og Stav,

Da for Klerke, ei for Folket

Landsens Krønike Man skrev,

|US:473 Da til Stads Man fint udtolked

Paa Latin hvad Danske drev:

|A:65 Meen ei, Saxo, det er Had;

Venlig vi jo allevegne

Mødtet rundt i Danmarks Egne,

Venlig vil vi skilles ad.

I dit Hjem, og over Støvet

Som tilhyller Rosenløvet,

Dansk og trofast Broderhaand

|PS:216 Rækker jeg med Vennetaarer

Dig og bolde Absalon!

Tidens Aand os alle daarer,

Og din Alders Aand i Rom

Havde jo sit Fyrstendom.

Hvis, naar jeg er sovet hen,

Saga drages vil til Minde,

Meget hun hos mig kan finde,

Som et Sværd ved Bispelænd,

Som paa gamle Danmarks Grav

Blomsterjagt og Romerstav.

Gud tilgive os, du Gamle,

Det og Alt i Jesu Navn

Og i Lyset os forsamle
Naar sig vendte did vor Stavn!
Gud din kløgtige Latin
Gjorde til en Salve fin
Som bevared Danmarks Lig,
Derfor Ære være Ham,
|A:66Som veed Alt til Godt at vende!
Gierne ville vi bekiende
Os tilhører ikkun Skam.
Sov nu vel, du gamle Klerk!
Jeg maa fløtte Sagastaven,
Men naar jeg har endt mit Værk,
Kommer jeg til dig i Graven;
Som Vilhelmus skrifted Svend,
Skrifted jeg nu dig igien;
Ak, maaske skal vore Navne
Og engang hinanden favne.
Da i Hast med Sagastav
Danmarks Dagværk, du aftegnet,
|PS:217Solen stod i Vest saa lav,
|US:474Og i Hav den brat nedsegnet.
Paa den svundne Dag tilbage
Stirred du med Suk og Klage,
Thi du saae det klart i Aanden,
Mørke Nat var nær forhaanden.
Dybt paa Held stod Kirkeklinten
Overmalet, sløv var Flinten,
Kridt du kun i Kirken fandt
Til at male hvad der svandt.
Da i Støv det med Guds Ord
Sank hos Brødrene i Soer.
Ak, naar Ordets Lys er slukt,
|A:67Løses Dragen af sit Fængsel,
Ak, naar Himlens Dør er lukket
Da fordobles Jordens Trængsel;
Ak! naar Hjertets Dør er lukket
For den søde Himmellængsel
Ak, da raadner Træ og Frugt
I det kvalme, lumre Fængsel,
Hoer og Mord og Svig og Vold
Det er Daad i vantro Old.

Her staar jeg med Sagastav,
Sukkende jeg med den tegner;
Solen staar igien saa lav,
Ak i Hav den brat vel segner.

Kirken som var sidst hernede
Var ei Klint, men Svanerede.
Den tilsyne var kun ringe,
Laa saa lavt ved Hav og Bæk,
Svanen dog med stærke Vinge
Værgede sin Rede kæk,
Dristig den paa Bølgen svam,
Men paa Landet var den tam,
|PS:218Sanked nøisom op paa Jord
Smuler af de Riges Bord;
I sin Rede, paa sin Vei
Sølv og Guld den brugte ei,
|A:68Staal og Baal den agted ringe
Imod Størken i sin Vinge;
Høit den sig mod Himlen svang,
Lokked med sin søde Sang
|US:475Folket op og Engle ned.
Ak, det er saa tungt at sige,
Hvor den blev, slet ingen veed,
Sagtens hjem til Himmerige
Favre Himmelfugl sig svang;
Da ei længer Sind og Øre
Folket havde til at høre,
Da forgæves blev dens Sang.

Anden Fugl kom nu i Rede,
Svane den og skulde hede,
Til paa Svaneviis at sjunge
Savned den dog Ild og Tunge,
Savned Kraften i sin Vinge
Til sig høit fra Jord at svinge,
Til i Strid mod stærken Fjende
Kæk at staa og Seier vinde.
Slangen flux sin Hjelp tilbød,
Fuglen fandt dens Tale sød,
Tog mod Hjelpen, gav sig fangen,
Og for Reden raadte Slangen.
|A:69Snart det vidt om Land blev Vane
Slangen selv at kalde Svane;
Giftig Braad fik Vingerang,
Hvislen kaldtes yndig Sang;
Kogledunst paa Slangens Ord,
Kaldtes Himmerig paa Jord.

|PS:219Ensom gik en liden Hob
Løftede det vaade Øie,

Lytted i det glade Haab
Sang at høre fra det Høie.
Til den lille Hob og jeg
Blev af Jesu Kristi Fader
Ført paa underfulde Vei,
Sangen hørte jeg saa grant,
Saae i Reden lede Slange,
Blev dog mere vred end bange;
Slangen med Guds Ord jeg bandt
Og en Svanefjer jeg vandt,
Fjeren er min Sagastav
Og med den i Hast jeg tegner.
Solen staar i Vest saa lav,
Den vel brat i Havet segner.
Ak naar Ordets Lys er slukt
Løses Dragen af sit Fængsel,
Ak, naar Himlens Dør er lukket,
|A:70 Stor da vorder Jordens Trængsel.
Skal omsonst da Saga tale,
Skal omsonst hun Natten male?
Kommer hun omsonst ihu
Al dens Skændsel, al dens Gru?
Skal igien paa Purpurkaaben
Hjerterne i Danmarks Vaaben
Rødme fult af Broderblod?
Skal igien en Abel stige
Op at styre Danmarks Rige?
Skal igien da Ret og Lov
Trædes under Hestehov,
Skal da Vindebro og Volde
Atter være Voldsmænds Værn,
Skal igien kun Bolt og Jern
Hænderne fra Udaad holde?
|PS:220 Skal da komme nu tilbage
Glippings og hans Sønners Dage?
Skal igien, med Haand og Fod,
Man for Sjælen giøre Bod,
Købe sig paa Sottesenge
Himmerig for rede Penge?
Eller, skal paa Kirkens Grus
Bedre Lys kanske sig tænde,
Skal kanske i Skolehus
Klart Fornuftens Lampe brænde?
|A:71 Daarer, Daarer! hvorfor vil
Øiet saa I knuge til?
Falder Kirken, maa den knuse

Alle eders Skolehuse,
Og af sine egne Dampe
Slukkes brat Fornuftens Lampe.
Mellem Spøgelse igjen
Skal I sukke Natten hen,
Thi naar Sandhed agtes ikke,
Løgnene vil Gud udskikke,
Giøre Daarerne tilskamme,
Som tør Jesu Kristi Tro
Kalde Overtroens Amme.

Hvad er det, som midt i Nat
Skinner hist saa hvidt og mat?
Det er Nordens Amazone
Med sin brede Trillingkrone,
Det er hendes Gienfærdsdragt,
|PS:221Thi i saadan Dødningspragt
Hun i Nord ved Midnatstide,
Syntes i sin Borg at skride.
Hvad vil du i Roskild Kor?
Hvorfor blev du ei i Soer?
Vil i Skumringen du skride
Os forbi med Varselsord,
|A:72Melde os, hvordan i Nord
Det seer ud ved Midnatstide?
Ja, gid end du kunde røre
Frit din Alabastertunge,
Gid din Røst i Døgnets Øre
Kunde som en Torden runge,
Male Timen da Guds Ord
Og Han selv var glemt i Nord!
Hvilken Gru og hvilken Vee
Maatte da hver Aand fornemme!
Hærgende vi skulde see
Bækken som du vilde stemme.
Se den Abild som du rysted,
Hvor den sig med Blommer brystet,
Som den stjal fra Landets Marv;
Bægret, som du vilde bryde,
Høit at skumme, vildt at syde
Med en Drik saa heed og fiin,
Bondesveed og Kirkeviin.
Se i Nordens Styrishavne
Ikkun Steen og Røverstavn.
Se dig rødmende gjengjælde
Hvad din Fader tog med Vold,

Se dig i din drømte Vælde,
Bruge Rævebælg til Skjold.
|US:478 Se hvor Rigens Mænd tør drive
|A:73 Aabenbar med Loven Spot,
|PS:222 Se dem paa din Bøn at skrive,
At de finde nu forgodt
Nu herefter at adlyde
Hvad dem Landets Love byde.
Se vi skulde Ridderfærd,
Som er Djævlelovsang værd,
Høre Nonnerne sig jamre
Høit i Dalums Klosterkamre.
Se hvor sig i Klosterkrog
Bøgerne til Biblen klynge,
Hvor selv Danmarks Sagabog
Synker ned i Støvets Dynge.
Se den jydsk Ivar Lykke
Enlig gaae ad Kæmpevei,
Og den rustne Hjelm udsmykke
Med en liden Glemmigei!

Dog, Margrete, tie kun du!
Avles ei den samme Gru,
Naar vi sanddru Saga høre
Om det Samme Tungen røre;
Naar hun vidner, at din Tid
Skammer ud din Efterkommers
At din Alder synes hvid
Mellem Atterdags og Pommers;
|A:74 At du mellem Paddehatte
Som en Perle er at skatte:
Da kan Intet os forfærde,
Ak, da vil vi os forhærde.
Hvo som ei vil laane Øre
Til Profeterne at høre,
Vil ei tro, om og han saae
Dødninger af Grav opstaa.

|PS:223 Sov da sødt bag Alterbord,
Til for Stolen du skal træde!
Gud dig i sit høie Kor
Skænke bedre Æresæde,
End du under Trillingkrone
Havde her paa Nordens Trone!
|US:479 Gid du maa opstaa til Dom
Med hin Sydens Dronning from,

Vidne mod den Slægt i Nord,
Som *foragter* Herrens Ord!
Hvad du skal i Roskild Kor,
Hvorfor ei du blev i Soer,
Derom jeg en Røst har hørt
Som mig aldrig har forført:
Lignelsen, saa favr og fin,
Som endnu paa Kisten smiler,
Dronning! den er meer end din,
|A:75Danmark der afsjælet hviler.
Rosen blomstred purpurrød
Her ved Hellig Korses Kilde
Her den og, for Verden død,
Maatte bleg sig selv afbilde.
Kun omsonst i Nidarosen
Nordens Bække sammenflød,
Luften var for kold for Rosen,
Som i Olaf sig opskjød,
Den sig krymped i sin Vugge,
Den sig turde ei oplukke
For den barske Nordenvind.
Herren saae den Spædes Jammer,
Fløtted Vuggen sagte ind
I det lune Sovekammer;
Under Sorøs Kirkebue
Dufter den, og hos vor Gud,
Hvor den sprang saa faver ud
|PS:224Skal engang vi den beskue.
Ak, men det er tunge Dage
Naar fra Verden Herren maa
Roserne i Svøbet tage,
Pommer, Bayer! ja vi saae
Vinteren var haard og kold,
Nordens Vang var blevet gold,
|A:76Roser maatte gaa tilgrunde
Hvor kun Tidsler trives kunde.

Hvad er nu at bie efter?
Hellig Korses Kildevæld!
Har du mistet dine Kræfter?
|US:48oStille! fra et Gravkapel,
Giennem Sprinkelværkets Rifter
Rosenduft igien jo vifter.
Rose, duft kun sødt i Fred!
Siig os kun hvad Kilden heed
Som igien har Sneen smeltet,

Som det giennemfrosne Nord
Med en faver Rosengjord
Har saa underfuld ombeltet!
Tør du Drot fra Kiøbenhavn
Pege paa dit eget Navn?
Ja, det tør du, Christian!
Saa heed du og saa heed den.
Syng med Fryd, du Christi Ven!
Her er meer at bie efter.
Syng med dette Gravkapel:
|PS:225Galilæas Kildevæld
Misted aldrig sine Kræfter!
Gud igien har aabenbaret,
At det under Englesang
|A:77Af Hans Helligdom udsprang,
Atter er Guds Søn forklaret.
Kommer I, som sværge paa
Han paa Havet ei kan gaae!
Seer engang! paa Tidens Hav,
Her, paa Slægtens aabne Grav,
Her kan Jesus Kristus vandre,
Han kan Havets Skik forandre.
Hvilken Tro nedsank i Havet
Og stod op som Morgenrøde,
Uden Hans, der selv begravet
Seierrig stod op af Døde?
Levende af Hvalens Strube
Herren Jonas lod udgaa,
Levende af Jordens Grube
Frelseren Han lod opstaa.
Andet Tegn vil Herren ikke,
For den vantro Slægt beskikke.
Kristus vel ei Døden leed
Uden eengang for os Alle;
Dog Man død Ham maatte kalde
I hans egen Menighed,
|US:481Da Han død paa Korset hængte
Rundt i Kirkens Helligdom,
Da det lod, som om Han trængte
Til Statholderen i Rom;
|A:78Da Man udi Verden trindt
Ledte, tiggede og stred
Om en Nagle, om en Splint
Af det Kors, hvorpaa Han leed.
|PS:226Giemte udi gylden Skrin
Traade af Hans Jordelin.

Saa Man kun med Vemodstanker
Visnede Kiærminder sanker,
Om en elsket, jordet Ven,
Ei om Ham, som over Solen
Straaler klar paa Guddomsstolen.
Som en Martyr, laa Han end
Under Mulde uopstanden
Hans udfarne Helgensjæl
Var i Himlen som en anden,
Derfor Man med Sværd og Stav
Søgte *Ham* i tomme Grav
Som dog er hos sine egne
Alle Dage, allevegne;
Derfor skulde alle Dage
Han sin Offerdød gjentage,
Herrens Blod ei syntes Nok,
Men den hele Helgenflok
Skulde hjælpe Ham at sone;
Herrens Bøn ei syntes Nok,
Men den hele Helgenflok
|A:79Skulde bede for Guds Trone;
Derfor Alt end ei forslog,
Men til Hjælp de Arme tog
Eget Værk og Legemsbod,
Munkebøn og eget Blod;
Alt dog kunde ei oplukke,
Himlens Dør, og Skærsild slukke
Og til Satan Paven skrev -
Venligt Anbefalingsbrev.

Ak, da maatte vel, som før,
Jordens fromme Kvinder sørge,
|US:482Sukke dybt til Gud og spørge:
|PS:227Hvo skal velte Stenen af,
Som tillukker Jesu Grav?
Maa hver Kristen ei med dem
Stirre, studse, undres, bæve,
Taarefulde Øie hæve
Takkende til Lysets Gud,
Naar han hen til Graven træder
Finder der kun Jordeklæder:
Kors af Farve, Træ og Steen,
Billeder og Helgenbeen
Med det fule Kistelaag:
Afladsbrev og Messebog;
Naar han for sig skue maa

Frelseren forklaret staa!

|A:80Hvem har væltet Stenen af
Som tillukte Jesu Grav?
Luther - hvem? o, kig dog ind
I det dunkle Klosterkammer,
Se den Mand, saa syg i Sind,
Hvor han vrider sig med Jammer.
Verden med sin Kløgt og Pragt
Han et tungt Farvel har sagt,
Kun til Graven staar hans Hu,
Men ham Døden er en Gru,
Dag og Nat han vrider Hænder,
Taareløst hans Øie brænder,
Dag og Nat han klage maa:
Ak, naar Regnskabsdagen kommer,

|PS:228Hvilket Støv kan da bestaa
For den strænge Jordens Dommer?
Det er Luther, var det ham,
Denne Krøbling, ræd og lam
Der som Helten over Helte,
Kunde Kæmpestenen velte?
Han, som mægted ei at rokke
Stenen i sin egen Barm,
Skulde mellem Vogterflokke
Løfte hin med vældig Arm;
Han som skjælv for Lovens Torden,
Skulde han bevæge Jorden?

|A:81Nei, kun Han, som over Solen
|US:483Straaler klar paa Kongestolen,
Han som skabte Jordens Helte
Mægtede den Steen at velte.
Kun den Rose der opskød
Af Hans Blod saa purpurrød,
Ikkun den i Grav var lagt,
Kristendommen kun var jordet;
Kristus sad med Kraft omgjordet
Paa sin Stol i Guddomspragt,
Med sit Spir han rørte Jorden
Bød den i sin Grundvold bæve,
Stenen maatte selv sig hæve;
Kilder af forborgent Væld
Sprunge ud paa Eng og Fjeld,
Rosen op af Gravens Skød
Løfted sig saa purpurrød,
Duften som et Skaberbliv
Gav igjen det Døde Liv.

|PS:229| Danmark! det var dig vi saae

Hvor du hist bag Altret laa,
Som en bleg og livløs Skygge
Med et falmet Dronningsmykke.
Hvem har siden givet Enken

|A:82| Hendes vakkre Børneflok?

Kristjan, mon fra Hertugbænken

Du opkrøb paa Steen og Stok?

Hvad har fæstet Kongestolen,

Saa den staar som Eeg i Skov?

Hvad har drevet hen til Skolen,

Pogene fra Læst og Plov?

Hvad har i saa stakket Tid

Avlet Sang og Kløgt og Vid?

Adelsmænd! hvad Nøgel fiin

Lukked op jert Sind og Skrin,

Svælget er jo blevet Væld,

I betale Danmarks Gield.

Hvad har hvæsset eders Landser,

Hvad har hærdet eders Pandser?

Haren er jo vorden Hund,

Beder Dyr paa fremmed Grund.

Drotter bolde! kan I svare,

|US:484| Og de Særsyn os forklare?

Kristjan! du med høien Røst

Svarer: Gud var al min Trøst;

Og din Søn gientager: viid

Kun til Gud jeg slog min Lid;

Derfor Kristjan kunde du

Døende istemme: Nu -

Lader os hans Lig begrave!

|A:83| Gladelig du heden foer,

|PS:230| Thi du vandede paa Jord

Himmelrosen i din Have,

Gud gav Vext og herlig skød

Den fra Danmarks Eng sig op

Over Norrigs Fjeldetop;

Ja den blomstred purpurrød

I dit eget Hjertebeed,

Edderurterne den kvalte,

Over Svagheds Ukrud hvalte

Den sin Krone kiærlig breed,

Og din Aand sig gjennem Luften

Svang til Gud paa Rosenduften.

Er her ellers Ingen inde
Der os lægge kan paa Sinde,
Hvad i Nordens Landemærker
Virkede de Underværker,
Danmarks favre Rosenskud:
Tavsen, Heglund, Litle, Plader
Fris og Trolle, Skram og Rud!
Oxe, Rantzau, Søn og Fader!
Ikke her I sank i Grav;
Hvis jeg fløtter rundt min Stav,
Jeg dog vist skal eder finde,
Paa mit Ja I sikkert ei
|A:84Svare skal fra Graven: Nei.
Flinke Mester Anders Veile,
Du som grov vor Moders Guld
Op igien af Romermuld
Saa hun der sig kunde speile;
|PS:231Du som paa det hvide Blad,
Hvad hun paa det brune kvad
Eftersang, saa vi kan vide
|US:485Hendes Nød og hendes Kvide;
Veile, hvem din Roes du gav,
Dig sin bedste Kirkegrav
Til dit Støv igien forærte.
Men Niels Hemming, du er her!
Hvad der fulgte dig herind,
Hvad der bøiede dit Sind
Til din Vittenbergerfærd,
Hvad der fostred Mænd paa Stole
I den høie tomme Skole,
Hvad der drev fra Mark og Gade
Svende til dens Bænkerade,
Hvad der størked danske Helte
Til paa Val at spænde Belte,
Til at lægge under Ø
Vakkre Kuld paa Østersø;
Paa hvis Regning Man skal skrive,
At det Døde kom tillive,
|A:85Det kan du vel sige bedst.
Du kom ind, da Hans uddrog,
Før din *rette* Jubelfest
Fjerde Kristjan Spiret tog,
Over tredve Aar i Rad
Du paa Lærestolen sad,
Selv du Skolens Førstegrøde
Bar paa Herrens Alter frem,

Selv du i dit gamle Hjem
Blev tilovers, før du døde.
Du det vidned uden Svig
Over Ruds og Trolles Lig,
Du det sikkerlig ei dulgte,
Der du Ungersvende fulgte
|PS:232Rundt i Biblens Urtegaard;
Smuldret er dit Læsestade,
Dog endnu paa bundne Blade
Glemt, men fast det præntet staar:
Det var Rosen purpurrød,
Med sin Duft saa himmelsød,
Som de Jertegn kunde virke,
Blomstrende i Danmarks Kirke.

Hvis her kun en Ridder laa,
Som var med ved Svarteraa,
|US:486Som beskued Manddomsværket
|A:86Drevet under Drengemærket,
Han da vist til Rosens Ære
Skulde samme Vidne bære.
Daniel! hvis det er sandt
At ved Rosens Kraft du vandt,
Kunde du derom da ikke
Bud til Rosengraven skikke?
Du ei kunde det, men Gud,
Valkendorf er Sendebud.
Gamle Axel! med dit Blod
Hemmings Brev du har beseiglet
Selv du saae i Bølgespeilet
At det var af Rosenrod;
Laurbærgrenen grøn og bold
Groed paa den Hede gold,
Nei, at det var Rosenkrandse,
Der sig vandt om Danmarks Landse.
Norby, Urne, Skeel og Lunge!
Skinkel, Kaas og Munk og Falk,
Rosensparre, Rosengaard,
|PS:233Med de dybe Ulivssaard,
Ja du ganske Ridderbalk
Skulde, hvis du havde Tunge
Vel med Valkendorf istemme,
Hvad først vi har lært at glemme,
Da ei meer vi det forstod:
|A:87Tro og Bøn og Heltemod
Ere Sødskende saa kære,

Sammen vil de altid være,
Døer den ældste, snart de andre,
Efter den i Graven vandre.

Ak! men Rosens Himmelrod
Krymper sig i Mandeblood,
Kiærlighed er Rodens Navn,
Røde Krands af Rosenblade!
Ak! erstatter du dens Savn?
Nei, o nei, I Riddersmænd!
I afrevne Rosenblade!
Aldrig blomstrede igien
Sligt et Beed i Adelhavn.

|US:487| Danmark stod ved eders Grave

Enken lig i Sørgedragt,
For sin favre Adelsblomme
Kiøbte hun i dyre Domme
Bladekrandsens golde Pragt.
Danmark! kan din malte Krone,
Som dit Kongevaaben vandt,
Giælde som en billig Sone
For det Broderblood der randt?
Fredrik, vil min Sagastav
Da de Runer overskære

|A:88| Som saalænge paa din Grav
Holdt dit Kongenavn i Ære?

|PS:234| Nei, o Drot! din Bautasteen

Skal sit Ærevers beholde.
Tyge risted det paa Hveen,
Og det staar paa Sagas Rolde,
Fattig Fugl ved Klosterbord
Sang det liflig tit i Kor,
Tungt det er, om Klerke glemme
End det Samme at istemme.
Fredrik, ja du higer vist
Efter bedre Kongesmykke,
End den tomme Kroneskylge:
Efter Palmekronen hist.
Hvad en Præst med Sagastav
Under Verset riste *maa*,
Er hvad Anders lod forstaa,
Der han præked ved din Grav,
Er hvad Salomon saa klog
Satte mellem Kongesprog:
Drot! om du min Søn vil hede
Vogt dig vel for Vin og Vrede!

Saa du Gæve! Gud i Giem!
Herrens Sandhed maatte frem.
Sønnerne af gamle Gøste
Over dig sig ei skal bryste,
|A:89Fik de Skam, saa fik de jo
Hvad dem egned begge to.
Danmark vil dig ei anklage,
|US:488Mangen Blomme sank i Blod
Ingen dog til den var Mage
Som opskødes fra din Rod;
Slige Fædre, slige Sønner,
Drot du laa i stille Bønner
Der Sophie sendte Bud
At en Søn var født med Smerte,
|PS:235Og med Tak til Kongers Gud
Trykte du ham ømt til Hjerte.

Kæmpeblomst! i mange Aar
Syntes Danmarks Rosengaard
Blomstrende, fordi du bred
Pranged i dets Kongebeed.
Fjerde Kristjan! tør jeg riste
Sagaruner paa din Kiste?
Raaber ei dit Kæmpesværd:
Vogt dig! kom mig ei for nær!
Nu, saa faaer jeg vel at prøve
Om jeg mindes kan den Sang,
Saga lærte mig engang,
Til dit Kæmpesværd at døve:

|A:90|VU:194Hvor Mure stande nu i Grus
I Axelstad saa lave,
Der stod engang Vor Frues Huus
Alt over Bispegrave,
Der klang saamangt et helligt Ord,
Der viedes i høie Kor
Saamange Guds Udvalgte.

Og det var Mester Ole Vind
Alt med den skarpe Tunge,
Med Aandens Sværd han trængte ind
Paa Gamle og paa Unge;
Det trængte ind til Marv og Been,
|PS:236Og ramte det en Hjertesteen,
Da maatte Øren klinge.

De Hofmænd ginge spodske ind
Alt paa de høie Stole,
Og dobbelt ivrig udi Sind
Da prækede Hr. Ole,
|US:489| Han præked om de bløde Skind
Hvori sig Daarer svøbe ind,
Om Mænd i Kongers Gaarde.

Jo der, saa faldt hans hvasse Ord,
Der skal Man *Christne* finde
|A:91| Ja, christen Folk om Drikkebord
Med Kande, Krus og Kvinde,
Og saa Guds Ord i Hyldekrog,
Hvor, bundet hardt i Spændebog
Det ligger som en Fange.

|VU:195| For Felix vel Sanct Povel kom
At stande mange Gange,
Men heed det: Kydskhed, Lov og Dom
Saa blev vor Felix bange,
Saa heed det: gaa du kun dit Skud,
Jeg har saa travlt, du skal faae Bud
Naar jeg faaer bedre Stunder.

Ja vist, Guds Ord skal nok faae Bud,
Naar *høflig* det vil være,
Og strege ind det sjette Bud,
Det er saa tungt at lære:
Ja, derfor blev Herodes vred
|PS:237| Paa Døberen, den *Høflighed*
Guds Ord kan aldrig lære.

Og der kom Bud fra Kongens Gaard.
(Nu giælder det Hr. Ole!
Et dygtigt Tak for Sidst I faaer
Nok fra de høie Stole)
|A:92| Og der han kom for Kongen ind,
Da heed det: Mester Ole Vind!
Hvorom er det I præker?

“Om hvad der i min Bibel staar,
Om hvad der skeer paa Jorden.
Hvad præked I da om i Gaar?
I slog jo ned som Torden.
“Om hvad der i min Bibel staar

Om Synderne i Kongens Gaard.
Den Præken gad vi høre”.

|US:490Hr. Ole holdt sin Præken om,
Saa brændende i Aanden,
|PS:238Og der han hardt ved Amen kom,
Han slog til Lyd med Haanden:
|VU:196“Det var, Guds Død! de samme Ord
Om Løgn og Leflen, Drik og Hoer,
Som i Vor Frue Kirke”.

Og der kom Bud fra Kongens Gaard.
(Nu giælder det Hr. Ole!
Et dygtigt Tak for Sidst I faaer
Nok fra de høie Stole).
Og der han kom for Kongen ind:
|A:93God Dag Vor Præst! nu Mester Vind!
Nu skal Guds Ord til Hove.

“Nei, ellers Tak, høibaarne Drot!
Det gør slet ingen gode,
Jeg siger Sandt, og har Kalot,
Men ingen Hofmandsnoder;
Man har for Ordsprog hertillands:
Hvad vilde Spurv i Tranedands,
Og Ugle mellem Krager?

Men det var fjerde Kristian,
Og nu tog han til Orde:
I er en dygtig Præstemand,
Og præked som I burde,
De Hofmændsnoder le Vi ad,
Tag tre Kalotter, om I gad,
Og Sandhed vil Vi høre.

Kristjan! nu jeg frit tør riste
Sagaruner paa din Kiste,
Jeg er Dværg mod dig i Vexten
Jeg er Dreng mod dig i Aar,
|PS:239Men jeg læser dig kun Texten,
Som den for os skrevet staar.
Skal jeg dig ved Habor ligne,
|A:94Som ei ændsed Reeb og Bast,

Men lod sig dog holde fast
I et Haar af lille Signe?

|US:491| Trækkene vel er de samme
Hos al Nordens Heltestamme,
Men da Stammen skifted Aand,
Skiftede den ogsaa Baand;
Og saalidt som Reeb og Bast
Holdt Fru Kirstens Haar dig fast.
Nei en anden kristen Frænde
Tykkes mig i dig at kiende,
Kæmpen, der, som du, en Kryster
Var i Kamp med Kiødets Lyster;
Der paa verdslig Dont var klog,
Kyndig, som en Sagabog,
Kiendt og nævnet vidt om Land
Som sin Olds den kloge Mand,
Men dog bøied sig til Jord,
Naar han sloges med Guds Ord,
Og som han, med Helterygte
Du fra Valen maatte flygte,
Men i høie Orlogsstavn
Værged du dit Flag og Navn,
Ei, som han, du under Hætten
Naade bad at gaae for Retten
Dog, ei heller Haarderaade

|A:95| Stred mod dig med Norrigs Flaade,
Stavnen havde Tvillings Mærke,
Derfor var dens Bord saa stærke.

Ja, hvad Hedningskjalde sang
Digtende om Ledas Sønner,
|PS:240| Sandt i Nord med liflig Klang

Fra de sjunkne Grave dønner.
Tvillingrige! ihukom:
Det er dig der sjunges om,
Holdt dog op dig selv at daare
Føl, at i din Vinterold
Kærlighedens Saft blev kold
I saamangen Hjerteaaere!
Vil du dig din Sot fordølge,
Brat da i den aabne Bølge
Synker knust den høie Stavn
Hvor Man saae dit Tvillingnavn.

|US:492| Kom ihu, at Haarderaade
Kunde øde Danmarks Flaade,
Frit Man saae den stolte Hanse
Fange Sild i Øresund,

Saae Man ham ei samme Stund
Stolt paa Bergens Brygge svandse.

Norge! sig hvor tit du saae
Kristjan under Fjeld at staa?
|A:96Tæl hans Jubelaar kun frit!
Tallet siger dig hvor tit,
Søg i Krøniken med Flid
Om den Drot af dine egne
Som fra gamle Hokons Tid
Tør i Lag med ham sig regne.
Kun forgæves gav han Læ
Til dit syge Adelstræ;
Poded i de sidste Skud,
Det af Aarekræft gik ud;
Men engang du skal det lære
At saamangen vakker Gran,
Som nu Loft og Tag kan bære,
Saaedes ved Kristian.

|PS:241Gamle, gæve Klippedrenge!
Norske Elve! jeg alt længe
Havde Lyst med jer at tale,
I har ei for Skik at prale!
Sprang I ud paa Klippetind,
I dog med et ydmygt Sind
Hasted til de lave Dale;
Elven er jo ikke Fjeld
Floden er jo ikke Væld,
Det er eders Visdomstale.
Muntre I fra Nord til Syd
Strømme ned, som Gud det vilde

|A:97Kun jer Lovsangs høie Lyd
Driver Tanken til jer Kilde
Gierne vil I hjemme buldre
Gamle Mø'r til Lyst og Gavn;
Bære i den vaade Favn,
Bære paa de brede Skuldre,
Hvad I kan paa Veien sanke,

|US:493Hvad den Gamle har behov;
Saa fra Bruget skaarne Planke,
Saa lidt Ved fra Nordenskov,
Ja den store Købingsslæde
Pakket fuld af tunge Malm,
Gamle Mo'r til Gavn og Glæde,
Bære I som det var Halm.
I som flinke Gutter række

Haand alt efter jer Formue
Til at tømre Hus og Snekke
Og den lange Kirkestue.
Gierne vil tilsidst jer Bølge
I den stille Sø sig dølge;
Eller og, som hist ved Drammen,
Strømme ud i Fjord med Gammen,
|PS:242Saa den svulmende kan bære
Kølen høit fra Grund med Ære.
Dog, hvor Gud det saa har lavet,
Bære I og Vand til Havet,
|A:98Bære Bord i vaade Favn,
Spørge ikke hvem til Gavn,
Vil den Gamle jer formene,
Hendes Magt I byde Trods,
Eders Bølger I forene,
Styrte frem som Sarpefos.

Du som i Naturens Favn
Falder smægtende i Staver,
Stjæler Gud sit høie Navn
Og forguder Værk og Gaver:
Lær at se og lær at sanke,
From, enfoldig Syn og Tanke,
Lær Naturen at forstaa,
Se dens Vei og følg den saa!
Kast ei Kys til blege Maane!
Bøi dig ei for Solens Glød!
Lad ei som du skulde daane
Naar den synker liflig rød;
Se ei paa Guds Blomsteregn
Som det var en Skøgeseng;
Se! der gaar en Oxeflok
Æder favre Blomster nok,
|US:494Soler sig paa dem i Mag,
Tykker Drøv med stor Behag;
Er vor Skændsel da vor Ære?
|A:99Skal af Oxerne vi lære?
Stir ei paa de Klippeblokke
Som om det var Djævleflokke,
Rede til i Strid at gaa
Mod den Gud, som bød dem staa!
|PS:243Stir ei med hovmodig Trods
Paa det stærke Elvefos!
Hvad er der at stirre efter?
Vil du finde vilde Kræfter,

Leed da i dit eget Indre!
Kræfterne som dig forhindre
Fra med lys og ydmyg Aand
Overalt at se Guds Haand.
Kræfterne, som du vil spille
Paa usalig Flugt fra Gud,
De er onde, de er vilde,
Thi de føre vild fra Gud.

Norske Elve! give Gud!
At vi eder følge vilde,
Gaae i Herrens Navn vort Skud!
Ei I frygte, at jer Kilde
Nogentid skal tørres ud.
Bære i jer vaade Favn
Fyr og Gran til fremmed Stavn,
Og hvor Gud det saa har lavet;
|A:100Bære I jert Vand til Havet,
Frygte ei, at Moders Spand
Skulde derfor fattes Vand,
Frygte ei at der skal gaa
Frost i hendes store Taa;
Mene ei, at derfor Skuret
Knuser Krukken i Staburet,
I kanske ved Guds Stabur
Lønlig stod engang paa Lur
Kiged I fra høie Hamre
Ind i Sneens Forraadskamre,
I vor Herres Regnebog,
Saa I veed hvordan Han klog
|US:495Veed det altid saa at mage
|PS:244At Hans Børn har Nok tilbage,
Dog de sprede dristig ud!

Nei jer hele Kløgt og Konst
Er kun den at lyde Gud
Og I lød Ham ei omsonst:
Millioner, mere snilde,
Men som Tro ei fæste vilde
Til det Ord, at Herrens Frygt
Er Begyndelsen til Kløgt,
Lære maa i Helveds Skole
Hvad det er paa Kiød at stole;
|A:101Medens I fra rige Væld
Rulle over Dal og Fjeld
Som I rulled førend Gothen

Elvehjemmet tog fra Jothen.
Elve, I som Herren lød
Jeg vil spørge, I mig svare!
Lidt af hvad forbi I flød,
Venlig I mig aabenbare!

Glommen! Norrigs Elvekæmpe!
Siig mig naar du først fornam
Røraas Buldre, som dit Glam
Gamle Klippe vilde dæmpe;
Meente du kanske en Dværg
Atter i det hule Bjerg
Havde vundet sig et Stade —
Havde travlt med Spyd at hvæsse,
Svedte ved den hede Esse
Over Sværd og Pandserplade
Til den danske Kæmpedrot?

Laugen! siig mig! naar du saae
Luen først i Veiret slaae,
|PS:245Hvor sig Kongebjergets Kløfte,
Mens du falder, høit opløfte,
Tænkte du med Ved i Favn
|A:102At den Lue var en Bavn,
|US:496Som en Adelsteen paa Ny
Blusse bød i høien Sky;
Eller mærked du i Hast,
Hvor det hamrede saa fast,
Hvor saa rolig Luen brændte,
Var et andet Værk i Vente?
At Man Bjergets Adelsteen
Luttrede saa blank og reen,
Hamred med saa klar en Tone
Stenen til en Sølvkrone
For den Drot med bredden Hærde,
For Kong Kristian den Fjerde?

Siig mig Glommen! hvi forstod
Man ei før i Røraas Grube
Glammet fra din Kobberstrube?
Siig mig Laugen! hvi saa fage
Man, i samme Konges Dage
Fandt at ei dit Navn du stjal,
At naar knapt Man vilde regne
Dig det bedre kunde egne
End ham selv i Guldbrandsdal,

At, hvad han nok være gad
Var kun du et Sølvbad.
|A:103Var det Lykkens blinde Spil?
Nei det var et godt Tilfælde,
Denne Lod faldt Kristjan til:
Nøglerne til Norrigs Fjelde
Han som raader, falde bød
Pludselig i Kristjans Skød.

|PS:246Norske Elv, som fra sit Væld
Herren over Dal og Fjeld
Bød igjennem Fredriks Hænder
Rulle did, hvor Han dig sender,
Hvor imellem Norrigs Fjelde
Bød din Herre dig fremkvælde?
Der blev talt om Røraas Grube,
Der blev talt om Glommens Rand,
Sandt er det af Kaabberstrube
Skal du raabe over Land;
Hvor Gud vil, der skal du flyde,

|US:497Og om Norrig bød dig Trods
Hendes Klipper giennembryde,
Styrte ned som Sarpefos,
Tage Veien ud i Havet,
Hvor din Gud har Stier lavet,
Han som før fra Bjergeland
Sendte Havet Lægevand:

|A:104Did hvor Sølvmalmen klinger
Pegede selv Fredriks Finger;
Sandt er det, du springe maa
Udaf Fjeld, hvor ædle Malme,
Trindt og tæt i Aarer gaa,
Klinge som en hellig Psalme,
At der hamres skal en Krone
Med saa klar en Sølvertone
Til den Drot som dig vil byde
Som en Laug i Nord at flyde.

Dog du Elv kan jo ei kvælde
Op af Muld, af Norrigs Fjelde,
Springvand est du, har paa Jord
Kun et Bækken hvor du boer;
Staar det Bækken høit paa Hald
Er det dybt i Dal at skue,
|PS:247Lige høit gaaer Vandets Bue,
Lige herligt er dets Fald.

Lad da Elv! dit Bækken staa,
Hvor det skal og hvor det maa;
Naar kun Fjeldet følger med,
Fra hvis Aarer paa hvert Sted
Lige stærke Vande springe;
Fra hvis Malme, naar derpaa
|A:105Ikkun Troens Hamre slaa,
Lige søde Toner klinge!

Dog, heel sært det tykkes maa,
Om det Bækken skulde finde
Noget Sted hvor det vil staa
Heller end ved Kristjans Minde.
Bækken! stiler du din Kaas
Bort fra Kristjans Kaaberaas,
Bliv dog her paa Sølvbjergget,
|US:498Kongsberg jo hans Kongenavn,
Har med sine Kroner værget.
Dog, omsonst, du vil derfra,
Vil til — Kristiania.

Vredes ei, du Rosengrav!
Tykkes dig at alt for længe
Jeg omfløttede min Stav
Mellem Norrigs Elvesenge;
Det som drev til høien Hald
Kristjan, mens han var ilive,
Maa tilfjelds endnu hver Skjald,
Fra hans Kaaberkiste drive.
Var min Gang en Smule seen,
Nu, saa gik jeg for at finde
Hvad jo ikke er herinde:
|A:106|PS:248Fjerde Kristjans Bautasteen.
Om jeg fandt den, skal engang
Norrigs Fjelde aabenbare,
Thi da maa med hellig Sang
Stenene hinanden svare.
Danmark! skæld ei paa din Søn!
Rette ere Herrens Domme,
Hvad han har betænkt i Løn,
Tak og Amen! lad det komme!
Paa din Mark og paa din Vove
Efter Stenen vil jeg lede
Kan jeg finde den hernede,
Barneglad jeg Gud skal love!
Er det dig, du Borg saa prud,

Hvor først Verdens Lys han saae,
Som han løftede med Gud,
Som i Søen kunde staa,
Mens de mange stolte Buer
Sank i Grus og Dynd og Luer?
Staar du som en Stad paa Land?
Staar du paa den vilde Strand,
Hvor med Øiet paa sin Kind,
Sværd i Haand og Gud i Sind,
Oldingen som Kæmpe stod,
Skrev sit Ligvers med sit Blod?
Staar du paa den stille Sø,
|A:107|US:499Hvor paa Baadens lille Ø,
Han undfangede en Flaade,
Til paa vilden Hav at raade?
Danmark! mangen Orlogsstavn
Til din Skam forgik i Havn,
Under mangen vakker Svend
Kristjans Baad dog gynger end.
|PS:249Men et værdigt Kristjansminde,
Jeg i dem dog ei kan finde.
Som et Træ det maatte staa
Ved et helligt Kildevæld;
Og til Rigets Grændseskiel
Sine Rødder trindt udslaa,
Thi hvis han ei havde været
Havde Orm og Ulv fortæret:
Rødt paa Val og blaat i Grav
Danmarks Lig for længe siden,
Frist, og gid vi se med Tiden
Frelse, Gud ved Kristian gav.
Sjunkne vare Danmarks Volde,
Hullede dets Herreskjolde,
Gamle Arild maatte slænge
Dem tilhobe i en Hast;
Mægtede dem ei at hænge,
Sømmelig paa Knage fast;
Holger brugte al sin Konst
|A:108Til en Rosenkrands at binde,
Konsten hartad var omsonst,
Roser faa der var at finde;
Til at dufte slet kun trives
Blomster som i Huse drives;
Vel i Grav en Rosenkrands
Fik han med, men det var hans.

Ja, du fjerde Kristian!
Store kristne Kongemand!
Havde du ei Grændsen værget
Med dit brede Kæmpesværd,
Havde du ei Skibet bjerget,
|PS:250Der det stod paa blinde Skær,
Havde du ei midt i Daad
Kunnet være Rigens Raad:
|US:500Visselig den *røde Løve*,
Som alt da paa Springet stod,
Havde, uden saa at tøve,
Drukket Danmarks Hjerteblood.
Havde du med Tordenrøst,
Ei det vilde Bulder døvet,
Som forkyndte Kirkens Brøst,
Laa den nu vel under Støvet.
Hvor i Norden skal jeg finde
For den Drot et værdigt Minde?
|A:109Er det dig, du Rosenborg?
Du som i hver Sal og Kammer
Taler om fra hvem du stammer,
Om din Faders Fryd og Sorg,
Hvor han blanded Daad og Brøde,
Hvor han sov og hvor han døde.
Som han var, du ham fremstiller!
Spiret med den spidste Top
Løfter sig mod Himlen op,
Men ved Gulvet staa hans Friller.
Ja hvor er til Kristjans Minde
Vel et bedre Navn at finde?
Navn vel ei, men Steen dog vist
Som ei om hans Brøde minder,
Hvor vi kun Guds Kæmpe finder
Som gav Tvillingriget Frist.
Er det dig Studenterbolig,
Som blev ved at staa saa rolig
Der det brændte trindt og tæt;
Selv den gamle Studigaard
|PS:251Syntes halv at være træet,
Mest vel af de sidste Aar,
Eller Grundvold at begære,
Som den bedre kunde bære?
Ei du staaet har omsonst,
Herrens Ord og boglig Konst
|A:110Dølgede de vilde Flammer
Vogted dig, du Læsekammer

I Kong Kristjans Rosenborg.
Mangen Drot, saa stolt og riig
Maatte sine Laurbærkrandse,
Bundne under Dødningdandse,
|US:501Bytte for en Steen som dig;
Men til Kristjans hele Minde
Maa jeg dig for snæver finde.

Er det dig, du Rundetaarn!
Med din sære Nattevagt,
Kirkeloft med Bøger takt!
Du bag Frue Spir tilforn
Maatte underkuet sukke,
Ranke Spir med Knap og Guld
Maatte sig i sorte Muld
Dog omsider for dig bukke,
Trods om det igien sin Top
Over dig tør løfte op.
Spørg engang din Stjernekiger
Hvad han om din Stjerne siger!
Skal herefter du med Ære
Danmarks Hovedkirke være?
Skal engang Basunen vække
Op i dig en Bisperække?
|A:111Skal en Skare favr og stor
|PS:252Vies i dit høie Kor
Til Guds rene Ord at lære
Og til hist ved Tronens Fod
Hvide Klædebon at bære,
Tvættede i Lammets Blod?
Skal om Nord med Rette siges:
Der fra Kirken Stjerner kiges?
Herlig vist det tynde Spir
Peged op mod Himles Himle,
Let dog der Man kunde svimle,
Det tilsidst kun stod til Sir;
Men naar Fødderne staa visse
Paa din faste brede Isse,
Da kan Øie, da kan Tanke
Frit i Himmelrummet vanke;
Synerne sig ei forvirre,
Rolig kan til Jord Man stirre,
Se, dens Kæmper er kun Dverge,
Naar de sees fra Guds Bjerger.
Ei omsonst den Hvælving bar
Bøgerne i tætte Hylder,

|US:502 Ei omsonst Man speidet har
Her de Lys som Luften fylder,
Ja du billig Leie maa
Selv af Steen og Urner faa.

|A:112 Kristi Vidner, der sig skjule
Dybt endnu i Verdens Kugle,
Halvt endnu i Tidens Hav,
Skal som Helgene af Grav
Stande op og gange frem,
Vidne i Jerusalem.
Hellige Treenighed!
For dig reistes Kirkens Bue,

|PS:253 For Sanct Lud og for vor Frue
Sank dit Navn i Glemsel ned,
Men det Navn igien med Ære
Skal vist Hovedkirken bære.

Dog, hvorhen? forvovne Aand!
Vil du trodse Støvets Baand?
Stil din Flugt og vend tilbage
Fra uvordne, dunkle Dage!
Tag igien din Sagastav!
Rist med den paa Kristjans Grav,
Om hans rette Æreminde
Er i Axelstad at finde?
Sorrigfuld paa Kaabberkiste
Maa jeg da med Staven riste:
End det rette Kristjansminde
Er i Norden ei at finde;
Ikkun Tegningen jeg saae

|A:113 Hvor den overstøvet laae
Mellem gamle Pergamenter,
Over Trinitatis Hus.

Tegning favr og Tegning kiær!
Skal af Møl du ædes der,
Eller skal i Nord Man skue
Under Himlens aabne Bue,
Virkeligt i Glands at staa,
Hvad som Tegn i dig kun laa?
Det Uvordne veed kun Een,
Men naar det ei vorde kan,
Aldrig fjerde Kristian

|US:503 Faaer i Nord sin Bautasteen.
Vorder det, som Herren unde!
Hvo kan da med Kløgt udgrunde,
|PS:254 Hvilket Stade Gud til Ære

Skal det Mindesmærke bære?
Her anspænder sig omsonst
Mandevind og Trolddomskonst.
Kun naar Saga sidder from
Med de sammenlagde Hænder,
Stirrer paa Guds Helligdom.
Hvor den klare Lampe brænder,
Underlig i Nord det glimter
Dunkle Lignelser hun skimter,
Hvor med Mørket kæmper mat
|A:114Glimtet som i Nytaarsnat,
Ei forvoven tør hun spaa
Men ærbødig tør hun gætte
Hvad de Lignelser hun saae
Synes dunkelt at forsætte.
Fromme Hænder Steen udhule
Til det Hellige at skjule
Men at byde Klipper revne
Dertil fik ei Støvet Evne,
Og kun *da* den tunge Steen
Løfter sig fra Helgenbeen,
Og *Han Selv* maa først opstaa
Før de kan af Grav udgaa.
Som et Stjerneskud i Haven
Først Han sees tæt ved Graven;
Men de Fleste vil dog mene
Det er Drøm af Magdalene.
Øren lytte, Hjerter brænde,
Naar *Han* Skrifterne udtyder,
Og Han giver sig tilkiende
Naar Han venlig Brødet bryder.
Mærker det, Disiple to!
Brødrene kun halvt jer tro,
Tro kun halvt i Aftenstund
Freden af hans egen Mund.
|PS:255Naar af Graven jeg opstaa,
|A:115Jeg til Galilæa gaaer
Det var Herrens egen Tale;
|US:504Engelen med samme Ord,
Peger altid op mod Nord,
Fromme Kvinder at husvale:
Mellem Galilæas Bjerge,
Vil Han for den ganske Skare
Sig om Dagen aabenbare.

Endt er Synet, kom tilbage,

Saga, fra de dunkle Dage,
Tag i Herrens Navn din Stav!
Rist med den paa Kristjans Grav:
Udi Stenen rund og huul
Over hvalvte Kirkebue
Ligger Tegningen i Skjul,
Som dit Støv i Kielderstue.
Under Taarnet dybt i Jord
En udkaaret Giemmer boer,
Stærk og sød ved Midnat klang,
Til din Pris hans Mindesang,
Om hvordan ved høien Mast
Du paa Gothen med dit Værge
Hamrede saa hardt og fast,
At hans Pandserringe brast
Saa han knap i Hui og Hast
|A:116Kunde Liv og Lemmer bjerge.
Nok saa høi en anden Sang
Fra den Giemmers Harpe klang;
Som et Stjernes kud i Haven
Saae han Frelseren ved Graven,
Om det Syn ved Midnat klang
Mærkelig hans høie Sang;
|PS:256Men de Fleste vilde mene,
Det var Drøm af *Magdalene*.
Og Disiplene jeg hørte,
Der de sanddru Budskab førte,
Om hvorledes Hjertet brændte
Der Han Skriften dem udtød,
Om hvordan de Herren kiendte
Der Han Brødet for dem brød;
Men jeg hørte og de To
|US:505Sukke: Herre! hvo vil tro
Tidenden vi sanddru førte,
Hvad vi saae og hvad vi hørte!
Vantro Thomas end jeg seer
Hvor han ad det Budskab leer.
Gid han og med Tro i Hænde
Maa engang sin Herre kiende!
Du Discipel under Muld!
Naar dit Navn jeg hører klinge,
Vil tilfjelds min Aand sig svinge,
|A:117Se i Morgenrødens Guld
Bjergene til Dalen smile?
Ja tilfjelds maa Øiet ile
Naar Discipel, som endnu

Vidner om dit Syn, naar Du
Synger som din Aand engang
Rørt i Herrens Forgaard sang;
Mine Øine høit jeg løfter
Venter Hjelp fra Bjergets Kløfter,
Hjelpen dog maa springe ud
Fra det høie Væld, fra Gud.

Ja tilfjelds mit Øie drives
Sælsomt der min Aand oplives,
|PS:257Og som vakt ved Harpeklang,
Den istemmer Davids Sang:

Herren opstaar, og Hans Fjender adspredes,
Ei for Hans Ansigt de mægte at stædes,
Alt som en drivende Røg under Sky
Du dem henveirer og fage de fly;
Ja for dit Aasyn henflyde de Helte,
Alt som naar Voxet for Ild monne smelte.

Men de Retfærdige, de skulle glædes,
Og for Hans Ansigt med Gammen indstædes
|A:118Synger for Herren: lovsynger Hans Navn,
Baner! thi Han paa det Jævne skal træde
Gaar for Hans Ansigt at stande med Glæde
For Ham, Jehovah, thi det er Hans Navn!
|US:506Gud! da for Folket som Høvding du gik,
Der du det frem gennem Ørkener førte
Jorderig bæved, o Gud! for dit Blik,
Himlene med for dit Ansigt sig rørte,
Sinai selv sig bevæged for Gud:
Israels Gud.

Rundelig Regn over Landet du skænked,
Træt var Paulunet, men fast du det lænked,
Du dine *Levende* gav det til Arv;
Laved det mild efter Fattiges Tarv.
Herren udsender sit Ord,
Budenens Vælde er stor:
Flygte skal Hærenes Drotter, ja flygte
Byttet er Hendes hvem Huset Han bygde,
Om mellem Stene I murede laa,
Her er en Vinge med Sølvdække paa
Vinge som Duens, ja ægte forgyldt;
Naar den Almægtige Vingen udbreder
Skinner som Sneen paa Salmon dens Fjeder.

|PS:258 Favert Guds Bierg i Hans Odel mon staa
Deiligt er Bjerget med Høiene paa,
|A:119 Bjerger med Høie! hvi springe I saa?
Gud sit Paulun vil paa dette udslaa,
Saaes et Frø udi Bierget paa Top,
Planten som Libanon skyder sig op,
Spiren opvoxer til Jorderigs Blomst.

O, vil Kristus som af Døde
Staae i Nord forklaret op,
Skal en hellig Morgenrøde
Stærk forgyldte Bjergets Top?
Skal den Mørket overraske
Kristjan, fra den Kongeby,
Som du bygde op af ny
Da den gamle sank i Aske.
Skal i Nord det Jertegn skeep,
Som vi der afbildet se,
Kan til Fjendens Harm det lykkes
At Guds nye Stad opbygges,
Mens den Gamles Levning staar;
Saa det kan for Alvor giælde,
|US:507 Hvad om Opsloe er at melde:
Forstad er den gamle By
End med Ære for den ny!
Da, naar det i Norden dages,
Da skal og dit Støv optages
Fra den mørke Kielderstue
|A:120 Dufte under Korets Bue.
Lad saalænge kun med Fred
Støvet under Kirken hvile!
Styrte da dens Buer ned,
Kan det der vemodig smile,
|PS:259 Gjennem Aske, gjennem Grus,
Vist det finder Herrens Hus,
Om ei før, saa i den Stund,
Da udsovet er hvert Blund,
Da selv dybt i Gravens Gjemme
Støvet skal *Hans* Røst fornemme,
Som, imens det havde Øre
Det *undslog sig* for at høre.
Gudsfrygt styrker Land og Rige,
Det var Kristjans Kongeord,
Støvet stærker den tillige,
Fører det til høie Kor;
Ja den er et Arvegods,

Som ei Tyve kan bortliste,
Som ei Fjender kan udvrister,
Som til Størkelse og Roes
Kan i mange Snese Led,
Giennem Slægten vandre ned.
Fredrik! det kan du beseigle,
Til din Faders Krone var,
Der jo Nok som vilde beile;
|A:121Korfits, Karl og Valdemar
Beilede med Guld og Skjolde,
Og med Kløgt til væne Brud,
Men din Faders Haab til Gud
Lod de gierne dig beholde.
Se! hvad hjalp dem Guld og Kløgt?
Se! hvad hjalp de Herreskjolde?
Kronen fulgte Herrens Frygt,
Begge Gud dig lod beholde.
|PS:260Ære være Ham og Pris!
|US:508Ved sin Tjener, Sjællands Hyrde,
Han dig paa saamangen Viis
Skænkede, lettede gyldne Byrde.
Kristjan mærkede heel silde
At der nok var dem som vilde
Med Guldæblet spille Bold,
Dog betids han det i Skrin,
Rakte til sin Biskop fin,
Gav det dermed Gud i Vold.
Korfits! derfor var omsonst
Al din Rævekløgt og Konst;
Brochmand fik du listet ud
Klogelig af Kaarestue,
Men at udelukke Gud,
Det var over din Formue,
Ihvor fint du trak dit Straa
|A:122Maatte du det korte faae.
Saaest du det, du kloge Daare!
Kom ei Jesper med at kaare,
Kronen satte dog hans Haand
Hvor den Kristian det loved,
Og med Salvelse i Aand,
Salvede han Fredriks Hoved.
Herren nok for mig vil sørge,
Fredrik, saa dit Valgsprog lød,
Saga knap sig lader spørge
Om Du siden det fortrød.
Du til Biskop var optugtet,

Tugten havde synlig frugtet;
Helst du var i Klerkes Lav,
Gud ved dem dig Ære gav.
Staar det under Danmarks Krone?
|PS:261Griffen vogter Guld i Nord,
Fuglen du paa Fjer og Tone;
Kiendte jo ved Bispebord.
Gud med Svanefjeren skrev
Dig et bedre Kongebrev
End de kloge Rigens Raade,
Kun til liden Lyst og Baade
For de arme Rigens Faar,
|US:509Ridsede med Ulvehaar.
|A:123Hedningskjalde digtet har:
Gefion med Troldeplov
Pløjede, og Jernet skar
Sølund bort fra Sveaskov;
Gøste nu med Troldeplov
Pløiede i Øresund,
Og fra gamle Daneskov
Skar han bort en faver Lund.
Dog han ei med al sin Møie
Kunde Sølund til sig pløie,
Thi paa Kanten stod et Træ,
Dybt laa Rødderne og brede,
Kongefuglen i dets Læ
Havde bygget sig en Rede;
Gøste brugte Ild og Staal,
Huggede saa hvast forneden.
Vilde med sit Svovelbaal
Ryge Fuglen ud af Reden;
Kongefuglen frygted Gud,
Vilde ei af Reden ud,
Tænkte: det som fløtter Bjerge,
Kunde og hans Rede værge.
Gøste svor, at om den Rede
Under høie Himmelblaa
|PS:262Hængte i en Stjernekiæde,
Var han Karl for den at naa.
|A:124Grævlinger krøb ud af Roden
Og med hvasse Tand de beed
Svenske Drot saa hardt i Foden,
At han glemte brat sin Eed;
Fattig Fugl fra Klosterbord
Sang saa skingrende et Kor,
Slog saa kiækt med Klo og Vinge,

At hans Øren maatte klinge.
Gøste foer fra Axelstad,
Fredrik i sin Rede sad,
Gøstes Æt er lagt i Jorden,
Fredriks troner end i Norden.
Hovmod slutter af sin Svimlen
At den staar saa høit som Himlen,

|US:510Englekloge Dumrian!

Faa engang dog den Forstand,
Det er Svælget som gjør svimmel,
Var det Høiden, mener du
Da vor Herre sad endnu
Rolig i sin høie Himmel?
Se dog hist, hvor Lag paa Lag
Ligge Jordens stolte Daarer
Knuste ved et Tordenslag,
Badede i salte Taarer!
Hvor de under Ormetand
Tygge Tungerne i Pine.

|A:125Hør dem i det mørke Land,

Hvor de gnidsle, hvor de hvine,
Hvor evindeligt fortabte
De med Hyl og Djævleglam
Trodsende bespotte Ham,
Som dem i sit Billed skabte!
Se, og hør, og tag dig vare!

|PS:263Trodsende forvovne Skare!

Kald det Heltemod og Daad,
Kald det Dyd og vise Raad,
Hvormed sig til Gud din Aand
Svinge vil paa egen Haand,
Helved er den visse Havn,
Hvor tilsidst din høie Stavn
Ankre maa i Evigheden.
Han som steeg fra Himlen ned
Ydmyg til de lave Dale,
Svang sig kun ved Ydmyghed
Atter op til høie Sale:
Døgnets Gubbe! Støvets Kæmpe!
Kan ei det din Hovmod dæmpe,
Se dog hvor det staar med Prent
Rundt paa Sagas Pergament:
Han som Alting har at raade,
Staar Hoffærdighed imod,
Giver Ydmyghed sin Naade.

|A:126Kristjan træt og mat sig sleed

Paa den Lænke tyk og tung,
Som ham bandt ved Borgeled;
|US:511|Mens han end var stærk og ung,
Syntes Krampen svart at skride,
Løsnes ved den ene Side,
Lænkebunden dog han blev,
Krampen blev i Stolpen inde,
Der han sank, Man den inddrev,
Fastere end nogensinde.
Fredrik, du var ingen Kæmpe
Men paa Gud du leed saa fast,
Han forstod det saa at læmpe,
Lænken for dit Øie brast;
Herrens Vaaben synes ringe,
Intet kan dog for dem staa,
|PS:264|Lænken som det skøre Straa
Knustes ved en Svanevinge.

Fredrik! du var ingen Kæmpe,
Du var kun en Klerkedrot,
Kun med Kæmpestav og Sene
Kan man i de haarde Stene
Riste Runer dybt og godt;
Derfor dine Kongebeen
Har ei slig en Runesteen
|A:127|Som din Faders, der jo godt
Bruges kan til Hus og Slot
Og til Kirke med det Samme,
Derfor ei du staar tilskamme,
Kom en fjerde Kristian
Tit i Daners snævre Land.
Det af Stæder og af Slotte
Og Grevinder ødes maatte.
Fredrik, det maa aldrig glemmes,
I det Gravsted hvor end giemmes
Tegningen til Kristjans Pris,
Har du Deel paa dobbelt Viis.
Kirken med de Stjerneglugge,
Der sig skulde vidt oplukke
For Gud Fader, Søn og Aand,
Blev fuldkommet ved din Haand.
Det var ret som atter Gud
Sendte til sin Tjener Bud:
Grandt dit Hjertelav Jeg kiender
|US:512|Tanken selv Jeg komme lod,
Men jeg seer af Mandeblood

Røde ere dine Hænder.
Men en Kvist skal af din Rod
Blomstre under Danmarks Krone,
|PS:265Han skal sidde Fredegod,
Fast ved *Mig* paa Fædres Trone,
|A:128Han skal for Mit Navn opbygge
Huset, som du tænker paa,
Som Mit Himmeltempels Skygge
Skal i Nord det herligst staae,
Thi Min Glands skal det opfylde
Og dets Cherubim forgylde.

Fredrik! ved din Rosengrav
Faldt min Sagastav af Haanden,
Rørt jeg blev med anden Stav,
Og et Syn jeg saae i Aanden;
Kirken som du skulde bygge,
Blev kun Tempelskyggens Skygge.
Men naar Gud med vældig Arm
Splitter Mørkets tætte Skygger;
Og Sit Hus til Fjendens Harm,
Høit paa Zions Bjerg opbygger;
Da skal Mænd det vel forstaa,
At din Aand var og derinde,
At *som* Kristians det maa
Ogsaa kaldes Fredriksminde.
Kirkeloft med Bøger takt!
Siig engang, hvem du det skylder,
At du fik de tunge Hylde?
Sidefløi ved Kristjansborg!
Vidtberømte Læsekammer!
|A:129Æret selv af Borgens Flammer,
Var det ikke Fredriks Sorg,
Her at reise, her at fylde
Ivrig Hylde efter Hylde?
Var det ei hans Hjertens Glæde
Mellem dem at tage Sæde,
|PS:266Bøgerne at tage frem,
|US:513Tabe sig i Gud og dem?
Fredrik, du var holdt til Bogen
Den holdt sig til dig igien,
Dog du sad ei fast i Krogen,
Nei, til dine Tømmermænd
Flink, som Far for dig, du saae;
Han paa Holmen havde sine,
Du paa Studigaarden dine,

Ja paa Fingre du dem saae,
Og du stak i deres Tanker
Som din Fa'r i sine Planker.
Naar din Fa'r kom mellem Klerke;
Var han Konge for at mærke
Naar de snakked uden om,
Kæmpe for at slaa en Bom.
Saa de stod, som Ole Køk,
Da det heed: I primer nok,
Snak I med jer Søvren Tolder
Om hvad Humle Øllet holder!

|A:130 Tro mig, det er fede Karle,
Til om Bog og Bisp at tale.
Til at slaa en saadan Bom
Knap hans Mage jeg har funden,
Hvem der havde Ret i Grunden.
Det lod han de Andre om.
Fredrik, du var ingen Kæmpe,
Du var kun en Klerkedrot
Alt du redte op med Læmpe,
Bogen selv du kiendte godt,
Ingen Bomme selv du slog
Som den gamle Kongepave,
|PS:267 Grændseskiellet du kun drog,
Hvor du saae de rette Stave.
Kun med Kæmpestav og Sene
Kan Man i de haarde Stene
Riste Runer dybt og godt,
Fredrik, du var ingen Kæmpe,
Du var kun en Klerkedrot,
Dine Runer du med Læmpe
Ridsede som Skrift og Prent
Paa Papir og Pergament.

Man kan se, at ei *omsonst*
|US:514 Du engang blev holdt til Bogen,
Thi saagodt som ellers Nogen,
Du forstod din Ridsekonst:

|A:131 Med en Rune har du lænket
Ham, som *heder* uindskrænket.
Fredrik, du var holdt til *Bogen*,
Derfor Danmarks løse Drot
Bandt din Rune fast ved Laagen
Til det gyldne Runeslot.

Ak, en Kristen maa vel klage,
Maa vel vente tunge Dage,

Naar sig Drotter skal forskrive
Til ved Herrens Ord at blive,
Som maa deres Trone bære,
Naar den stande skal med Ære;
Som, naar i den aabne Grav
Purpurkaaben falder af,
Ene kan de nøgne Skuldre
Dække med en evig Glands,
Og naar deres Kroner smuldre,
Række dem en Rosenkrands.
Mon den Rune da behov
Gjordes udi Kongelov!
|PS:268Ak! se hist, se ham i Polen!
Sachsens Drot, der sig forsvor
Fra sin Guds og Luthers Ord,
For at vinde Kongestolen!
Han er Fredriks Dattersøn:
|A:132Se engang de Engellænder,
Som vil sadle Kirkens Hest,
Til den gamle Romerpræst!
De er ogsaa Fredriks Frænder;
Hunnius! da Faareskind
Du af Ulve drog saa dygtig,
Du i Aanden saae gudfrygtig,
De i Stien sneg sig ind;
Du af Struben skreg: paa Vagt!
Hertug Ernst, der det var silde,
Paa dit Varselsord gav Agt,
|US:515Vogte han alvorlig vilde,
Med ham sank din Røst i Jord;
Pietister, Hernhutter,
Philosopher drev, med Luther,
Udaf Kirken Herrens Ord.
Fredrik! ak, din Kongelov
Gjordes alt for haardt behov;
Vær for Runen signet du!
Takket Han, som Alt mon raade!
Den det vidned at endnu
Herren saae paa Nord med Naade,
Den har voldt at end Guds Ord
Ei med Luther drog fra Nord.
Med et andet Runebaand
Bandt du den forvovne Haand,
|A:133Som fra Præster vilde stjæle
Brød og Hæder, Fred og Mæle.
Ak, en Kristen maa vel klage,

|PS:269 Maa vel vente tunge Dage,
Naar en saadan Skærmelov
Giøres i et Land behov,
Naar Man Brødet dem misunder
Som paa Ordets Løndom grunder,
Naar Man vover Fred og Mæle
Fra Guds Tjenere at stjæle.
Gjordes og en saadan Lov
Da i Dannemark behov?

Og det var fjerde Kristian
Han sad paa Danmarks Trone,
Og det var Holger Herremand
Han bygged udi Skone,
Det var Hr. Mads i samme Stund
Paa Bispestol sad han i Lund,
Og tænk kun ei at Fredrik skrev
For ingenting sit Skærmebrev!

Og det var Holger Rosenkrands
Han gik i Bispestue
Med Spillemand og bød til Dands
Den alderstegne Frue,
|A:134 Det mærkes maa, hvor Marked staar
At der er Spil i Bispegaard,
|US:516 Og mene I at Fredrik skrev
For ingenting sit Skiærmebrev?

Den Jomfru under hvide Lin
Saa høvisk sad derinde,
Men svinget blev den Jomfru fiin,
Alt som en Skøgekvinde;
Hun blussed under hvide Lin,
Hun hulkede, den Jomfru fiin,
|PS:270 For Skærmebrevet Gud ske Lov!
Det gjordes alt for haardt behov.

Hr. Mads han talte skarpe Ord,
Han var en Ordets Kæmpe,
Men Holger Herremand til Jord
Ham kasted ei med Læmpe,
Med knytte Næver, som han laa,
Han slog ham blodig, slog ham blaa,
Og mener I, at Fredrik skrev
For ingenting sit Skiærmebrev!

“Den Præst som jeg gav Kald ifjor,
Han lovede min Terne,
Men han, den Hund, gik fra sit Ord,
|A:135Og det saae du saa gierne;
Jeg lære skal din gamle Skielm
At narre Mænd med Skjold og Hjelm”;
Og Gud skee Lov! du Konge bold!
At Præstemænd fik og et Skjold!

Og det var fjerde Kristian,
Han sad paa Danmarks Trone,
Og det var Holger Herremand,
Sin Id han skulde sone;
For Rigens Raad med Grin han stod
Og talte op sin *Pengebod*,
Og Gud skee Lov *det* Adelsblod
Fik under Fredrik Bod for Mod!

Og det var Holger Rosenkrands
Og han tog til at prale!
“Saameget jeg for nok en Dands
Med Bispen gad betale”.
|PS:271|US:517Og det var fjerde Kristian,
Og det var skaanske Herremand,
For Skiærmebrevet Gud skee Lov!
Det gjordes kun for haardt behov.

Kong Kristjan ei, men kun hans Braad,
Sin Sag da kunde vinde!
|A:136“Jo havde Vi i Rigens Raad,
Saa mange Svogre inde
Som Holger havt, da skulde Mads
Vel faa't en Dom lidt meer tilpas”
Mon Gud for ingenting da skrev
Hans Søn et andet Kongebrev!

Tak! Fredrik! for de Runebaand!
Et tredie med kløgtig Haand
Du agted trindt i Land at sno
Om Ulvemund og Ravneklo,
Om Rævebælg og Slangebraad;
Men fra den priselige Daad
Din Gud dig til en bedre kaldte:
Til med de hellige Udvalgte
At sjunge der i Englechor,
Hvor Ingen glemmer Herrens Ord,

Hvor Ingen hader Herrens Præste,
Hvor Ingen stjæler fra sin Næste,
Hvor Ulv og Orm med Tand og Braad
Staa udelukt i evig Graad,
Hvor Ravn og Ræv med Klo og Bælg
Ei vinde op fra dybe Svælg.

|PS:272 Nu sover sødt, I Kongebenen!

Og har I ingen Runesteen,

|A:137 Saa har I dog paa Pergament

Et fint og lovligt Eftermæle,

Som, mens i Nord Man læser Prent,

Slet ingen Tyv formaaer at stjæle.

Du, Fredrik, var en Klerkedrot,

Du ridsed dine Runer godt,

Om Griffen eller Svanen bar

|US:518 De Fjer, hvoraf din Pen du skar;

De Fugle sig vel ei omsonst,

Til Ro paa Kongespiret satte,

Er det ei Drotters Skrivekonst,

At kunne slige Fjere skatte?

Frederik! du var en Eiegod

Adzer hos dig, som en Svane stod,

Ikke tomt var Erkebispensavnet,

Skiærmebrevet var hans Pallium,

End Man savnede ei Staven krum,

Biblen ei var end lagt under Bænken,

Den paa Tronen laa i Runelænken.

Bibel! ja du laa ei der omsonst,

Ei omsonst du raadte i Guds Kirke,

Hvad ei Lov og Herredag kan virke,

Det er din den allermindste Konst,

Du har virket, at ei kom igjen,

Niels og Magnus, Emund, Lam og Svend,

|A:138 Du har virket at hos Eiegod

Flux en Valdemar tilrede stod.

|PS:273 Femte Kristjan, mon du ogsaa var

Nær i Frændskab med Kong Valdemar?

Uopløselig din Hæderskrands

Knyttet er i Lovens Bog til hans,

Solen rødmede i Vest saa lav,

Speilede sig glimrende i Hav,

Og forgylde eders Kongenavn

Paa den seierrige Orlogsstavn.

Ja, Kong Kristjan! begge Valdemare
I din Kongedaad sig aabenbare,
Norrig og sin Lagabæter saae
Med sin Adelsteen i den opstaa.
Du med Loven vilde Landet bygge,
Som ei meer opholdtes af sin Aand,
Du til Hjertets vilde Korsets Skygge
Se at fæste med et Ridderbaand.
Ak! kun Tro, ei Lov kan Lande bygge,
Magtesløs er Korsets tomme Skygge;
Dog, naar Lov er Troens ægte Søn,
Kan enstund sin Moder han beskytte,
|US:519Hun ham laaner af sin Kraft til Løn,
Og enstund han staar som Husets Støtte.
Ak! men Stunden varer kun saa kort,
|A:139Voxne Søn sig til en Kæmpe drømmer
Moderværget kaster han da bort,
Daarlig han sin egen Kraft berømmer,
Støtte vil han ei det gamle Hus,
Men et nyt opbygge paa dets Grus;
Gamle Mo'r nedsørger sig i Graven,
Stolte Søn det seer foruden Graad,
Til han mærker paa sin Hyttes Raven,
At Forfængelighed var hans Daad.
|PS:274Da han mærker, til et dygtigt Hus
Skal der meer end Træ og Leer og Grus,
Der skal Grundvold, som kan ligge fast,
Der skal Kalk, som Stenene kan binde,
Ellers falder ved det første Kast
Hytten ned med alle sine Pinde.
Dog, naar Huset vi paa Hæld mon skue,
Naar det vidt gaar over vor Formue
Det med Kløgt og Størke op at rette
Maa vi under det jo Støtter sætte,
Om vi end med Sorg det forud veed,
De tilsidst vil rive Huset ned,
Derfor signet være, Kristjan du!
Du hjalp til, at ei det faldt endnu,
Du hjalp til, at end dog Korsets Skygge
Gjælde kan i Nord for Riddersmykke;
Under Skyggen staar du som du var,
|A:140Som en Broder til Kong Valdemar,
Og en Absalon stod ved din Side,
Gav sin Kirkeskraa saagodt som han,
Og med Hedninger han maatte stride,
Tykt de flokkedes mod Daneland;

Dennegang heed Absalon Hans Bager
Masius var Heltens Vaabendrager.
Dog igien, jeg, *Bibel*, dig maa love
Ei paa Valen eller salte Vove,
Blinkede det blanke Bispesværd,
Hvor du raader, kan Man ei behøve
Kirkens Kiæmper udi Ledingsfærd,
Dertil bruger Man en Gyldenløve,
|US:520Naar en Adelaer og sover hen,
Tvende Juler har Man flux igien.
Ja, o *Bibel*! naar kun du maa raade,
Trænger Kirken ei til haarde Staal,
|PS:275Du den frelse kan af al sin Vaade,
Hvast er Intet som dit Tungemaal.
Dette Sværd kun blottede Hans Bager,
Det kun svang hans djærve Vaabendrager,
Der en vantro Flok af Lin og Silke
Med forgyldte Blomsterstilke
Vævede et Tryllebind,
Vilde det om Kongetinde
Snoe saa fast, at Syn og Sind
|A:141Det var mægtigt at forblinde
Siig os Preusen, hvad du vandt
Der du snild dig selv ombandt
Med det Bind, som vore Præster
Sønderhug med Aandens Sværd!
Var de fine, franske Gjæster
Ogsaa al den Høitid værd?
Sandt er det i Kalken fin
Skænkede de en herlig Vin,
Man det mærked paa dens Brusen,
Du var Dronning under Rusen,
Men din Dronningrus var kort,
Slige Vine dampe bort,
Og hvad syntes dig om Bærmen!
Bibel, nei du er et Sværd
Meer end Guld og Ære værd,
Selv du stærke kan de Arme
Som dig løfte vil i Tro,
Du kan Hjertets Jord opvarme,
Saa derinde maa opgro,
Mens du hugger Saar i Saar,
Kiærlighedens favre Blomme;
Trods al Vind af Verdens Domme,
Duftende den evig staar.
Gud kun veed, om du, Hans Bager,

|A:142 Om din djærve Vaabendrager,

|PS:276 Der I løfted stærken Arm,

Havde Rosen udi Barm;

|US:521 Masius, for sygelig

Var den uidentvivil hos dig,

Det var din, ei Sværdets Brøde,

Og den kom sig, før du døde.

Bibel, ja du er et Sværd,

Meer end Pris og Ære værd,

Lyftes du med ærlig Arm,

Skøndt sig knytte Hjertets Aarer,

Du din egen Kiæmpes Barm,

Tit og dybt men kiærlig saarer,

Saa at Rosens tørre Rod

Vandes med det varme Blod,

Saa den dog tilsidst maa skyde,

Knoppen Svøbet giennembryde.

Bibel, ja du er et Sværd,

Som er Pris og Ære værd;

Med dig hugged Absalon,

Men, o se! i Kingos Haand

Til et Træ du dig forvandler,

Alt som gamle Aarons Stav,

Blomster du og modne Mandler

Bærer nær ved Luthers Grav.

|A:143 Thomas Kingo! o du Giæve!

Lærte dig din Farfar saa

Tepperne med Konst at væve

Som vel seent skal Mage faae,

Tepperne, som nu Man vrager,

Men dog skinne skal i Kor,

Naar hver Modens Teppemager

Smuldrer med sit Væv i Jord.

Nei, kun Han, som uden Hænder

Himmelteppet bredt udspender

Sort og hvidt og rødt og blaat,

|PS:277 Sprængte det med Blommer klare,

Som Hans Konst os aabenbare,

Som os minde om Hans Slot;

Han var selv din Læremester,

Lærte dig med Konst at virke

Tepperne, som i Hans Kirke

Skinned paa de høie Fester,

Rundt at strø de Blommer klare,

Som Hans Finger aabenbare.

|US:522Villum, Thomas! I er Brødre,
Thi kun een er eders Mødre;
Eder maatte Bretland avle,
Til at reise her i Nord
Kirken med de høie Gavle,
|A:144Til at smykke saa dens Kor,
At fra det hver Kristenøie
Glad opsvang sig mod det Høie.
Saa hvert Frø som under Fod
Hjemme blev i Støv begravet,
Fører Herren over Havet,
Did hvor det kan fæste Rod,
Blomstre yndig til Hans Ære,
Frugt for Evigheden bære.

Villum, Thomas! eders Navne
Broderlig hinanden favne,
Begge under Kirkebue
Livned I den sjunkne Lue.
Ak! naar Hjertets Dør er lukket,
Nøglen fast i Laasen ruster,
Ak! naar Luen først er slukt,
Hjælper det saa lidt Man puster;
Da Man fordum Guds Paulun
Maatte til et Tempel giøre,
|PS:278Da, trods Harpe og Basun
Døvere blev Folkets Øre
Mens i Hjertet Luen brænder,
Blusser længselsfuld fra Jord,
Mens opladt sig Øret vender
Op mod Himlens Englekor,
|A:145O, da kan til Barnestammen
Hjertet synge høit sit Amen,
O da toner Barnelallen
Som en Englesang i Hallen.
Tabte Aanden sine Vingefjer,
Stort det ikke nytter mer,
Om end Davidsharper klinge;
Tonerne til Gud sig svinge,
Lokke sødt: kom med du kiære!
Kun hos Gud er godt at være;
Men den vingeslagne Aand,
|US:523Vikler sig i Støvets Baand,
Vil ei op fra Jord sig hæve,
Spotter Tonerne, som svæve
Lette op til Englekor,

Raaber efter dem: I sværme,
Naar de sig Guds Throne nærme,
Stopper Fingrene i Øre
For ei Klangen meer at høre.
Moder! Danmark! ihukom!
Det er dig der tales om!
Dine gamle, halte Psalmer
Neppe kunde gaa paa Jord,
Dog paa dem du lystig foer
Op at plukke Edens Palmer;
Kingos Kvad med store Kræfter
|A:146Over Jord sig høit opsvang,
Ei forsagt, fløi dygtig efter,
Søren Jonøsen, din Sang;
|PS:279Ak! hvad hjalp det: hør engang!
Danmark vrager Kingos Sang,
Søren! hist dit Støv er gjemt,
Selv dit Navn i Nord er glemt.
Dannemark! hvor er nu Vingen?
I dit Hjerte er der ingen,
Du forlanger glatte Been,
Skaarne ud af Træ og Steen,
Psalmerne skal, som din Tanke,
Rundt med dig i Støvet vanke.
Kingo! da din Harpe klang,
Var det *Svanens* Afskedssang?
Ak, dens Sang er jo kun sød,
Naar den synger for sin Død;
Ja, dens Støv det faldt til Jord,
Aanden til sin Gud opfoer.

Dog, hvi bruser du min Aand?
Hør hvor sødt dog Kingo leger!
Naar hans Harpeslag dig kvæger,
Naar sig løsne Støvets Baand,
Naar du reiser høit af By
Paa den klare Tonesky,
|A:147Tænk da paa, hvormange Sjæle,
|US:524Som nu for Guds Throne knæle,
Kvægedes saamangengang,
Ved den samme Harpeklang;
Vænned sig med Barnestammen
Til engang at synge Amen!
Pris Enhver, hvis fromme Tanke,
Var at puste og at banke!
Dunkle ere Herrens Raad,

Men omsonst er ingen Daad,
Som i Jesu Navn begyndes.
Kingo! ak! men mon din Sang
Til dig selv forgiæves klang?
|PS:280Saga vidner det med Smerte,
At ved Jordens Støv og Muld,
At ved Vrede, Sølv og Guld
Hængte længe fast dit Hjerte.
Ak! hvor det er tungt at tænke,
Slig en Aand i Verdens Lænke!
Ak! hvad Under! at saamange
Hørte kolde dine Sange,
Naar o Skjald! ei du engang
Vilde tro din egen Sang!
Dog, fra Aanden, vil jeg tænke,
Faldt omsider Verdens Lænke,
Herren med sin stærke Hammer
|A:148Mægted den at sønderslaa,
Han indslog dig stærk Attraa
Efter stille Sovekammer;
Der Man sænkede Støvet ned,
Klang det: græd o Menighed!
Herrens Overpræst i Livet,
Aaron har sin Aand opgivet.

Konge udi høien Hald!
Ligned du din Kongeskjald?
Ja, o Kristjan, tit du Øre
Vendte til hans Harpeklang,
Men dig lysted og at høre
Fristende Sirenesang.
Naar du med din brede Skulder
Stod saa fast i Slagets Bulder,
Naar de stærke Pandserringe
|US:525Maatte for dig sønderspringe,
Da man aabenbarlig saae,
Du din Farfar slægted paa:
Naar Man saae, hvor let en Kvinde
Kæmpen kunde overvinde,
|PS:281Kjendte Slægten Man igien,
Men naar Man saae Friller raade,
Og Charlottes Øine vaade,
Naar Man saae dig blandt de Vilde,
|A:149Naar Man saae dig blandt de Snilde,
Saa dig stampe udi Jord
Der du sloges med Guds Ord,

Da Hans Baggers stærke Arm
Saarede din Kongebarm;
Naar Man hører Griffen sukke
I det snevre Indelukke;
Man bedrøvet spørge maa:
Lærte dig din Farfar saa?
Du med Griffens Fjeder skrev
Lovens Bog for Menigmand,
Sendebreve vidt om Land.
Brev til Kingo og Hans Bagger
Til Peer Jespersen, ja til
Mangen Mand saa giæv og gild,
Skal Man slige Fjeder bytte
Med den Hanefjer, som skrev
Vist til meer end til Unytte
Unødvendigt Feidebrev?
Skal Man slige Fugle mure
Ind i mørke Munkebure?
Var i tyve Aar du vred,
Kunde du da ei fornemme
Eget Valgsprogs stærke Stemme:
Gudsfrygt og Retfærdighed.
|A:150 Konge! jeg dig ei vil dømme,
Men Guds Ord din Id har dømt,
Hvad du har forseet, forsømt,
Maa en Smigermund berømme.
|PS:282 Vel du trodsede med Sværdet,
Vilde knust Hans Baggers Arm,
|US:526 Men dog var din Kiæmpebarm
Kun lidt haard og ei forhærdet,
Fik du Tid dig at besinde,
Lod du Ordet Seiren vinde.
Derfor sov Hans Bagger hen
Paa sin Stol, som Kongens Ven,
Derfor du til dine Præste,
Tiest kaarede de bedste,
Skøndt du stundom maatte skifte
Naar Grevinden skulde skrifte.
Peder Jespersen Halei
Sværdet bar i Skeden ei,
Tit du vist og har fornummet,
At det hugged dybe Saar
Aldrig af hans Hovedhaar,
Har dog et din Finger krummet.
Hvo som slige Præster ynder
Han fordømmer sine Synder;

Udentvilt og før din Død
Dine Synder du fortrød.
|A:151 Herren med sin stærke Hammer
Maatte Hjertet sønderslaa,
Da undfik det vel Attraa
Efter stille Sovekammer,
Da fornam Du Lottes Taarer
Som en Ild i dine Aarer,
Griffens Suk og store Smerte
Klemte haardt dit Kongehjerte,
Da din Søn du Raadet gav,
Som Hr. Peder ved din Grav
Gav hver kristen Drot paa Jord,
Giennem Davids sidste Ord:
Giv paa Herrens Veie Agt,
|PS:283 Ær Hans Skikke, hold Hans Pagt,
Mærk paa Ordet i Hans Bog,
Lær af den at vorde klog!
Da skal Herren og stadfæste
Sine Løfter dig til Bedste,
Af din Æt da aldrig skal
Fattes Mand i Kongetal.
Fjerde Fredrik! tog til Hjerte
Du, hvad Kristian med Smerte
|US:527 Til dig mæled i sin Død?
Med dit Kongeord du svarer:
Herren var min Hjelp i Nød.
Sanddru Saga aabenbarer,
|A:152 Det var meer end Læbers Ord,
Thi det gandske Tvillingnord
Maa det samme Vidne bære:
Herren hjalp, og Ham skee Ære!
Frederik! med dig begyndte
Et usaligt Hundredaar,
Alt til Undergang sig skyndte,
Sært, at end en Levning staar.
Frederik! du er berømt
For en dygtig Regnemester
Lidt vel hurtig har Man dømt,
Saga det kun halvt stadfæster,
Tidt du regnede for smaat,
Gud allene regner godt.

Tænk ei Fredrik! jeg vil stjæle
Prisen fra dit Eftermæle,
|PS:284 Nei, o Drot, din Kongefærd

Pen og Griffel, Skjold og Sværd
Skal for mig det Kryds beholde,
Som jeg saae paa Sagas Rolde.
Kunde du, hvor nu du boer,
Skue vores Færd paa Jord,
Vist du mine Ord gav Magt:
Give Gud! at Ingen vilde
Danmarks Drotter mere ilde!

|A:153 Men med Gud jeg gjorde Pagt
At ei Vild og Glands og Guld
Skulde mine Øine blinde,
At ei noget Baand af Muld
Maatte mine Læber binde,
Der dig myndig din Georg
Standsed i din Kongeborg
Raabte til dig: Konge, staa!
Bud fra Gud jeg har at bære;
Vredt du ei til Præsten saae,
Kaldte ham endnu din kiære,
Thi du vidste det saa godt,

|US:528 Ja du troed det, o Drot,
Præstelæber, trods al Fare,
Altid Sandhed skal bevare.
Præst er jeg, din Skygge maa
Jeg i Natten byde: staa!
Bære maa jeg Herrens Ord:
(Gid det klang fra Syd til Nord!)

At ei hundredtusind Daler
Selv en Draabe Blod betaler,
At Enhver, som uden Nød
Farver Landsen blodig rød,
Var det og en Helgen from,
|PS:285 Glemmer da sin Kristendom;
At hver uretfærdig Feide,
|A:154 Som hvert Brud paa givet Leide
Hevner sig saa mangefold,
Og at Svig er Svigens Sold.

Sige maa jeg da, o Drot!
At du regnede for smaat,
Regningen ei holder Stik,
Aldrig kan den Pengeleie
Du for dine Jyder fik
Selv kun Ranzaus Blod opveie.
Vilde Man det efterspeide,
Hvad dig kostede den Feide

Som du selv dig havde voldt,
Mon da Summen sig til den
Du for Jyder fik igjen,
Ei som Mark til Hvid forholdt?
Dog, paa Sligt maa Andre regne
Taler Man paa Herrens Vegne,
Blæser Man ad Sølv og Guld;
Men mon ikke taarefuld
Danmark stod ved Stralsunds Volde,
Og begræd i Blod de Bolde?
Sank ei rundt paa Land og Sø
Blomsterne med deres Frø?
Hør du mig, du svenske Kugle!
Hvem traf du i Pronevig?
|A:155Kiste! du kan ikke skjule
Kæmpens Navn, som Kæmpens Lig;
|US:529Staver jeg i Mørket ret:
Billedet af Julers Æt?
Saa har den vel endt sin Færd,
|PS:286Absalon! det var dit Sværd,
Det din Vimpel var tillige
Som i Julers Haand og Stavn
Atter sank i Rygens Havn.
Banneret fra Estlandstog
Vimpelløse Danebraag
Kun den Herre kiæk og bold
Peder Vessel Tordenskjold
Fra sin lave Vikingsstavn
Veie lod i Marstrands Havn.

Dog, hvorledes? hvil dig, Aand,
Hvil dig, Hoved, lidt paa Haand,
Synerne sig let forvirre,
Øiet blændes ved at stirre;
Stir kun ei saa stivt paa Rygen
Se dog vist paa Kiøge Bugt;
Under Dækket seer du Sygen,
Og i Luften Fanens Flugt.
Sygen, ja da den sig sneeg
Graadig fra Palads til Hytte,
|A:156Medens udi Hildurs Leeg
Fredrik søgte Roes og Bytte,
Hvished den ei: Danedrot!
Kornet voxte nok for godt,
Det skal ikke gaae i Leie,
Jeg vil hjelpe dig at meie!

Der den røde Hane sad
Vingebred i Axelstad,
Mon da ikke høit den goel
Over Fredriks Kongestol:
Spar kun Krudt og Steen og Staal!
Jeg omsonst skal tænde Baal?

|PS:287Danebraag! med høie Stavn
Ei du sank i Rygens Havn
Høi og herlig var din Flugt,
Du fløi op fra Kiøge Bugt,
Hvor din Stavn sig modig brysted,
|US:530Hvor Niels Jul dig blodig krysted
Hvor du vaied stolt og vild,
Der du af din egen Ild
Tændtes an, og udi Luen
Svang du dig mod Himmelbuen,
Ovenned du faldt til Nord,
Did igien du heden foer,
Hjem dig fulgte Skjoldmænd skønne,
|A:157Det var Ivar og hans Tønne,
Deres Mærke var som dit;
Bunden rød og Baandet hvidt.
Mester Svenske laa paa Vagt
Gav saa nøie paa dig Agt,
Tænkte nu tilsidst at fange
Hvad ham jog saamange Gange,
Hvad han vandt, var kun at Luen
Braged i hans Mast og Dæk,
Da i den mod Himmelbuen
Blussende du svang dig kæk.
Vel fra Dragø han opsendte
Tvende Blus dig at nedhente,
Men to folkeløse Skraag
Flygtende fra Gyldenløve,
Fandt vist aldrig Danebraag,
Blev vist fri for den at røve.
Danefolk og Danedrot!
Herrens Raad er altid godt,
End I med Kong David bad:
|PS:288Lad os, naar du Tugten sender,
Falde, Gud! i dine Hænder!
Derfor brændte Axelstad,
Men ei tændt af Svovelflammen,
Skarerne I maatte se
Synke ned som Ax for Le,

|A:158 Men dog ei til Fiendens Gammen.

Fjenden vandt ei Danebraag
Herren selv den til sig drog,
Den opfløi fra Kiøge Bugt,
Æred Danmark i sin Flugt.
Hvitfeld! ja, der du fra Jord
Med det hvide Kors opfoer,
Med et eenligt Luetræk,

|US:531 Bedre end med Pen og Blæk
Gamle Arild, du en Sage
Skrev om fromme Heltedage;
Dannemark! o tak dog Gud,
Som dig skænked slige Sønner,
Som end skaaner vilde Skud
For den gamle Stammes Bønner!
Der du synded, bort Han tog
Korsets Banner, men med Læmpe,
Atter faaer du Danebraag,
Naar du *under* den vil kiæmpe.

Fredrik! du udregned ei
Danebraags og Hvitfelds Vei,
Havde de, for sære Flugt,
Alfarveien villet prøve,
Knap en Hule da i Bugt
Levnet var din Gyldenløve.

|A:159 Havde Nogen vel udregnet
Jer, I ubekjendte Tal:
Karls Fald og Fredrikshald?

|PS:289 Og dog uden jer det tegned
Kun til saare liden Lykke
Med det tunge Regnestykke:

Dog, med Fredrik ingen Føie
Saga har at regne nøie,
Ikkun Sagas Snyltegæster,
Som kun Øie har for Støv,
Krandsed ham med Zifferløv
Som den store Regnemester;
Selv han troed, at omsonst
Var al Verdens Regnekonst,
Thi hans Kongesprog jo lød:
Herren var min Hjelp i Nød.
Herren hjalp og Ham skee Ære!
Han med Hæder lod dig bære
Kronen i de onde Dage,

Da den lede Helveddrage
Fløtted op mod Nørrepol
|US:532Lumskelig sin Herrestol,
Ja, o Fredrik, dine Feil
Har jeg seet i Sagas Speil,
Tantet som er intet værd,
|A:160Magt og Guld du havde kiær,
Men deraf kan Danmark bramme,
At det har en Kongestamme,
Som kan ubeskæmmet taale
At den falske Flitterglands
Svinder bort for Sandheds Straale,
Thi den har en Hæderskrands,
Som udfolder sine Blommer,
Just naar Sandheds Straale kommer,
Synlig kun, naar den er nær,
Selv kun Straalens Rosenskiær.

|PS:290Syndere vi er tilhobe
Under Pjalt og Purpurkaabe,
Ingen Roes, men ikkun Skam
Alle have vi for Ham,
Som i Lyset Hellig throner
Og som ei anseer Personer.
Ak, men under Høielofte
I den kvalme Smigerluft,
I den søde Viraksduft,
Der det glemtes jo saa ofte,
Der saamangen Drot i Drømme
Glemte, Gud skal Drotter dømme,
Glemte at vi er tilhobe
Under Pjalt og Purpurkaabe,
Brødre af det samme Blod,

|A:161Rundne op af samme Rod,
Glemte, at naar Dækket falder,
Glemte, at naar Herren kalder,
Disse Tre kun blive ved:
Tro og Haab og Kiærlighed.
Hvilken Kongeslægt paa Jord
Gik det sjeldnere af Minde,
Laa det stærkere paa Sinde
End Grev Dideriks i Nord?
Dannemark! o knæl i Støvet!
Tak din Gud saa mangefold,
Og fornem det, dybt bedrøvet
|US:533Hvad der var din Syndesold!
Tvillingnord! du Moder kiær,

Du var kommet Svælget nær,
Og paa Svælgets Rand med Paars
Skoggrende du drog til Aars,
Skoggred vildt i Giøglehus,
|PS:291Medens Helligdommens Buer
Braged under stærke Luer,
Styrtes smuldrende i Grus.
Havde du det ei fortjent
At dig Herren skulde sendt
Drotter i sin Nidkiærhed!
Men vor Gud er seen til Vrede,
Gjør mod dem, som Ham tilbede,
|A:162Miskundhed i tusind Led,
Derfor lod Han ved sit Ord,
Og ved Folkene paa Jord
Til Advarsel dig forkynde
Sodoms Straf, Gomorras Brynde;
Derfor i de onde Dage
Levned Han dig Sæd tilbage.
Femte Kristjan, du jo var,
Som hin anden Valdemar,
I din Søn dog ei opstod
Slig en Drot som tynged Ploven,
Slig en Drot som Purpurkaaben
Smittede med Broderblod;
Nei en Drot, som letted Ploven,
Som fra sine Høielofte,
Over grove Vadmelskofte,
Bredte venlig Purpurkaaben.
Fjerde Frederik! du var
Danmarks tredje Valdemar,
Før han sank i Gravens Favn
Med det tomme Kongenavn;
Dennegang lod Gud af Naade
Tvillingsepteret ham raade.
Frederik! med Sværd i Feldt
Stred du ei som Christi Helt,
|A:163Men et Korstog maa i Fred
|PS:292Vel din Idræt lignes ved.
Estland! du er alt for nær,
|US:534Nei, se hist en anden Færd!
Seer du hist, hvor Iis i Lag
Løfter sig som Kiæmpefjelde,
Som om den til Dommedag
Vilde trodse Solens Vælde!
Seer du hist i Haabets Stavn

Palmeren med Sandheds Belte?
Hvad vil han? I Jesu Navn
Vil han byde Isen smelte,
Hør det Haab at Korsets Soel
Mægter under Nørrepol
Med sin Straale at fremlokke
Over Isen Blomsterflokke.
Dannemark! ja tak dog Gud,
At et saadant Rosenskud
Han dig levned end tilbage
I de kolde Vinterdage!
At hver Blomst fra Grønlands Egne,
Naar i Herrens Rosengaard
Duftende den evig staar,
Skal sin Æt fra dig udregne!
O, Johannes! Kæmpe bold!
Du som stred med Sværd og Skjold
|A:164Først mod Tvivl og bange Tanker,
Saa mod Verdens Spot og Haan,
Og mod Bergens Kræmmeraand;
Saa mod Iis og møre Planker,
Frost derude og derinde,
Bølgegang og Kastevinde;
Saa mod Satans Angekutter,
Saa mod falske Hernhutter;
|PS:293O Johannes! din Idræt
Kan ei her jeg tegne ret,
Røre Gud mit Sind engang
Til en værdig Mindesang!
Men, Kong Fredrik, at dit Øre
Ei du vendte fra at høre
Talen om den Grønlandsfærd,
Skiøndt du Guldets havde kiær,
|US:535At du ved hvert Sendebrev
Om hvordan Guds stærke Ord
Rødde slog i frosne Jord,
Dybere i Pungen greb,
Derom maa min Saga-Stav
Riste Runen paa din Grav.
Men, se hist paa Ganges Rand!
Der jo atter en Guds Mand
Drager Aandens Sværd af Balg,
Se engang, hvor haardt det piner
|A:165Jesuiter og Braminer!
Siig mig det, o Ziegenbalg!
Hvem gav Flugt til fromme Tanke:

Til Guds Hjord i mange Farer
Der at sanke Malebarer?
Frederik og Herman Francke
Er dit Svar, og jeg med Stav
Tegner det paa Fredriks Grav.

Glæd dig, Danmark, det engang
Loves skal i Høitidssang
At fra dine ringe Havne
Styrede i lave Stavne,
Over Hav en korset Hær
Under Hjelm med Skjold og Sværd!
Hær, du som i gamle Dage
Stævned over brede Hav,
|PS:294For med Sværd og Spyd at jage
Musselmænd fra Herrens Grav:
Naar jeg stirrer paa din Færd,
Er det, som du vilde eie
Graven for at finde der
Til Hans Ord et helligt Leie;
Men, du Hær! som kiæk uddrog
Under hvide Danebrog,
Det var ei dit Sørgekvad!
|A:166Vilden Hedning Graven smitter,
Nei, du jublede saa glad?
Malebarer! Innuitter!
Knæler dybt for Ham til Jord!
I det Høie Han opfoer.
Fængslet fanged Han saa bold,
|US:536Skiænked Gaver mangefold,
Seer I her de Ædelstene?
Der er mange i den Ene
Vi opbygge vil paa dem
Hos jer et Jerusalem!
Dog den Stad saa favr og fin
Kun en Skygge er af hin,
Herren selv vil aabenbare;
Skyggen er kun mat forgyldt,
Staden er af Guldets klare;
Straalende i hellig Tylt
Dyrebare Ædelstene
Til dens Grundvold sig forene,
Speileklare, glatte Gade
Er en drevet Gyldenplade,
Muren Jaspis, og dens Porte
Perler tolv saa herlig gjorde.

Dampet bort er Luftens Blaane
Slukket ud er Soel og Maane,
Lammet, som for Hjorden leed,
|A:167|PS:295Skinner i sin Herlighed
Kommer dog, I blinde Skarer!
Innuiter, Malebarer!
Hinduer, og Morer sorte!
Kommer dog til Herren hjem!
Ganger giennem Skyggeporte
Til det ny Jerusalem!

Dog, hvorhen? det Heltetog
Under hvide Danebrog,
Naar gik det fra Nordens Havne?
Ak kun Eremiter faa
Var det som i lave Stavne
Styred over Bølgen blaa,
Ordet i den vilde Egn
At opreise brat en Hytte,
Der det efter Tidens Tegn
Vilde snarlig heden flytte.

Grønland! skal du da engang,
Grønnes som en Kildevang?
|US:537Skal af dine lave Birke
Tømres høi en Hovedkirke?
Skal de frosne Fjelde revne,
Skal fra Nord i helligt Tog,
Under hvide Danebrog,
|A:168Heltene til Vinland stævne?
Hindostan! skal danske Psalmer
Klinge under dine Palmer?
Skal med Kirkens Syllestene
Ogsaa din sig glad forene,
Skal i Hjørnet din Sanskrit
Skinne som en Chrysolith?
Ja, skal dine Palmeblade
Hen ad Veien strøe sig glade,
|PS:296Mens fra dine Millioner
Hosianna herlig toner,
Naar mod sit Jerusalem
Ærens Konning drager frem?
Herren raader, Saga giætter,
Gothaab! du jo Godt forjætter,
Zion og Jerusalem
Søsterlig hinanden favne,

Dansborg! du beskytted dem,
Det er favre Gaadenavne.
Ja, mig byder Saga: skriv:
Endt er nu de Lærdes Kiv,
Om til Ganges Kristendom
Ved Bartholomæus kom.

Eremiter! Bertel, Hans!
I, hvis vakkre Postelnavne
|A:169Broderlig hinanden favne
Under hellig Straalekrands,
Slet det synes sig at tegne
Her, som hist i øde Egne;
Sjunken er den lave Hytte,
Sank med eder fast i Jord,
Knap Man veed hvor Ordet boer,
Mindre hvor det hen skal flytte;
Dog, Guds Ord kan aldrig glippe,
|US:538Over Kirken paa sin Klippe
Helveds Porte, Verdens Aand
Aldrig kan faae Overhaand,
Øine kan han vel forblinde,
Kogle Damp om Klippetinde,
|PS:297Men naar den sig tættest leirer,
Nordenvind den brat henveirer,
Giennem den kulsorte Sky
Bryder gyldne Soel paa ny,
Straaler vidt om Kirketinde
Klarere end nogensinde.

Herren raader, Saga giætter,
Gjættende hun halv forjætter:
Kirken skal i Nord engang
Sjunge høit sin Svanesang,
Naar da Stormen der undfanges,
|A:170Taagen flyer fra Kirkevang,
Naar fra Statenhuk til Ganges
Klinger Kirkens Svanesang;
Fredrik! da tør jeg forjætte:
Vist med Duft, om ei med Glands
Skal din Navneblomst sig flette
I din Stammes Hæderskrands.
Ei du stod med Sværd ved Belte
Mellem Korsets djærve Helte,
Men med Skjoldet, som i Fred,
Under Korset dog du stred.

Over Bonderyg og Plov
Prøved du dit Skjold at strække,
Ak! det gjordes hardt behov,
Hvis ei brat de skulde knække:
Kiærlighed var moxen kold,
Ædle Fædres sjunkne Æt
Vendte mest mod Lov og Ret
Trodsende sit Herreskjold,
Søgte Hjelmen at forhverve
Sølverglands af Bondeskiærve,
Flettede i Riddersale,
Fløitende af Gangerhale,
Svøbe lang og Svøbe tyk
|PS:298Til at varme Bondens Ryg;
|US:539Krum den Ridefoged stod,
|A:171Følte snu sig for som Sneglen,
Lovede det ædle Blod,
Prøved gamle Sværd paa Neglen,
Smidsked under Skind saa smaat:
Ja til Svensken var det godt,
Men dog ikke slige syv
Tog jeg for min Tellekniv.
Frederik, det saae du grandt,
Og den Regning reen du fandt:
Ploven maa dog Jorden skiære
Før der voxer Ax paa Straa,
Bonderyg maa Tronen bære,
Hvis den sømmelig skal staa.
Dog en anden Regning end
Fandt du reen, og det var den;
Brødre ere vi tilhobe
Under Pjalt og Purpurkaabe;
Fader Adam med sin Hakke,
Eva med sin Spinderok,
Med det Stammetræ til Takke
Tage maa vor Adelflok,
Ja, eet Legem, Gud til Ære,
Skal i Crist vi alle være.
Galt det var, naar Haanden voved
Sig at tee, som den var Hoved,
Eller Fod sig at ophøie
|A:172Som om den var selv et Øie;
Men naar Øiet stolt sig teer
Imod hvad det overseer,
Naar det blindt sig vil indbilde,
Haanden klæder Kroppen ilde,

Eller naar i Overmod
Hoved siger til sin Fod:
|PS:299Gak! jeg kan dig godt undvære;
Siig mig da, du stolte Øie!
Kan du tømre, kan du pløie?
Hoved! kan du selv dig bære?
Siig du mig, Oplysningslav!
Om dig Lykken vilde føie,
Saa den hele Krop blev Øie,
Hvor blev Hørelsen da af?

|US:540Hvor blev Lugt og hvor blev Gangen?
Hvor blev Værk i Hus og Vangen?
Klarere saae du i Aanden,
Frederik! din Hu kun stod
Til at løse op for Haanden,
Spænde Bøilerne af Fod,
Saa at Haanden kunde virke
Flink sit Værk, og atter dog
Fange Hvile under Bog,
Fod sig frit om Søgnetag
Fløtte rask, men og i Mag,

|A:173Naar det ringed, gaa til Kirke.
Ja du holdt, o Konge bold!
Over Kirken flink dit Skjold;
Ak, det gjordes haardt behov,
Tungt det var for dig at skiærme,
Mangen Vogter doven sov,
Mens sig flokked vilde Sværme.
Dog, du havde i din Borg
Vægtere som ikke slummed,
Vægtere som ei forstummed,
Frands og Peder og Georg;
Luren klang; og der dit Skjold
|PS:300Skinned mod de vilde Sværme;
Ingen Finger da med Vold
Sig til Kirken turde nærme.
Men en Orm, saa trædsk og leed
Vilde Kirken undergrave,
Grunden sank alt synlig ned,
Den begyndte fast at rave,
Høit at løfte sjunkne Bue,
Død at knuse Ormen fule
I forborgne Hjertekule,
Det gik over din Formue;
Men en Støtte reiste du
Under Kirkens sjunkne Bue,

Den har voldt, at vi endnu
|A:174|Kirken over Muld kan skue.
Ei den var som mangel en,
Mør og skjør, foruden Been,
|US:541|Saa til den maa giøres Hul,
I den Mur den skulde holde,
Slig en Adfærd maa jo volde,
At med Støtterne omkuld
Falder det som støttes skulde.
Fredriks Støtte havde Been,
Løftet Hoved over Mulde,
Thi det var en hulet Steen
Reist ved Kirkens høire Side
Netop der, hvor Ormen laa;
Der paa Vagt den skulde staa,
Thi Man meente daomtime
At naar Ormen blev besvoren,
Var dens Magt og brat forloren.
Hule Steen! ja vel besvor
Ormen du med Herrens Ord,
|PS:301|Thi ei død du stod paa Muld,
Du af Levende var fuld;
Herlig steeg fra Børnevrimlen
Hosianne høit mod Himlen,
Ja at Kirken staaer endnu,
Visselig, det voldte du.
Slig en Støtte maa Man mene,
|A:175|Kunde aldrig sig forene
Med den Orm saa trædske og leed,
Til at rive Kirken ned.
Ak, desværre, som desbedre,
Mange Ting sig kan forene,
Som de gamle Oldefædre
Dog umulig kunde mene.
Ja, o Steen! kun sjelden nu
Ormen høres du besværges,
Tiere besværges du
Kirken, som du skulde værges,
Som om den var Ormen leed,
Som den var *Vankundighed*.
Ak, du Steen saa kostelig!
Som blev reist, for at i dig
Børnene med Bøn og Stave
Sig til Kirke skulde lave;
Steen! opreist til Kirkestøtte,
Skal paa Kirkevei du staa

|US:542 Nu til Stød for arme Smaa,
Som end knap paa Fod kan døtte,
Saa de tvivle saa de gruble,
Saa de vakle, saa de snuble,
Saa tilsidst et Øxehus
Man skal se paa Kirkens Grus?
|PS:302 Nei, o Steen! men hvis din Hule
|A:176 Vorder Satans Ormekule,
Vil i dig paa Barnelæbe
Hosianne fræk Man dræbe,
Da fuldkommes Herrens Ord:
“Vil I Ordet dem formene,
Raabe skal de tause Stene”,
Da, o Steen! du høit i Nord
Skal dit Ak og Ve udraabe
Over hver en selvklog Taabe,
Hver Fortabt, som pønser paa
At forarge Kristne smaa,
At forvilde spæde Lam,
Fra Guds Hjord og fra dens Hyrde,
At forvilde dem fra Ham,
Lade Helveds Ulv dem myrde.
Du skal raabe Herrens Ord
Saa det dunder over Nord:
“Hvo som forarger og var det kun een
Af mine troende, hellige Smaa
Bedre for ham, at nedsænket med Stav,
Dybt under brydende Bølge han laa”

Frederik! du, som i Fred,
Under Korset herlig streed,
Under det paa dobbelt Viis;
Med dets Byrde, til dets Pris.
|A:177 Visselig ei uden Smerte,
Nei med saaret Faderhjerte,
Segnende du maatte se
Børnene som Ax for Le,
Stønnende du maatte høre
Bundne Bonde Ploven kiøre,
Se saamange Taarer stride
Fra de hule Øine rinde,
|PS:303 Se saamangen usel Kvinde
|US:543 Utaalmodig Hænder vride
Over askeblandet Grus:
Levningen af hendes Hus,
Se hvor Hovedkirkens Bue

Styrterd i den røde Lue.
Ja, du følte Korsets Byrde,
Men den lærte dig at gaa
Under Jesu Kors at staa;
Trøstelig den gode Hyrde
Talte ved sin Tjeners Mund
Livsens Ord i Dødens Stund.
Ja, o Drot, jeg seer i Aanden
Dine Taarer og dit Smil,
Der din Time var forhaanden,
Der du følte Dødens Piil.
Paa den samme Dag i Aaret
Som til Verden du var baaret,
|A:178Banked Døden ogsaa paa,
Bød fra Verden dig at gaa:
Men din Gud dig ei forlod,
For din Seng Hans Tjener stod,
Rørt af Aanden, rørt i Sind
Stædtes Hersleb for dig ind,
Verdens Tant og Verdens Møie
Stilled han saa klart for Øie,
Tolke Kristnes Haab og Trøst
Med saa hemmelig en Røst,
At du tænkte vist med Smerte
Paa hvergang, da Verdens Tant
Værd i dine Øine vandt,
At du sagde i dit Hjerte
Efter ham og efter hiin
Vise Drot og Navne din:
|PS:304Meer end Fødsels Dag at love
Er den Dag, da vi hensove.

Fredrik, ja det er fuldbedre
At hensove, naar i Fred,
Vi gaae hjem til vore Fædre,
Finde dem i Salighed.
|US:544Gierne, Fredrik! paa din Grav
Lagde jeg min Sagastav,
Tung og nødig den fremskrider
|A:179Over Danmarks Vintertider;
Verdens Aand staar og paa Lur
Svigefuld ved Kirkemur,
Haaber at min Stav skal briste
Paa en Dannerkonnings Kiste.
Dog, den Aand som er i os
Ham i Verden byder Trods,

Og hvad Gud har sammenføiet
Skal ei Mennesken adskille,
Hvad mig stilledes for Øiet,
Maa og jeg for Øine stille.
Tidens Strøm har mægtig bruset,
Hvor er trindt om Land vel Huset
Som ei reves fra sit Sted,
Om det drev ei villig med?
Jeg det veed, der er en Hald,
Huset som paa den opbygges,
Trods Stormens Overfald,
Kan af ingen Strøm forrykkes;
Stod det danske Kongehus
Da opbyggt paa Sand og Grus?
Nei, saavist som noget stod
Det paa Klippen godt i Fod,
Men den Tind paa høien Hald,
Ak, den er saa saare smal,
|PS:305Væggen er ei brat men skraa,
|A:180Trindt heel favre Blommer staa,
Søde Duft og Farveglands
Løkke til sig Kiødets Sands.
Naar et Hus skal længe staa,
Det og tit opreises maa,
Og naar det skal reises tit,
Gierne vil det skride lidt;
Klippesiden er saa glat,
Først kun skraa, men siden brat,
Og før ret det mærkes kan,
Huset staar paa Svælgets Rand.
Ak! hvormangt et Hus saa boldt
Stod i Morten Luthers Dage
|US:545Høit paa Hald, i Herren stolt,
Og nedrulled dog saa fage,
Mangent et sig bildte ind
Det stod end paa Klippetind,
Men der Strømmen kom, det fandt
At det stod paa Svælgets Kant.
Ak, de fleste rulled ned,
Nogle kun med Strømmen stred,
Men kun faa til Klippens Top
Atter modig svang sig op.
Høie Huse snarest rave,
Lette de sig bilde ind,
De ei derfor vorde lave
|A:181Om de skride lidt fra Tind.

Ak! det var da intet Under,
Om i Svælg vi nuomstunder,
Eller dog paa Svælgets Kant,
Alle høie Huse fandt;
Det kun Under var at finde
Eet endnu paa Klippetinde;
Ja med Glæde vi betragte
|PS:306Det som skred kun lidt og sagte,
Som med Sorg fornam det skred,
Og mod Strømmen ærlig streed.
Hvilket Hus er end ilive
Som det Skudsmaal vi tør give?
Jeg det vidner gladelig,
Danmarks Kongehus! om dig,
Nu, i Jesu Navn, min Stav!
Rist kun frit paa Kongekister!
Blødt du falder, om du brister,
Jordes i Kong Davids Grav.

Støv, som Alabastret giemmer!
Sjette Kristjan! du hvis Fod
Brændtes af de hede Emmer,
Hvor Guds Kirke fordum stod;
Du den faldne Davidshytte
Vilde reise op i Hast,
|A:182Det var kun til liden Nytte,
Den ei stod paa Klippen fast,
Hvad der bygdes i din Old
|US:546Bygdes som paa Grus og Sand,
Kiærlighed var moxen kold,
Mesteren var Misforstand.
Derfor og, da Vandløb kom,
Derfor og, da Strømmen brød
Hurtig styrted Huset om,
Og i Nord det huult gienlød:
Rørelsen var Krampetræk.
Rostgaard, Gram og Langebek,
|PS:307Brobye, Dass og Hjelmstjerne,
Høier, Ancherson og Thot,
Tømrede med Haand og Hjerne
Heftig paa et Sjæleslot,
Der sig Kristjansborg det andet
Løfted prægtig over Vandet,
Der sig brammende til Ziir
Løfted Frue Kirkespir;
Mens det lod, som om paa Ny

Dannebrog faldt ned fra Sky,
Mens Orlogger udi Havn
Atter prøved sig at flokke,
Pranged med saa stolt et Navn:
Danneskjold i Danedokke.

|A:183Ak! det meente da den Bolde,
At han smedded Danneskjolde,
Tænkte mindst, at disse Stavne
Skulde smykke Bretlands Havne,
Tænkte mindst vi skulde skue
Skyggen af vor Dannebraag,
Tændt af Fjendens Svovellue,
Fare bort med syge Skraag.
Det og mente Magdalene,
At forvist i Dage sene
Skulde glimre hendes Borg,
Tænkte mindst, at vi med Sorg
Skulde skue Spurv og Svale
Bygge i de brændte Sale.
De som reiste Fruespir,
Mente vist det skulde stande
Byen til en evig Ziir,

|US:547Men dog ei sin Hjertesorg
Over Kongens sjunkne Borg,
|PS:308Over gamle, kiære Grande,
Det forvandt, før selv i Grus
Det nedsank med Herrens Hus.
Ak! fra Fredriksberg udsendte
Troldehaand, de Blus som tændte
Stad og Spir, som overbrændte
|A:184Tougene, der holdt i Havn
Danmarks lette Orlogsstavn.

Lærde, som i hver en Krog
Rydded op og støved ned,
Rundt i Tid og Rum og Sprog,
Sanked sig til Menighed,
Mente vist med Pen og Bog
Dannemark at trylle klog,
Holberg sad og rynked Næsen
Ad det hele Værk og Væsen,
Dog, det mærkede Hans Gram
Vel ad Meer end det og ham.
Lærde Samfund! end I staa,
Men I staa ved eders Grave,
Eders Jordetøi I maa

Lægge skyndelig ilave.
Det seer ud, som du det vidste,
Du som paa din Bautasteen
Bogstavrækken vilde riste,
Men den Skrift er nok for seen.
Lærde Menighed! du staar
Paa en aandig Kirkegaard,
Kirken er det store Liig
Som man vil til Jorden stæde,
Mange lee, og Faa kun græde,
|A:185Ei den falden er i Krig,
|PS:309Under sine Lægers Haand,
Den paa Straa opgav sin Aand.
Lærde Mænd! I utro Poder,
Vil ei kiendes ved jer Moder
Staae ved Graven stive, kolde,
|US:548Græde ei ved hendes Lig,
Skal Ligprækenen I holde,
Maa i Grav hun røre sig;
Men kan I fordrive Frygten
For, at om en liden Stund,
Kløgt med jer og I med Kløgten
Synke dybere end hun?

Kristian, en Søn du var
Af en tredje Valdemar,
Derfor ei Kristoffers Æt
Kom paa Tronen dette Sæt,
Derfor Glippings, Menveds Dage
Kom ei dennegang tilbage,
Ingens Fæstemø du skiændte
Medens han i Leding foer,
Ei du Kirkens Dressel brændte
Skoggrende i høie Kor,
Ja, enddog du ingen Ven
Var af dine Præstemænd,
|A:186Ei du som hin onde Drot
Klædte dem med Skam og Spot,
Praled ei med Kirkeran,
Lod ei Bisp og Provst indmure
Lænkede i Fangebure.
Dog ei heller nu Jens Gran
Trodsende i Axelstad,
Som i Lund paa Stolen sad;
|PS:310Nordens Kirke ikke heller
Havde udi Kor og Kielder

Skat som Hænder kan udvriste
Skat som Drotter kunde friste;
Havde ikke Brød og Brad,
Som var Hofmænd lækker Mad;
Havde ikke Gaard og Grunde,
Som de vilde efterstunde,
Nei, du Kirke bold og prud?
Hvorudi af Himlens Gud,
Luther var til Præst indsat,
Sølv og Guld var ei din Skat.
Nei, du havde i din Vælde,
Som din Herre riig og mild,
|US:549Ei i Verden det, hvortil
Du dit Hoved kunde helde.
Vel dig! paa den vilde Mark,
Som hin gamle Patriark,
|A:187Gud i Aftenstund du loved,
Og med Stenen under Hoved
Havde du en Syn saa klar,
Saae Guds Engle aabenbar
Vandre paa den høie Stige
Op og ned fra Himmerige,
Raabte ud, forfærdet, glad:
Se, her er jo Herrens Stad,
O! forfærdeligt og stort!
Herrens Hus og Himlens Port.
Reiste under Morgensang
Stenen høit i vilde Vang,
Salved den med Olje reen
Til en hellig Altersteen.

Dog, hvad rister du min Haand?
Det er ikke Sagaruner
|PS:311Har du Syner, kiære Aand,
Mens du selv paa Stenen bluner?
Seer du Jakob ogsaa nu
Flygte bort for Esau?
Seer paa hvilken Leed han vanker
Op mod *Nord* i dybe Tanker
Har i Haanden kun sin Stav
Men Velsignelsen i Hjerte
Som i Herrens Navn med Smerte
Isak ham prophetisk gav.
|A:188Seer du ham i Aftenstund
Stenen under Hoved lægge?
Seer han i et helligt Blund

Stigen op til Himlen række,
Engle vandre paa dens Trin,
Herren stande paa dens Tind?
Lufter det i Nattesvale?
Hører han sin Herres Tale,
Tone Himlene det ud:
Jeg er dine Fædres Gud;
Abrahams og Isaks med,
|US:550Landet, hvor du har dit Leie,
Jeg nu dig, i dig din Sæd
Give vil til Arv og Eie;
Ja din Sæd, som Støv i Blæst,
Skal sig sprede over Jorden,
Flyve vidt i Øst og Vest,
Vidt mod Sønden og mod Norden;
Slægterne paa Havets Bred
Skal velsignes i din Sæd?
Seer i Nord du Stenen graa,
Reist mod Himlen salvet staa?
Hører du det Gammenskvad:
Bethel, Herrens Hus og Stad,
|PS:312O, forfærdeligt og stort,
Herrens Hus og Himlens Port!
|A:189Naar fra Oven lyst det lyner
Synes Himlen halv opladt
Dunkelt skimtes høie Syner,
Svæve os forbi saa brat,
Læben røres, Øiet stirrer
Hjertet smelter, Taaren dirrer,
Staven rister, som den maa,
Ve den Skjald som vilde stride!
Seende vi ikke vide,
Om vi Synerne forstaa.
Glæd dig Aand, i dine Syner!
Bøi dig dybt, naar saa det lyner!
Lad i Lignelse det staa,
Hvad i Lignelse du saae!
Trøstet blidt ved Kirkegrav,
Tag igjen din Sagastav,
Rist til Pris et Eftermæle
Paa den Dødes fire Fjæle!

Ja, du Kirke bold og prud,
Hvorudi af Himlens Gud;
Luther var til Præst indsadt,
Sølv og Guld var ei din Skat,

Nei, din Skat var Herrens Ord;
Ætmænd af Grev Theodor
|US:551|Den at mindske aldrig nænte;
Den at øge mangenfold,
|A:190|Det var Lyst for Ætten bold,
Og Gudrunen lod den prænte.
|PS:313|Kristjan! i den Kongeiid
Overgik du dine Fædre,
Ingen med saa travl en Flid
Prænted, skøndt de læste bedre.
Du vist tænkte; Herrens Ord
Rigelig skal boe i Nord,
Og for Tanken Pris og Ære!
Du i den velsignet være!
Ak, men just i dine Dage
Blev det Skik Guds Ord at vrage,
Fra den Stund forsvandt Guds Ord,
Dag for Dag af Mund og Bord,
Blev paa Seng og Hyldebret,
Brat af Mus og Møl opædt.
Kaade Dreng paa det Sidste,
Førend Moder ret det vidste
Plukkede de møre Blade,
Strødte dem paa Gulv og Gade;
Ja, tilsidst en Djævlesang,
Stemtes op og huult det klang,
Som naar Hvirvelvinde bruse:
Du har længe nok fyldt Huse,
Du har pint os, gjort os magre,
Bibel, Bubel, Babel, trods?
|A:191|Du tilsidst skal tjene os,
Du skal giøde vore Agre.
Kristjan, ak, det var at vente,
Sort paa Hvidt kan Haanden prænte,
Men Guds Ord i Sjæl og Sind,
Gud kun selv kan prente ind.
Dog, at Løgn vi lettest nemme
Og at Sandt vi snarest glemme,
Det er tungt og tykkes sært,
Er dog Sandt om Læg og Lærd.

|PS:314|Philip Spener! Herman Francke!
I, hvis Ord var som jer Tanke:
|US:552|Strø Gudfrygtighedens Sæd!
I, som Aandens Pris istemte,
I den store Sandhed glemte.

At den Sæd som Herren saaer,
Er Hans Ord som skrevet staar;
At med Ordet Aanden følger,
Alt som Vind med rørte Bølger;
Glemte, ei af os hernede,
Klinte luges kan fra Hvede.
Saae I ei de klare Sprog,
Hvor de stod i Herrens Bog?
Vel I saae hvor Sproget stod,
Men ei ret, hvor Klinten grode,
|A:192Prænte lod I Herrens Ord,
Men jert eget bedst I troede.
Herrens Værk I vilde virke
Kaldte eder selv Hans Kirke,
Derfor, da I lagde Staven
Kirken sank med jer i Graven.
Kiødet med sin Herlighed
Græs og Blommer lignes ved,
Visnet falder Blomsten af,
Isnet synker Kiød i Grav;
Herrens Ord i Evighed,
Blomstrende kun bliver ved.
Ak! forblindede I trode,
Det var Sædens Skyld, at ei
Den paa Steen og Alfarvei,
Og imellem Torne grode,
Meente Hjertets Jord blev gold,
Fordi Kirken var saa kold,
Meente nok Kaminen skulde,
Raade Bod paa Hjertets Kulde;
|PS:315Saa at i jert Drivehus,
Blommer skiød af Sand og Grus.
Herrens Værk I vilde virke,
Drive Præsterne af Kirke;
Meente, at naar hyrdefri
Faarene sig kunde sprede,
|A:193Uden Stav og uden Stie,
Skulde ret de vorde fede,
Meente, naar de aad kun tæt,
|US:553Græs og Nelder, Godt og Slet,
Skulde fra de fulde Vomme
Melken nok med Ulden komme.
Philip Spener! Herman Franke!
From var eders Hjertes Tanke,
Men selv her I saae det jo;
Efter Avner Tidsler gro;

Hvor I sjunge nu i Chor,
Sande I vist Herrens Ord.
Sande vist at Herrens Frygt
Som paa Ordet hviler trygt,
Bedre er, end nok saa breed
Selvudvalgt Gudfrygtighed;
Sande vist, at Gud vil virke
Giennem Ord og Præst og Kirke,
At naar Ordet ei kan nytte,
Da er Hjertet Satans Bytte.
Alt, hvad da Man griber til,
Alt hvortil Man da sig piner,
Vorder kun et Giøglespil:
Kolde Suk og sure Miner,
Taarer, som skal perses frem,
Har vel Hjertet Deel i dem?
|A:194Lystne Sjæl vil Gud bedrage
Med sit Legems Fastedage,
|PS:316Stolte Hjerte sig ophøier,
Alt som Hovedet sig bøier,
Syndens Lyster Hjertet slide
Medens Hænderne sig vride,
Under Læbens Bøn omvanker
Sjælen vild i Verdens Tanker.
Vil du vide, Støvets Søn!
Om din Gud du monne frygte,
Da betragt med Ordets Lygte
Hjertets Rørelser i Løn!
Hvis det klemmes, hvis det gruer,
Naar i Ordet Herren truer,
Hvis ved Christi Gammensbud
Glad det løfter sig til Gud;
Hvis det kiærligt sig udvider,
Naar endog din Fjende lider,
Hvis paa Herrens Lov det grunder,
|US:554Hvis det længes, hvis det stunder
Efter hjem til Gud at vinde,
Da er Herrens Frygt derinde.
Klag din Nød og al din Jammer
For din Gud i stille Kammer,
Da skal til dig dale ned
Tro og Haab og Kiærlighed;
|A:195Naar du da gaar ud i Vrimlen,
Gaaer, hvor Ordets Lys dig vinker,
Tør du se dig frit til Himlen
Hvor din Morgenstjerne blinker,

Sig til Skam og Gud til Ære,
Da af dig skal Verden lære,
At selv her i Vaabengny;
I sin Gud Man glad kan være;
Hvad mon da, naar over Sky
Seierspalmerne vi bære!

|PS:317| Det var gamle Mortens Ord,
Saa var og hans Færd paa Jord
Ordet var den Kirkes Skat,
Til hvis Præst han var indsat;
Himmelglæde, Ordets Glands,
Var den Kirkes Rosenkrands.
Verden og, naar den har Sommer,
Binder sig af vilde Blommer
Ret en vakker Rosenkrands,
Skinnet har den, men ei Duften,
Visner brat i Vinterluften,
Kiendes let af Aandens Sands.
Ak, men Sjelden var den Sands,
Som den rette Rosenkrands.
Kristjan! i de onde Dage,

|A:196| Dog i Nord var end tilbage
Af den Krands, skøndt mest i Løn,
Mangen Fletning klar og skøn,
Det var ikke Aandens Sands
Som tog den for Verdens Krands.

Sjette Kristjan! paa din Kiste
Vaklende maa Staven riste,
Thi du vaklede paa Jord
|US:555| Mellem Verden og Guds Ord.

Nidvers paa din Kongegrav
Risted før en Sagastav,
Men en saadan Klafferskrift
Ædes af sin egen Gift.
Give Gud jeg kunde skiære
Her paa Kisten, hvor du bluner,
Over hine vrang Runer,
Ramme, rette til din Ære,

|PS:318| Thi hver Blomst med Rosenduft
Der sig, trods den kvalme Luft,
Løfte, holde kan til Hove,
Er mig ret en Hjertensfryd,
Som er høit med Sang at love,
Men kun Duft er Blommedyd.

Glimre kan og Malm og Muld,
Og, Kong Kristian den Sjette,
|A:197Riste maa jeg sorrigfuld,
At din Duft var ei den rette.
Dog; o Drot, dig haardt at dømme
Det kan aldrig Saga sømme;
Thi naar Saltet Kraften mister;
Altid Ormen sig indlister,
Naar selv fromme Præster skeie
Snublende paa vilde Veie,
Sært det var, om Drotter foer
Ikke vild i deres Spor,
Saga vidne maa med Sorg,
Præstebloppen i din Borg,
Havde ingen Rosenduft
Til at rense kvalme Luft,
Til at aande kraftig ind
Ro og Fryd i Bølgesind.
Dog, jeg kan dig ei aarsage,
Der var end i dine Dage
Mangen Præstebloppen fiin,
Hvorfor blev den ikke din?
Kun fordi du fulgte ikke,
Dine Fædres Kongeskikke;
Dine Fædre vidste grandt,
|US:556At de bedste Blommer staa
Mangengang i Løn og Vraa,
Ledte der, og naar de fandt,
|A:198|PS:319Blommen som en Rose rød,
Med en Duft saa stærk og sød,
Ei de helmed, før de saae
Den i Kongehaven staa.
Ja, ei Pengeskrinet blot
Frederik forsyned godt.
Guld du arvede i Skrin,
Og i Have Blomsten fiin,
Guldet brat af Skrin forsvandt,
Skrinet selv blev sat i Pant,
Blommen, som med Duften sød
Kvæged Fredrik i hans Død,
Flux du lod af Haven fløtte
Som om den dit Øie stødte.
Fandt din Urtemand kanske,
At for den Man i din Have,
Ham med sin ei kunde se?
Sandt, den var ei af de lave,

Hvad der kryber hen ad Jord;
Haver ei sit Hjem i Nord.
Derfor var i gamle Dage
Haven her en Abildgaard,
Gaarden med de Stammer strage,
Stod som Skoven grøn i Vaar;
Fine Blommer ei det vove
|A:199At opgro hos Bøg og Eeg,
Og kun *Tornerosen* bleeg
Har sit Hjem i Nordens Skove.
Nu er Alting lavt og net,
Træerne er Bladepinde,
Haven er en Stilkeplet.
Kun til Leeg for Børn og Vinde,
|PS:320Grønnegaard ved Sygehuus,
Hvor imellem Sand og Grus,
Alskens Krøblinge sig soler
Pralende i Sommerkjoler,
Men ved Stormens første Hvinen
|US:557Flygte dødsens til Kaminen.
Kristjan, did det ei var kommet
Dengang du paa Tronen kom,
Ei i Sommeren saa blommet,
Ei om Vinteren saa tom
Haven var, den Abildgaard
Stod som Skov i Efteraar,
Mangen Stamme brun Man saae
Visnet paa det gamle Stade,
Hist og her dog ei saa faa
Holdt endnu paa deres Blade;
Træer, som med høien Top
Pegede mod Himlen op,
|A:200Gjaldt endnu dog vidt i Norden,
For en Haves bedste Pryd,
Hvad der stod saa løst i Jorden,
At det kunde gro i Potte,
Alt det fine Krøblingtøi,
Som, saasnart de Hvide fløi,
Til Kaminen flygte maatte,
Ændsede Man end kun lidt,
Skiøndt det alt dog kom i Moden;
Træerne var Havens Pryd,
Ambra, Balsom, Hjertensfryd
Spirede som op af Roden,
Hist og her nu og Man saae
Mørk, men immer grøn at staa

Ranke Gran i Abildgaard.
Ja, hin Blomst i Kongehave,
Fierde Fredriks Sjælegave,
|PS:321Visselig den saae ei ud
Som Provences Rosenskud,
Nei den stod hos Kristian
Som et Træ, ja som en Gran.
Granen havde ogsaa Naal,
Men ei som Johannes Grans
Naalen var af hamret Staal,
Nei af Christi Tornekrandts,
Var den Naal en Levning fin,
|A:201Giemt i Hellig Olafs Skrin.
|US:558Derfor og af Naalen flød
Rosensaften liflig sød,
Derfor og en Underkraft
Havde Naalen med dens Saft;
Naar kun Hjertet vilde lide,
Hvasse dybe Naalestik,
Hoppende mod Gud det fik
Syn paa Edens Roser hvide,
Ja med Duft saa reen og sød,
Selv det blev en Rose rød.
Ak! jeg sukkende maa riste,
Sjette Kristjan, paa din Kiste:
Du af Fredriks Kongeæt,
Var den første Drot hvis Øie
Ei i Abildgaarden ret
Leed de Graner, ranke, høie,
Som ved Korsets Kildevæld
Groede paa Helgafjeld;
Første Drot, som *deres* Naale,
Vilde ei i Hjertet taale.
Dog, o Kristjan! Gud ske Lov!
At jeg sanddru vidne kan,
Du ei fældede din Gran,
Nei, du hadede den ikke,
|PS:322Meente nok at Naalen hvas,
|A:202I sit Hjem sig kunde skikke,
Var blandt Fjeldene tilpas,
Fjerde Kristjans Abildgaard
Kaldte du dens rette Stade,
Fløtted did den uden Skade
Lempelig i Efteraar,
Ja en Søverlænke bandt,
Venlig du den under Hage,

Saa, hvis du for godt det fandt,
Du den til dig kunde drage.
Gud ske Lov! du Danedrot,
Ogsaa det du fandt for godt,
Høie Gran du til dig drog,
Ei just i din Kongehave,
Tæt derved i Sølund dog

|US:559| Planted du den som en Pave.

Trak du Lod, da var den heldig,
Lodden den er vist tilfældig;
Men paa hvem den falde skal
Veed dog Han i høien Hald.
Ei for Kirkedørren Han
Plantede omsonst den Gran,
Høit paa Helgafjeld den stod
Dybt i Fjeldet laa dens Rod,
Haardt det holdt, før Nogen kom
Ind i Kirken udenom.

|A:203| Gran, du var en Dør heel fast

Naalespeilet var saa hvast,
Stod sig drabelig i Dysten,
Pander løb der Nok imod,
Men de mærked, der kom Blod,
Snarlig da forgik dem Lysten;

|PS:323| Og forvaret blev i Nord,

Kirkeskatten: Herrens Ord.
Kirke! du som af Guds Aand
Blev ved Doctor Mortens Haand
Høit opreist mod Himlens Bue,
I din Grav jeg dig maa love,
Thi du ei til Skat og Skue
Havde Guld og grønne Skove;
Ei din Skat med Sværd og Mur,
Du behøved at forsvare,
Nei dens himmelske Natur
Teede sig aabenbare,
Teede sig mangefold,
Thi den var sit eget Skjold,
Thi den var sit eget Sværd.

Ja den Skat saa underfuld
Ikke som det gyldne Muld,
Ruges over af sin Eier,

Glad og gavmild han udveier
Guldet af den dybe Kiste,

|A:204| Som om det var hans Attraa
Hastelig sin Skat at miste.

Hedenold! din Skjaldesang,
Underlig om Drupner klang,
|US:560Om den Ring saa underfuld,
Om den Gamle fra hvis Guld
Dryppede saamange unge,
Gyldne Ringe, lige tunge;
Her du, hvad du neppe vilde,
Maatte i det gyldne Muld
Dunkelt spaaende afbilde
Herrens klare Kirkeguld,
Kirkens gyldne Altertavle,
|PS:324Som fik Evne til at avle
Gyldne Døttre Kuld paa Kuld.
Vel dig, Kirke, du hvis Guld
Var den Ring saa underfuld,
Ei til staalbeslagne Kiste,
Trængte du, den Ring saa fiin,
Lider ei det mørke Skrin,
Og kan aldrig Drotter friste;
Den vil hænge frit tilskue,
Frugtbar under Kirkens Bue,
Alle som den efterhige,
Vorde uden Møie rige,
|A:205Og hvergang den Een beriger,
Kirken og i Rigdom stiger.
Vel dig, Kirke, da saalænge
Skarerne i dig indtrænge,
At beriges af dit Guld.
Naar de vil, du skal det giemme,
Naar dets Glands og Værd de glemme
Over Jordens gyldne Muld,
Da kun Vee, men ikke dig,
Verden ei dig gjorde riig,
Verden kan dig ei fratage
Hvad ei den men Gud dig gav,
Helst den saa det vilde mage,
Du fik Skatten med i Grav.

Kirke! du som ei til Guld
Havde Jordens gyldne Muld,
Du ei havde Brød og Brad,
Som var Hofmænd lækker Mad;
Du ei havde Gaard og Grunde,
Som de vilde efterstunde.
|US:561Nei dit Guld var og din Mad,

Manna var dit Brød og Brad;
|PS:325|Ja, naar du til Høitid satte
Brød og Vin paa Alterbord,
Var det dog de samme Skatte,
|A:206|Og din Mad var *det Guds Ord*.
Naar de trængte sig til Bordet,
For at mætte sig med Ordet,
For evindeligt at lædske
Sjælen med den dyre Vædske,
Da istemmed du saa glad
Jublende dit Gammenskvad:
"O Jesu, søde Jesu, Dig
Skee Hjertens Tak evindeligt,
Som med dit eget Kiød og Blod
Saa kiærlig mig bespise lod.
Bryd ud, min Sjæl, med Tak og siig:
O hvor er jeg nu bleven riig,
Min Jesus i mit Hjerte boer,
Tak, tak! hvad er min Glæde stor".
Kirke! det var netop Sorgen,
At i Hytten og i Borgen,
Man forsmaaede dit Brød,
Og din Vin saa liflig sød,
Ved hvis Kraft dog kun ilive
Sjælen kan, trods Døden blive.

Ikke Guld som kan behage
Verdens Øie, Verdens Drage,
Ikke Mad for Lækkermunde,
Havde du, ei Gaard og Grunde,
Som de vilde efterstunde.
|A:207|Nei din Kirkegaard var lav,
Huset i den var en Grav,
Og i Verdens Øine mager
Var din snevre Kirkeager;
|PS:326|Vaaben gjordes ei behov,
Til dit Borgeled at sprænge,
Hver indgik med frit Forlov
I din Gaard og dine Senge,
Pløie kunde hver som vilde,
Og engang om end lidt silde
|US:562|Skal det sees, at intet Korn
I din Ager gik forloren.
Ja det var din Jubelfest
Naar du hørte Hjertet sukke,
Svart i Verdens Indelukke:

Jeg er her en fremmed Giæst,
Sukke efter tyst at bygge
I din Gaard og i din Skygge.
Ja, o Kirke, liflig klang
I din Gaard mod Sky engang:

Naar jeg betænker den Tid og Stund
Som jeg af Verden skal fare,
Mit Hjerte sig fryder saa mangelund,
Som Fuglen ved Dagen den klare,
Det er den Dag,
|A:208Da al min Klag,
Min Sorrig og Jammer faaer Ende,
Til Glæden sød
I Abrahams Skiød
Kommer jeg fra dette Elende.

Eia min Sjæl! vær frisk og bold
Glæd dig i Christ din Herre!
Den Død som før var Syndsens Sold,
Skal dig nu Kronen bære;
Straf var den før,
Er nu en Dør,
En Gang til Himmerigs Rige,
|PS:327Nu er din Død
En Søvn saa sød,
Al Sorrig da monne bortvige.

Du tørst ei sørge, hvor du kommer hen,
Naar du af Verden skal vige,
Dig favner en tryg og fuldtro Ven
Som dig vil aldrig svige,
Før dig Guds Søn
Gik selv i Bøn,
At du skulde hos hannem blive
I Glæde og Ro
|A:209Hvor Han monne bo
Der Værelse dig Han vil give.

|US:563Et Sovekammer det er min Grav,
Mit Legem jeg der skal udhvile,
Paa Dommedag stander jeg op deraf,
Derpaa tør jeg dø men ei tvile.
Gak ind min Sjæl!
Og hvil dig vel,
Det Onde lad overfare!

Luk Dørren til,
Naar Gud det vil,
Han dig skal aabenbare.

Kirke, ja det var din Gammen
Du istemte glad dit Amen!
Ja naar sorrigfuld du saae,
Sorte Flok om Graven staae
Venlig gavst du Tugt og Trøst,
Sang med Klokkens høie Røst,

Med Sorgen og Klagen hold Maade!
Lad Guds Ord dig styre og raade,
|PS:328Ei af Utaalmodighed synde
Med Døden vi Livet begynde;

|A:210Hvi giemte du Liget i Kiste,
Hvi risted du Navnet i Steen,
Naar ikke du tænkte og viste
At vaagne skal sovende Been.

Ja, snart skal fortærede Bytte
Udkræves af Ormenes Haand,
Opreises skal nedfaldne Hytte,
Besøges igjen af sin Aand.

Den Viv, som sin Husbond berøvet
Laa fangen saa dybt under Muld,
Skal let sig opsvinge af Støvet,
Og følge ham klar som et Guld.

Kirke ja naar saa du ringed
Sorrigfulde Sjæl bevinget,
Op fra Jord med Klokkeklang,
Kiæk til Himlene sig svang.

|US:564Ja selv hun som maatte staa
Hulkende blandt kiære Smaa,
Græd saa mildt naar det i Sangen
Tonede til Klokkeklangen;

Du arme, bedrøvede Enke
Mistrøste dig dog ikke saa!
|A:211Skulde han ei din Sorrig betænke
som føder de Ravne saa smaae?

De Faderløses Fader,
Og fromme Enkers Trøst,
|PS:329|Som sig paa Ham forlader,
Det er Hans Navn forvist,

Kirke ja din Klokkelyd,
Vidnede det var din Fryd,
At din Gaard og dine Grunde
Folket vilde efterstunde.
Der din Gaard, dit Sovekammer
Fyldte Skarerne med Gru,
Der din Sang dem tyktes Jammer
Da blevst du saa mod i Hu,
Bange Ahnelser dig klemte
Og din Liigsang du istemte,
Høit i hver en Klagepsalme,
Klang den fra de slagne Malme,
Over Bispegrave klang
Sørgelig din Afskedssang.

Ak! see hist, hvor Marmorblokke
Sig i Axelstad mon flokke!
Ak, saa skal da norske Stene!
Under franske Mesterhaand!
|A:212|Sig i danske Kalk forene,
Til et Værk i Grækens Aand!
Ak saa er nu Timen kommen!
Ak, saa skal da Helligdommen
Hellas til din Gøgleglands,
Og til Marmorstøtter trænge!
Aphrodites Rosenkrands
|US:565|Skal nu over Altret hænge.
|PS:330|Ak! skal Kirkens Gravkapel
Hugges ud af Nordens Fjeld?
Skal med dette Mesterstykke
Huggejernet da udtrykke
Konstelig paa Kirkens Grav,
At den sank i Hedenskab.
Hvem er Han, hvis bløde Haand
Lægges Steen paa Kroner fine?
Fredsæl, vensæl er hans Mine,
Kongeligt Hans Klædebon;
Vil du Mand i Kongesmykke
Da paa Kirkegraven bygge?
Sank i Hav da Nordens Soel?
Sank i Grav Grev Didriks Stamme?

Eller gjør paa Kongestol
Du dit Stammenavn tilskamme?
Nei, da Kronerne du giemte
Under Marmelsteen i Grund,
|A:213Lød det jo fra Landets Mund;
Leve Frederik den Femte!
Leve Nordens Salomon,
Som fra Nordens Libanon
Kaldte Marmelsteen og Grane.
Rede Han til Herrens Svane
Bygge vil i Nordens Vange,
Bygge vil i Axelstad,
Sødt skal tone der dens Kvad,
I de brede Buegange;
Gillebekkens favre Brud
Raabe med en Røst saa klinger:
Til din Pris du Guders Gud,
Aaren min i Chor fremspringer,
Jeg vil dine Høitidspsalmer
Synge under Fredriks Palmer.

|PS:331Femte Fredrik, du hvis Kiste
Er blandt Kongernes den sidste,
Som ved Hellig Korsens Kilde
Stade fik, der det var silde,
Hvilket Mærke, hvilken Stav
Rister Saga paa din Grav?
|US:566Tankefuld hun stander stille,
Læner sig til Kirkepille,
Sukker, grunder, mæler seent:
|A:214Hvidt er ikke altid reent,
Dømmer ei for tidlig Nogen,
Gud vil selv oplade Bogen,
Salomon er Fredrik kaldt,
Lyset aabenbarer Alt.
Ei med Christjan kom tilbage
Glippings eller Menveds Dage,
Mellem Frænder saae Man vel
Biblen gjorde Rum og Skiel,
Fjerde Frederik jo var
Danmarks tredde Valdemar,
Derfor ei Christoffers Æt
Kom paa Thronen dette Sæt,
Riget kom ei fuldt i Band,
Blev forsæt men ei adspredt;
Og Christoffer uden Land,

Blev i Dannemark useet.
Riget blev dog Gud skee Lov!
Ikke Greveran og Rov,
Ingen Geert jeg mindes kan,
Kun maaske en halv Johan.
Underlig sig Tiden vender,
Underlige er dens Spor,
Klarligen Man dem erkiender,
Og i Kongers Kroneord.

|PS:332*Gud er al vor Trøst, vort Haab*

|A:215Saa ved Danmarks anden Daab,

Talte Kristjan og Hans Søn,
Det var Kongesuk og Bøn.
Gudsfrygt stærker Land og Rige,
Hørtes Fjerde Christjan sige,
Er det ei med andre Ord:
Vær dog klog, og lad dig drive
Til ved Herrens Frygt at blive,
Gudsfrygt er en *Vinding* stor.
Paa Guds Forsyn maa jeg stole,
Sagde Fjerde Christjans Søn,
Dannemark i Modgangs Skole,
Læste paa sin Morgenbøn.

|US:567*Gudsfrygt og Retfærdighed*

Sagde Christian den Femte;
Er det ei som om Man glemte
Gudsfrygt er Retfærdighed,
Og at hvo som ei gjør Ret
Frygter Gud kun saare slet.
Fjerde Fredrik stemte i:
Herren staaer mig kraftig bi.
Dannemark i Modgangs Skole
Dreves til paa Gud at stole,
Men som paa en Hjelper stærk,
Der dem hjalp i *deres Værk.*
Her det halv forborgent laa,

|A:216Hvad Man øiensynlig saa

Over Sjette Christjans Krone;
Jeg, saa er hans Ord udtolket,
Virke vil for Gud og Folket
Det var glemt at i Guds Kirke
Vi kun *Herrens* Værk skal virke,
Det var glemt at Kraft og Ære
Skal som Riget *Herrens* være,
|PS:333Glemt, en Drot ei tale maa,
Ord der klinge som hans egne,

Skal for Gud i Aanden staa,
Tale paa sit Legems Vegne,
Saa hvert Lem, det ganske Rige
Kongens Ord kan eftersige;
Halv forglemt var at fra Gud
Folkets Held kun springer ud.
Meer og meer Man Herren glemte
Og Kong Frederik den Femte
Er den første Drot, hvis Ord
Holdtes fængslede paa Jord,
Klogskab og Standhaftighed
Komme de ei ovenned?
Hvad kan Mandekløgt formaa?
Kan vel Kiød for Gud bestaa?
Fredrik! det er Sagas Tale,
Tavshed Drotter kan befale;
Men en Drot, som frygter Gud,
|A:217Aldrig vil med Herrebud,
Som med Knebel Tungen binde
|US:568Paa den gamle fromme Kvinde,
Der kun siger hvad hun saae,
Der kun haver den Attraa;
Herrens Raad og Verdens Fare
Klarligen at aabenbare.
Didriks Æt og har det Rygte
At den Herren vilde frygte,
At endog den stundom foer
Vild fra Herrens Vei, i Nord;
Blev af den dog aldrig Munden
Paa Guds Ord og Saga bunden.
Frederik! det Eftermæle
|PS:334At du var af Didriks Æt,
Skal dig ingen Tyv frastjæle,
Medens Saga taler ret;
Vennesæl og øm og mild
Var du selv naar du foer vild
Johan Cramer var din Præst,
Gottlieb Klopstok var din Giæst
Fra hvis Harpe første Sang
Over disse Grave klang;
Ja hvis Harpe du gav Strænge,
Saa den mægted i sin Klang
Vidt at bære Skjaldens Sang;
|A:218Sangen som skal mindes længe,
Sangen i de høie Toner
Om Guds Søn, om vor Forsoner,

Sangen som dit Kongenavn
Slynget i en Blomsterkrands,
Bære skal i kiærlig Favn,
Hædre, til Man glemmer Hans
Til hvis Pris den sig har føiet
I hvis Navn og du har bøiet
Vidner Skjalden, dine Knæ.
Fredrik! ak! i Messiadens Favn
Sjelden skuer Man det Kongenavn,
Ræd Man flygter fra den Himmelglands
Som udgaaer fra Jesu Straalekrands:
Messiaden er et Sidestykke
Til den Kirke, som du vilde bygge,
Ja dens Marmelstene lod du slinge,
Til en Hald hvori den Sang saa fiin
|US:569Kunde lystelig for Øren klinge;
Messiaden er en Ligsang fiin
Til et Gravkapel som Kirken din.
Ja den er et Gravkapel i Ord
|PS:335Bygt for Kirken, der dens Aand udfoer
Stenen er saa fager og saa klinger,
Øiet frydes ved dens Aaregang,
Øret kildres ved den søde Klang,
|A:219Som af Understenen glad udspringer;
Men den Steen i Korsets Tegn sig hvælver
Trolden seer det Himmeltegn og skiælver;
Men den Steen til Alter sig mon bøie
Og dens Klang sig svinger mod det Høie;
Og selv paa den mest forvovne Bue,
Er dog Jesu Christi Navn at skue.
Roses kan den af en Troldehær,
Trolde vorder den dog aldrig kiær.
Og saasnart en utro Mesterhaand
Byggede af Ordets Marmelstene,
Buer der forvovne sig forene
Til et Offerhus for Verdens Aand;
Flux de flygted fra den *græske Kirke*,
Raabte kolde, naar de saae sig om:
Hvad dog *Kunsten* ei formaaer at virke!
Et Pallads *endog af Christendom!*
Ja, o Frederik! din Skjalds Pallads
Staar som Kirken vilde stande nu,
Hvis den stod, som dig den stod i Hu
Tomt, uændset i en Krog paa Stads,
Skal det roses, Rosen kun annammer,
Den oplyste, liberale Tid,

Som opbyggede med Konst og Flid,
Christendom et saadant Sovekammer
Som saa fiint begrov den usle Kvinde,
|A:220| Der, endskiøndt hun Verden slemt bedrog
Hindrede den i at vorde klog,
Dog engang var Fædrener Veninde.

|PS:336| Ak! skal vi dem tro paa Ordet?
Er hun død, Maria! est du jordet
Ak! hviler dødt dig i den blege Arm,
Ak, hviler dødt dig ved den kolde Barm
|US:570| Dit Guddomsbarn, ja Billedet af Ham,
Som er Guds Ære og som bar vor Skam?
Nei nei, end ingen Jordesang
Fra danske Tunger over Danmark klang,
Og det jeg veed, at uden Sang til Jorden
Ei med din Søn du stædes kan i Norden.
Vist skrøbelig du staar paa Gravens Rand,
Men skal du synke i dens mørke Gjemme,
I Herrens Navn, saa hør mig Fædreland!
Saa løfter jeg med Graad min Klagestemme.

Sank dig om mig ringe Christenskare!
Ubegrædt Hun skal ei hedenfare.
Siig mig! hvis er disse Kister smaa
Som saa tæt i Rad paa Gulvet staa?
Christian! ak dit christne Kongenavn
Siger mig, at nu i Kjøbenhavn
Alt som fordum udi Nidarosen,
Nordens Bække sammenflød,
|A:221| Knoppe sig fra Roden skiød,
Men det var for koldt for Rosen
Og de krymped sig i Vugge,
Voved ei sig at oplukke
For den barske Nordenvind;
Herren saae de Spædes Jammer,
Flytted Vuggen sagte ind
I det lune Sovekammer,
|PS:337| Her de under Kirkebue
Dufte sødt, og hos vor Gud,
Hvor de sprang saa favert ud,
Skal engang vi dem beskue.
Ak! men det er tunge Dage,
Naar fra Verden Herren maa
Rosen alt i Svøbet tage!
Skal en Lignelse saa fin

Nu igien paa Kisten smile,
Hviske: Danmark! jeg er din,
Her maa jeg afsjælet hvile;
Rose var jeg purpurrød,
Stod ved Hellig Korsens Kilde,
Her jeg nu, for Verden død
Maatte bleg mig selv afbilde.

|US:571Danmark: Norrig! mærk derpaa!

Kan I Tidens Tegn forstaa?
Lyster eder vel en Pommer

|A:222Til jer Hakons Efterkommer?

Lyster eder vel en Alder
Som den fra Magrethes Tid
Hen til Grevens Feide falder?
Kiender dog den gamle Egn,
Mærker dog paa Tidens Tegn.

Ak; saa er da Haabet ude,
Hundredaar maa skride hen,
|PS:338Før igiennem dunkle Rude
Lyset falder ind igjen,
Sigismund igjen maa lade
Som han af sin høie Gunst,
Vil betænke Josephs Skade,
Læge den med Kløgt og Konst,
Men for Lys kun tænde Blus
Af Hjeronymus og Huss,
Spotte med sit Ord og Leide,
Og omsonst paa Bøhmen feide.

Dog, jeg frygter, hundred Aar,
Denne gang kun lidt forslaar,
Lyset skinned alt for klart,
Skuedes for aabenbart,
Til at end i mange Led
Slægten, som af Lys blev keed,
|A:223Som, af Verdens Aand bedaaret,
Mørket har for Lyset kaaret,
Som ei puste vil, men slukke
Gnisten der end ulmer mat;
Som for Gud vil Dørren lukke,
Lukke som for Tyv om Nat,
Sønner avle kan i Mørke,
Som vil sukke efter Lys,
Efter Tro og efter Størke,

Efter Jesu Christi Fred,
Efter Himlens Salighed.

Nei, I blinde Folkefærd!

Nu er Enden kommet nær,

|US:572 Hvis ei brat I vende om,

Vende om med Graad og Smerte,

Vende om af ganske Hjerte,

Nu, saa *hører eders Dom!*

|PS:339 Svindsot, Krampe, Pest og Hunger,

Sværd og Ildens røde Tunger

Skal fortære eders Æt;

Ordet skal fra eder flytte,

Reise Davids faldne Hytte

Jublende paa øde Plet,

Der Man skal paa bundne Ranke

Modne Druer atter sanke.

|A:224 Da Europa! hyl og skiælv!

Kvinde paa de store Vande?

Viid, at du er Babel selv!

Da skal du den Gift forbande

Som du rakte udi Skaal,

Til hvert Folk og Tungemaal.

Jorderigs Konger skal grædende staa,

Hyle i Gru naar de stirre derpaa.

Naar over Ø, over bølgende Strand

Røgen sig hvirvler fra luende Brand,

Ja, naar din Brynde og Pine de see,

Da skal de gruende hyle; o vee!

Vee, thi du store du herlige Stad

Faldt, som i Skoven nedfalder et Blad,

Ja paa en Time er Dommen

Dig overkommen.

Jorderigs Kiøbmænd skal sørgende staa,

Græde og hyle og stirre derpaa,

Raabe og hyle med Skibenes Skare:

Hvor skal vi handle og hvem skal os hyre?

Hvem skal nu kiøbe de herlige Vare,

Sølv og Guld og Stenene dyre?

Perler og Purpur og kosteligt Liin,

Skarlaget, Silke og Virak og Viin.

|PS:340 Mon udaf kostelig Træ og af Been,

|A:225 Kaabber og Jern og Marmelsteen,

Røgelse, Olie, Salve, Kaneel,

Simler og Meel,
|US:573 Heste og Vogne med Faar og med Nød,
Menneskesjæle og Menneskekiød,
Vee, ja o vee! paa en Time den faldt,
Staden den store, forsvundet er Alt;
Skarlagen, Purpur og dyrebart Lin,
Var for den Rige en Klædning saa fiin
Smykket med Stene og Perler og Guld,
Nu er den Kul.
Saa skal de hyle og saa skal de klage,
Babel! men aldrig dig kalde tilbage,
Synke du skal som en Steen udi Hav,
Aldrig opreises af gloende Grav.
Aldrig skal Brudens og Brudgommens Røst,
Tone til Lyst,
Sangens og Harpens og Fløiternes Lyd
Tone til Fryd;
Ei skal Basunen til Lyst eller Krig
Høres i dig.
Nei, Man lytter kun omsonst,
Ei skal male nogen Kværn,
Ei skal Hammer gaa paa Jern,
Ei skal drives nogen Konst;
Djævle kun og onde Fugle
|A:226 Hyle i din Svoelkule;
Thi du sad i Gyldenlænke,
Som en Dronning paa din Borg,
Raabte: jeg er ingen Enke,
Aldrig skal jeg skue Sorg;
Ja, med Trolddom og med Hoer
Ødte du den ganske Jord.

|PS:341 Himlene røre den jublende Tunge,
Og med Propheter Apostlene sjunge:
Halleluja Saliggjøreelse, Ære,
Herlighed, Høihed evindelig være
Herren vor Gud!
Sande, retfærdige ere de Domme
Han over Jorderigs Hore lod komme,
Han sine Helgenes Blod haver fundet,
I hendes Haand, han har kiæmpet og vundet,
Halleluja! i al Evigheds Aar
Røgen opgaar.

|US:574 Ja, Europa! det er Dommen,
Snart, ak snart er Timen kommen,

Ak! du trodser, ak, du leer,
Saa er ingen Redning meer.
Brødre! medens Timen skrider,
Mens det hart ad Midnat lider,
Skal vi stille mellem Grave
|A:227Her vort Reisetøi tillave,
Vente paa, om vi skal flytte
Andensteds paa Jorderig,
Eller om vor Ormehytte,
Jordes skal med Kirkens Lig?
Nei, o nei! I christne Frænder,
Gamle, Unge! Store, Smaa!
Synke maa ei vore Hænder,
Før de Negle vorde blaa.
Derfor ei fra Grav til Grav
Ginge vi med Sagastav,
Derfor ei vi Taarer fældte
Over Støv af Christi Helte,
Derfor ei vi kom ihu
Sagnene til Lyst og Gru,
|PS:342Derfor ei fra helligt Stade
Skued vi de Skyggerade,
Billedet af svundne Tid,
Lignelsen af Fædres Id;
Ei for Leie os at lave,
Ei for Haabet at begrave;
Nei i Lun hos christne Helte
Skulde Hjertets Is hensmelte;
Ja for Hjertet at udløse,
Ja, for Hjertet at udøse
I en hellig Offerskaal;
|A:228Ja, for Kraft og Mod at samle
Før at laane Skjold og Sværd,
Af den Aand, som svæver her;
Aanden som var med de Gamle;
Før at see paa Bautastene:
Der er Een, som raader ene,
Før ved Syn paa Mark og Fjeld,
Trøstede at komme efter:
Galilæas Kildevæld
|US:575Misted aldrig sine Kræfter;
Før at løfte høit mod Sky
Hoved under Hjelm paa ny;
Derfor vi med Sagastav
Vandrede fra Grav til Grav.
Thi skal nu ei Tanken dvæle

Her ved Støv og sorte Fjæle,
Løfter, svinger eder did
Hvor de kvæges, hvor de hvile,
De, som stred den gode Strid!
Stridende vi did maa stile.
Tørrer Øiet! kaster Kaaben!
Ganger frem i Lysets Vaaben!
Drives vi fra Mark og Fjeld,
Nu, i Jesu Navn, Farvel!
|PS:343Jordes vi med Kirkens Liig,
Vel, der er et Himmerig,
|A:229Lad dem storme Zions Volde!
Riget skal dog vi beholde.
Vidt sig brede Fiendens Leire,
Men vi veed at Gud skal seire.

Men see hist! et Lys jeg skimter,
Over Kirken mat det glimter.
Er det Skyggelys, som blaa
Over Fædres Grave staa?
Er det Lygtemænd, som op
Lokke os til Kirketop,
At os der vor Tro skal briste,
Eller vi vor Gud skal friste?
Er det Skyggelys, som blaa
Over Fædres Grave staa;
Vel! saa er det Minder kiære
Om hvad selv vi skulle være.
Er det Løgtemænd, som vove
Sig herind, hvor Christne sove,
Vel! saa er det Troens Vinding,
At staa fast paa Templens Tinding,
Vel! saa er det Fjendens Helte,
Sværdet hænger os ved Belte,
Under Kamp maa Timen rinde,
Om vi Palmerne skal vinde,
|US:576Under bedre Varselstegn!
|A:230Aldrig vi kan Træfning holde,
|PS:344Aldrig i en bedre Egn
Vi vor Fylking kan udfolde;
Kirkemuren staar os bi,
Den os Ryggen holder fri,
Fædrene med Steen paa Skulder
Reise sig i Stridens Bulder;
Stander Kielderkiæmpen op,
Slaar han vist den ganske Trop.

Kom da kun, du liden Skare
Som gik med i Kirken ind!
Snart det sig maa aabenbare
Hvad det var for sære Skin
Som fra Hvælvingen nedglimted.
Mærker det! den ganske Luft
Svanger er af Rosenduft,
Den kan kvæge, den kan stærke,
Mens vi vandre her i Mørke.
Opad kun! — det maa jeg lide,
Kirke! du endnu som før
Til Paladset har en Dør;
Visselig det spaaer ei ilde,
For den gamle Rosenkilde.
Dog, det var fra denne Side
Skinnet kom langs Kirkesvalen,
|A:231Nok en Dør! til — Riddersalen!
Har da Nordens Ridderaand
Her beholdt sin blanke Lue,
Som de favre Blomsterbaand
Farven under Kirkebue!
Nu, velan! det vides maa,
Om i Kirkens Ridderkammer
End med Lysets Vaaben paa
Danske Kiæmper modig staa,
Haabet selv til Kamp opflammer.
|PS:345Er det saa, o da, ja da,
Tone høit: Halleluja!
Luk da op i Jesu Navn!
I Hans Navn maa Alt begyndes,
Som os vorde skal til Gavn,
I Hans Navn kan aldrig syndes.

|US:577Her er Lyset, see! god Kveld!

Døde, Levende! hilsæl!
Sidder vel, I Sjællands Klerke;
Elskelige, kiæmpestærke!
Saae Man vel for nylig Magen:
Morten Luther, Bugenhagen,
Tavsén, Siællands Bisper alle
Fra Palladius til Balle;
Bøgerne bag Sprinkelværket,
|A:232Og paa Bryste Riddermærket!
Dannemark! det spaaer ei ilde;
At paa Bryst endnu saa silde,

Mellem Vinger, over Bog
Blinker gamle Dannebraag,
At de gamle Kirkens Fædre
End i Kirken hos dig boe,
At endnu du har den Tro,
De kan Riddersalen hædre.
Bøger! Billeder saa kiære?
Dannekors paa Præstekioler!
Ei paa jer, paa Gud jeg stoler,
Dog I tykkes mig at være
Varsler gode for at Gud
End vil Norden løse ud,
Dennegang af Kirkeband,
Frelse det i Babels Brand.

Ja, mit Haab, o Fædrenord!
Her i Riddersalen groer,
|PS:346Groer og grønnes som en Palme,
Morten Luthers Julepsalme,
Mellem Slag af Englevinger
Liflig mig for Øre klinger:
"Fra Himmelen høit kommer jeg nu her,
Med Tidende god og med Tidende kiær,
|A:233De Tidender gode jeg haver paa Rad,
Om dem vil jeg tale og sjunge saa glad".
Hvor er trindt om Lande Stolen,
Hvor en saadan Bisperad
Udaf Vittenberger Skolen
|US:578Giennem trende Sekler sad?
Hvor er under Kirkebue
Vel en saadan Ridderstue,
Hvor en Biskop peger end
Paa de gamle Bispemænd,
Som paa sine *sexten Ahner*,
Frisker op den matte Farve,
Agter Lod med dem at arve;
Hvor om Bibelbog hin gamle
Bøgerne sig saa forsamle,
Hvor med Luther Bisper alle
Fra Palladius til Balle,
End kan høre christen Tale
Tone høit fra Kirkesvale,
Hvor endnu en Skjald kan træde
Frit i Præstemøde frem,
Hvor han end kan frilig kvæde
Om vor Frelser og vort Hjem,

Hvor endnu i helligt Stille,
Lyttes til hans Harpes Klang,
Hvor end Taarer monne trille
|A:234Ved den christne Klagesang!
|PS:347Ingensteds, saavidt jeg veed
I den ganske Christenhed,
I det brede Hedenskab
Som omleirer Christi Grav.
Rosen visned trindt om Land
I det tørre, hede Sand,
Kun en Knop i Efteraar
Sygelig i Norden staaer,
Kan den springe ud saa silde,
Her ved Nordens Rosenkilde?
Ak! jeg veed, jeg veed kun vist
Store Fare, korte Frist,
Springer ei den ud i Norden,
Er dens Tid forbi paa Jorden.

Gamle Bispemænd! ieg maa
Med et Ord dog eder love,
Ei hvor Lignelserne staa,
Lagde I jer ned at sove,
Ak, men til vor store Jammer
|US:579Brændt er eders Sovekammer.
Faldet sjunket er i Grus
Eders Chor og Provstehus,
Til et Tegn at Mortensdag
Nu er blevet af de Søgne,
|A:235At fra kolde Vinterlag
Ere Svanerne bortfløine.
Endt er eders Kirketid,
Lignelserne flygted hid,
Flygted ind i Riddersalen,
Flygted ud paa Kirkesvalen
Bære os et Sørgebud,
Tidende om Fald og Fare,
Byde os i Leding ud
|PS:348Kirkegrunden at forsvare;
Nødes brat, hvis ei vi ile,
Af de hede Svovelpile,
Synke brat i Svovelflammer,
Her med Kongers Sovekammer,
Her med Lignelsen saa fiin
Dannemark! af Kirken din,
Hvis vi ei i Ledingsfærd

Stævne ud med dragne Sværd,
Raabe høit til Gud om Seir,
Giæste Fienden i hans Leir,
Hugge saa paa baade Hænder,
Til mod ham sig Bliden vender,
Til den Trold med Hyl og Glam
Flygte maa i Ormeham,
Flygte, og som Trold i Torden,
Dybt sig fjæle under Jordan.

|A:236Gamle Bispemænd! jeg maa

Med et Ord dog eder love
Ei for Intet her I staa,
Hvor med Villum Konger sove;
Ege, Bøge, Grane, Birke,
Plader, Svaner i Guds Kirke;
Stor og Liden, hver især!
Hædret staa og takket vær!
Alle Lemmer eens ei have

|US:580Enten Gierning eller Gave,

Men eet Legem var I Alle
Fra Palladius til Balle;
Alle havde I jert Stade
Paa den samme blanke Plade.
Som Hans Povelsen dybsindig,
Som Hans Povelsen spidsfindig
Var kun een, om ellers Nogen,

|PS:349Dog hans Tale lød som saa:

Glemme sig min Høire maa,
Før jeg glemmer Børnebogen,
Før i Sind sig Tanken fæster,
At ei Luther er min Mester.

Jesper Brochmand! faa som du
Var saa fromme udi Hu,
Luttrede i Liv og Lære.

|A:237Salvede med Herrens Aand;

Og du stod til Kirkens Ære
Ved den Fjerde Christjans Haand.
Bøgerne laa Bogen nær,
Boglig Konst du havde kiær,
Dig det var, som skulde fylde
Over Kirken første Hylde,
Du et Spaadomsvarsel gav
Om at Tro og Videnskab
Skulde sig engang forene,
Til af klare Marmelstene

Herrens Navn et Hus at bygge
Under Cherubimers Skygge,
Ja i Skygge, Ly og Læ
Af Kong Fredriks Palmetræ.
Derfor varst du Fredriks Ven,
Holgers som i Runer ramme
Fra Hellenien og Rom
Ledte efter Lægedom,
For den halv udgangne Stamme,
Ja, hvad Holger kun omsonst,
Prøvede med Kløgt og Konst,
Frem at lokke, frem at liste;
|US:581Roser paa de syge Kviste,
Til en Krands i Efteraar;
Det med Kors og Vievand
|A:238|PS:350Mægtede du Vingaardsmand.
Ja, en faver Rosenkrands
Fletted du med hellig Sands,
Sønneløs du sank i Grav,
Som det lod, for Verdens Øie,
Men den Rige i det Høie
Dig en Æt paa Jorden gav,
Favr og stor, som faa Afdøde,
Avled her, og hisset møde.
Ingen her kan ret udregne
Ætten du dig tør tilegne,
Tallet paa de Mænd i Nord,
Som ved dit og dines Ord
Vaktes, dreves til at virke
Herrens Gierning i Hans Kirke;
Ja det Tal, som for Guds Trone
Synger Tak med Engletone
For de stærke, søde Sprog,
Bag i Luthers Børnebog,
For den favre Perlerad.
Som du til en Rosenkrands
Bundet har med Aandens Sands,
Bundet saa, at hver som bad
Den med fromt, eenfoldigt Sind,
Bad sig og i Himlen ind.
Gamle Jesper! ja saa længe
|A:239Over brede Skolebord
End den Rosenkrands mon hænge,
Lever, taler du i Nord.
Ak, jeg veed det, nu den vrages,
Selv før Luthers Ord forjages,

Sprogene de stærke, fine,
Ordene, som ei er dine;
Herrens Ord, som paa det Bedste
Skulde Parterne stadfæste.
|PS:351Tungt for os, men ei for dig,
Helgen i Guds Himmerig!
Hellere sig og dit Navn
Dølge vil i Fortids Favn,
|US:582Hvile sig i Frændelav
Med din Krands og med din Stav,
End med Luthers arme Navn
Fængsles udi Fiendefavn,
Lade sig af Tunger love
Som forhædede tør vove
Christi Kiæmpe at opmane
Til at bære Satans Fane.
Hvis i Nord det atter dages,
Da skal og dit Navn optages;
Bispedrot fra Kiøbenhavn!
Høit velsignes skal dit Minde
Og en Rosenkrands skal vinde
|A:240Frisk sig om dit Helgennavn,
Om dit Navn, som høit engang
Selv ved Themis og Donau klang,
Navnet, som i skumle Krog
Kastet er med gamle Bog,
Med din Bog, hvis Bibeltale
Hellig, selv i høie Sale
Lød paa mangen Hviledag;
Lød til Trøst og Guds Behag
Udi Bondestuen længe,
Over Bord, for Sottesenge,
Lød i meer end hundred Aar,
Vidt og bredt hver hellig Dag,
Lød vel end den Dag i Gaar,
Lyder dog vel end i Dag
Hist og her, hvor Jydske Hede,
Norske Fjeld om Troen frede,
Under Hyttens lave Tag;
|PS:352Laved under Eg og Birke,
Mens de Unge fort henginge
Hvor de hørte Klokkerne ringe,
Gamle Folk en lille Kirke,
Hvor saa venlig fra det Høie,
Solen hjalp det dumme Øie
Til at skue grandt dit Billed,

Som i store Stii fremstillet,
|A:241| Var af Faders Hus deroppe,
Kirken over Stiernetoppe;
Hjalp dem, trods det døve Øre,
|US:583| Prædiken og Sang at høre:
Prædiken fra Jesu Tunge;
Psalmer, som Serapher sjunge.
Mens de Smaa saa stille sad,
Lyttende paa Trin og Skammel,
Efter Ordet som en Gammel
Giøre kan saa barneglad,
Lærde saa med Lyst at stave:
Hør du mig, du slemme Pave!
Som Guds Ord vil lukke til,
Bussemand jeg være vil
For dig, medens jeg er til,
Naar jeg dør, skal du forgaae
Siger Luther, vaer derpaa!

Ak! skal hine fromme Dage
Komme aldrig meer tilbage!
Skal de Smaa da aldrig lytte
Meer i Høieloft og Hytte
Til Guds Ord paa Gamles Tunge,
Naar de læse, bede, sjunge?
Saa de sig til Kirke lave,
|A:242| Hjemmefra med Bøn og Stave!
|PS:353| Stenen som maa Huset bære,
Skal vi nægte den sin Ære,
Til, naar Domsbasunen gjalder,
Huset os paa Hoved falder?
Eller skal vi hine Dage
Kalde sukkende tilbage,
Holde Ordet høit i Ære,
Læse, bede, høre, lære
Ordet, som i Liv og Død
Overvinder Sorg og Nød,
Som opskyder sine Palmer
Naar hver jordisk Blomme falmer?

Kristen Vorm! du Gyldenmund!
Saae du slig en Glædestund,
Da paa store Jubelfest
Over Herrens Overpræst,
Du om Davids faldne Hytte
Talde et *Prophetisk* Ord?

|US:584 Tør vi til dit Løfte lytte.

At den reises skal i Nord,
At det Brudte Gud vil færde,
At Han Rankerne vil giærde
Til den Væg, hvor Solen luer,
Som kan modne søde Druer?

|A:243 Ja, vi lytte og i Haab
Løfte vi til Gud vort Raab:
Herre! lad din høie Torden
Rense men ei knuse Norden!
Vorm! saa lød paa sorte Grus
Af det faldne Frue-Hus
Mærkelig hin høie Røst:
Søn! hold ud! det er din Trøst,
Herren revse maa Enhver

|PS:354 Hvem Han faderlig har kiær;
Som Man lutttrer Sølv og Guld,
Renser det fra Steen og Muld;
Saa Jeg og din Treding vil
Rense, luttre i min Ild;
Da Jeg bøier mild Mit Øre,
Du skal raabe, Jeg vil høre,
Jeg vil raabe: du er min;
Du skal svare: jeg er din.

Peder Hersleb! danske Trønd!
Gamle Jyllands norske Søn!
I din Æt og i din Færd
Nor og Dana lige nær,
Lignelse i Kiæmpestilling,
Af den sammenvoxne Tvilling!
Alt i Aften eengang før

|A:244 Venlig vi hinanden mødte
Ved undsagte Kirkedør,
Og ved Fredriks Kirkestøtte,
Under Kors, paa Kirkegaard,
Ved Kong Fredriks Seng og Baar.
Siig mig, kiære, gamle Ven!
Hvor vi mødes nu igien?
See! vi mødes hvor du staar,
Midt i den nyfigne Flok,
For den norske Marmorblok,

|US:585 Som i barske Efteraar
Ved en anden Fredriks Haand,
Lagdes ned til Altergrund;
Hvor en sand prophetisk Aand

Taler trøstigt af din Mund:
"Denne Sten, den klippehaarde,
Et Guds Hus engang skal vorde
Jakobs Ord, og ikke mine,
|PS:355Føier du betænksom til;
Herrens Ord og ikke dine,
Høit gientage her jeg vil.
Gamle, norske Fredrikssteen!
Lad kun Timen tykkes seen,
Dog den kommer; dog det lykkes,
Vist paa dig skal høit opbygges
Alteret for Himlens Gud,
|A:245Kiende skal dit ganske Nord
Hvad ved Hersleb lagdes ud:
Der er Kraft i Kongens Ord.
Lad kun lave Mure stande
Uden Tag og Bueloft!
Lad kun Regnens, Himlens Vande
Styrte ned paa Kirketoft!
Lad kun Stene skride, smuldre,
Gulvet grønnes som en Have!
Lad kun rundt de Hamre buldre
Over Steen til Kirkegrave!
Lad kun Fjenderne sig bryste!
Lad dem Hovedet kun ryste,
Lad dem leende med Stav
Stikke i den brede Fure
I de nye, skiøre Mure,
Kalde dem en Kirkelevning,
Kalde dem en Kirkegrav!
Denne Steen den klippehaarde,
Dog et Herrens Hus skal vorde.
Staar den som en Kirkestimmel
Tagløs under aaben Himmel;
Det betegner: Himlens Bue
Skal Man som dens Loft beskue,
|PS:356|US:586Frit skal Solens Straaler spille
Paa den hvide Marmorpille
|A:246Himlens Stjerner vorde skal
Lamper i dens Lysekrone,
Kvad af hver en Vingskjald
Under høie Hvælving tone;
Regnen giennem vide Glug
Giøre Stenene til Smuld,
Kalde Blommer op af Muld,
Og den milde Morgendug

Skal dem lædske, skal dem stærke,
Saa de midt i Sommertørke
Friske, favre, hjerteglade
Sig i Morgenrøden bade.
Lad kun Hamrene saa travle
Buldre i den Kirkevang,
Hugge ud med Skrift og Sang
Bautasteen og Mindetavle!
Mener I at det betød,
Kirkegrav og Kirkedød?
Nordens Kirke! nei, hilsæl!
Aabent er dit Gravkapel;
Og du skal, naar Hornet klinger
Løfte dig paa Ørnevinger,
Bygge paa den høie Hald.
Det er Gravkapellets Kald,
Ei som Lig dig at forvare,
Men dit Liv at aabenbare;
|A:247Ja, dets Piller og dets Gavle,
Ja, dets Væg og Altertavle,
Til din Pris og Herrens Ære
Tidender skal høit frembære;
Som en hellig Kirkesage
Om dit Liv i svundne Dage,
|PS:357Marmelsteen med gyldne Stave
Standende skal paa Helgengrave.

Øie! Øie! du saa gierne
Stirrer dristig i det Fjerne,
Stirrer høit fra Kirkesvalen,
Søger Bjerget, glemmer Dalen,
Søger Kirken, som du veed,
|US:587Ei skal før fra Jorden fare,
End fra Himlen falde ned
Lamperne, som Natten klare;
Glemmer i en Verden vid,
Grændserne i Rum og Tid;
Glemmer: Gud kun det Uvordne
Nævne kan, som om det var;
Over Vordende og Forne,
Hvad i Kreds du for dig har.
Kom ihu, at nys du saae
Bispelignelserne staae
Flygtende paa Svalerand,
|A:248Truende med Kirkeband!
See engang paa dette Billed

Som vil synke ned i Jord!
Kirkeskikkelsen i Nord
Herren her dig forestilled.
See engang den Christi Hyrde!
Hvor han under tunge Byrde
Bøier sig saa vaandefuld,
Stirrer ned i sorte Muld;
Pletten som han stirrer paa,
Der, ak skulde Kirken staa,
Ak, men Øiet seer kun Grus,
|PS:358Hvor det søger Herrens Hus.
Ja, o Balle! pinte Vidne!
Dine Haar blev tidlig kridne,
Ryggen vel sig maatte bøie,
Synke maatte vel dit Øie;
Thi det veed og føle Faa,
Hvad du bar, og hvad du saae.
Svovelpile saae du lue
Trindt om Kirkens Spir og Bue,
Som en Kiæmpe gikst du bold
Mellem Pile rundt paa Vold,
Gjordet om med Sandheds Belte,
Værgende med Troens Skjold,
|A:249Men, ak, Nordens gamle Helte
Vare i den svundne Old,
Det var glemt at Troens Skjold
Kan den Ondes Pile slukke,
Enlig fra den tomme Vold
|US:588Maatte du nedgaa og sukke.
Fra den gamle Bispebolig
Hvor saa hyrdelig, saa trolig
Du med Bog og Bøger sad,
Hvor du stred og hvor du bad,
Hvor dig Fjendens Svovelflammer
Gjæsted i dit Læsekammer,
Ak, derfra du maatte skue
Kirkespir og Kirkebue,
Rammes, tændes, flamme, falde
Under Kvad af Helvedskjalde,
Mon, der Kirken sank i Grus,
Lysere fra Studigaarden
Lærdes Udsigt nu er vorden?
Nei de gamle Læsestuer
Ødtes af de samme Luer
Som fortæred Herrens Hus,
|PS:359Øiet fra det sidste Kammer

Seer kun Tidens store Jammer,
Mægter kun at efterspore
|A:250I Ruinerne det Store.
Mærk det vel, du høie Skole!
Det var Klang af Kirkeklokke,
Der om dine høie Stole
Samlede de store Flokke,
Smeltet er nu Klokkemalmen,
Og forstummet Indgangspsalmen;
Mener du at alt dit Bram,
Din Pedel og dit Program,
Og din gule Sengeklokke,
Kan forsamle slige Flokke,
Konger, Fyrster, Riddersmænd
Hver en vakker Ungersvend!
Nei, o nei, o mærk det dog!
Der af Kirkeglug udslog
Luen stærk og Luen vild,
Da fortæred den i Skolen
Ridderbænk og Kongestolen;
Ja om Kirkens Spir og dit
Messehagel, Rectorkappe,
Samme Luer lige rappe,
Snoede sig lige frit;
|US:589Fra den tredde Kristian
Kappen sig med Kirken skrev,
Til en Askedyngge blev
Begge i den samme Brand.
|A:251Det var dine tunge Kaar,
Balle! Sligt at see og kiende,
Legemlig i Dage tvende,
Aandelig i tyve Aar;
Og i disse hede Emmer,
Over femten Bispers Grav,
|PS:360Hvad ei Saga let forglemmer,
Lagde du i Kors din Stav,
Staven som i Hyrdegang,
Du for Hjordens Aasyn førte,
Staven, som du modig svang,
Naar sig Ræv og Ulv kun rørte.

Øiet sank og Taaren trilled
Balle! for dit Taarebilled,
Men, ak skal vi da forsage
Sukkende ved Kirkens Grav?
Maa da Ordets Lysestage

Fløttes over brede Hav?
Har vi kun det Haab tilbage
At engang i Fremtid seen,
Vinland Norden skal opdage,
Hellige den norske Steen,
Til et Kirkens Dovrefjeld
Med den høje brede Tinde,
|A:252Til et Glommens Kildevæld,
Til et værdigt Kristjansminde?

Nei, du Bisp med Arv saa skøn,
Med de stolte sexten Ahner;
Frændekuld af kiække Svaner,
Vakkre Balzar Münters Søn!
Bispekaaben blev udfriet
Af den store Kirkebrand,
Og til Bisp du blevst indviet
Ved Guds gamle Riddersmand;
|PS:361Vist det gavner ei at dølg,
Brusende er Verdens Bølge,
|US:590Lukt er Rosens Kildevæld;
Men see vist paa Bispekaaben,
See i Kors dit Bispevaaben:
Nøgler til Guds Tvillingfjeld!
De til dig med Bispekaaben
Fra de gamle Tider kom,
Daarer spotte Herrens Vaaben,
Som en Rest af Pavedom;
Men du higed jo tilbage
Altid mod de gamle Dage,
Aldrig mellem Oldtidsminder
Et saa dyrebart du finder,
Som det Kors, de Nøgler tvende
|A:253Gud dig naadig gav ihænde.
Tag da Staven i din Haand,
Gak i Korsets Ledebaand
Dristig hen til Herrens Klippe!
Tal kun, lad din Tro ei glippe;
Luk med Ordets Nøgel fiin
Op det gamle Klippeskrin,
Saa det sig da vist skal føie:
At du juble maa: hilsæl!
Gamle, stærke Rosenvæld!
At for Menighedens Øie,
Ved sin Tjener, ved sit Bud,
Æres Herlighedens Gud.

Jublende du skal beskue
Kildespringets klare Bue,
See en yndig Rosenhave
Paa de gamle Rosengrave,
Finde paa den Klippevæg
Sværdet med den hvasse Eg,
|PS:362Som beskytte kan heneden
Planteskolen for Guds Eden.
Midnat ruger over Jorden,
Rædsomt ruller Herrens Torden,
Storme vildt i Luften suse,
Og Vandbølgerne de bruse;
Ak, men Torden, Vind og Vover
|A:254Mærkes ei, thi Folket sover,
Trolde aande giftig Taage
Paa de lukte Øielaage,
|US:591Trolde synge Tryllesange,
Spøge i de mørke Vange;
Folket sover, falske Drømme
Rundt i Taagespeilet svømme,
Listige de aabenbare
Løiet Fryd og løiet Fare.
Vaager een endnu saa silde,
Spøgelse i Trylleham
Vil med Gøglelys og Glam
Ham forfærde og forvilde.
Dog Guds Mand! vær kun ei bange!
Høit imellem Tryllesange
Toner end det sandru Kvad:
“Det var ved Midnatstide
Vor Frelser Han blev født,
Til Trøst al Verden vide,
Som ellers var forødt.
Ja, hør det Bisp! vær barneglad!
Hold over Hjorden Nattevagt,
Vær trøstig! giv paa Himlen Agt!
Du da skal see en Stjerne funkle
Og alle Gøglelys fordunkle,
Da skal i Lysets Klædebon
|A:255En Engel synes for din Aand,
Og brat forstummer Trolde's Tunge,
|PS:363Naar Han sig laver til at sjunge,
Og ingen Trolde dig skal forvilde
Fra Davids Stad og Davids Kilde.

O Biskop! seer du hist den Aand

Indviklet saa i Mørkets Baand,
At ei engang paa lyse Bue
Sin Skabers Navn den kan udskue?
Og kiender du det andet Billed?
Du kiender det, en Taare trilled,
Der du den Gamle kom ihu,
Som under Altret sover nu.
O, see dog vist med vaagen Aand!
See Lyset i din Faders Haand!
See, hvor dets Straaler dog formaa
|US:592At splitte saa de Skyer sorte,
Og det for Dødens aabne Porte,
At Fangen, som i Mørket laae,
Kan see sin Skaber i det Høie,
Kan see Ham i sin Frelseres Øie,
Kan see sin Synd og sin Forsoner,
Kan bryde ud i Jubeltoner,
Kan som en Seirende sig tee,
Naar kastet ud af Kongesale
|A:256Han vandre maa med Spot og Spee,
I Blod til Dødens Skyggedale.
O, naar paa Grændsen du mon skue'
Med draget Sværd og spændte Bue,
Guds Morderengel rædsom staa,
O lad da Haabet ei forgaa!
Nei, haab at udi Fangens Billed
Blev gamle Danmark forestillet!
|PS:364Ja haab og tal! lad Ordets Lyn,
Adsprede falske Drømmesyn!
Ja haab, at vaagnende forfærdet,
Hun Syn skal faae paa Mordersværdet!
At angrende for Korsets Træ
Hun bøie skal da stolte Knæ,
At det for Gud opladte Øie
Maa see at Dødens Skyggedale,
Ved Glimt af Solen fra det Høie
Er lysere end Kongesale!

Ja, haab og tal! og knæl i Løn!
Og beed med Tro i Jesu Bøn:
At brydes hendes Herreskjolde,
Hun dog sit Hoved maa beholde!
Sit Hoved, hvis hun uden Baand
Og holde maa sin høire Haand!
|A:257O Biskop! tungt det er at tænke
At ikkun Trængsel, Baand og Lænke,

At ikkun Dødens hvasse Lee
Med Seierskrands af Spot og Spee,
Vaagne kan den gamle Kvinde,
Som engang dog sad saa vaagen
|US:593Paa sin Bølge over Bogen,
Kunde grandt de Stave finde,
Som veilede giennem Ørke,
Støtte flink i Sot og Mørke,
Som ei bugne og ei briste,
Paa den tunge Sti, den sidste,
Som os mægte høit at bære
Giennem Dødens Land med Ære.
Tungt, ja tungt det er at tænke,
|PS:365Herren selv dog lindrer Sorgen,
Thi et Forhæng lod Han sænke
Dybt sig for den Dag i Morgen;
See vi Lyset bag det glimte,
Kan og Lignelser vi skimte,
Øine skuffe, Straaler blænde,
Lignelser sig brat kan vende,
Tyde Sandt og dog fornægte
Hvad at giætte vi kun mægte,
Altid er den Dag i Morgen
Dog for Øiet halv forborgen.
|A:258Ja, o Bisp med Arv saa skøn,
Med de stolte sexten Ahner;
Frændekuld af kiække Svaner,
Fromme Balzar Münters Søn!
Provster, Præster! Kirkens Sønner!
O, forener eders Bønner!
Beder, at Guds fjerne Torden
Maa forfærde, vaagne Norden,
At naar Lynet Lande knuse,
Naar Vandbølgerne de bruse,
Han i Nord sin Treding vil
Luttret fri af Vand og Ild!
O, Han vil det jo saa gierne,
Han har sat en Ledestjerne
Klar paa Himlens hvalvte Bue,
Let at finde, klar at skue,
Hvo som trøstig den vil følge
Frelses giennem Ild og Bølge
Lander vist i Himlens Havn.
Ordet er den Stjernes Navn
Ak, men fra saamangen Lampe
|US:594Stiger Os og Edderdampe,

|PS:366 Ledestjernen i det Høie

Den er dulgt for Slægtens Øie.

Dampen dølger, Blusset blænder,

I er Verdens Lys, o brænder!

|A:259 Skinner! straalere! lyser! lyner!

Trodser Taager, Blus og Brand!

Kriger! Kiæmper! holder Stand,

Kvægede ved Herrens Syner!

See dig til den Himmel blaa!

See dig til de Stjerner smaa!

Gud i dem os forestilled

Af vor Skat et Skygebilled.

Stjerner smaa! ja I er dunkle,

Mod de Stjerner som skal funkler

I den favre Helgenkrone,

Som os venter for Guds Trone;

Venter os? ja hvem? o viid!

Dem som stred den gode Strid.

See engang paa Verdens Side,

Hvor de stræbe, hvor de stride!

Kronen er dog kun af Muld,

Sover I? hvor kan I sove!

Skulde vi en Kamp ei vove

For det fine Himmelguld!

See dig til den Himmel blaa!

See dig til de Stjerner smaa!

Gud i dem os forestilled

Af vort Kald et favert Billed:

Vil ved Skinnet ingen vandre,

Skinnet de dog ei forandre;

|A:260 Vil slet Ingen til dem see,

Lige blidt dog lyse de,

Drages Daareflokker hen

Til de vilde Løgtømænd

Lige stadig dog de blinke,

|PS:367 Lige trofast dog de vinke,

Og naar Løgtømænd saa brat

I det dybe Svælg sig dølge,

Og naar raadvild deres Følge

Stander i den stille Nat,

Og naar Gyngerne vil briste

|US:595 Under Fod, da, paa det Sidste;

Løfter sig dog mangt et Øie,

Søger Lyset i det Høie.

Brødreløys! saa modig kun!

Lyser klart i Aftenstund!

Helvedblus kan aldrig taale
Himmellysets stærke Straale,
De skal blegne, de skal bukke,
Vi skal seire, vi skal slukke,
Lyset skal i Nord sig tænde,
Som et Nordlys skal det brænde,
Til med evig Vaar og Sommer
I sin Vælde Solen kommer,
Lyse, lede Slægter trygge
Giennem Grav og Dødens Skygge.
|A:261O, naar vort Paulun da falder,
Naar os Gud til Sig hjemkalder,
Da vi for Hans Kongestol
Straalende i Livets Soel,
Skue skal de frelste Fromme
Naar med Frydesang de komme;
Da med dobbelt liflig Klang
Klinge skal vor Takkesang;
Kaste skal vi vore Kroner
Ned for Ham, som evig troner,
Bøiede vi bryde ud:
Ikke os, men Dig, vor Gud!
Dig allene evig være
Lov og Tak og Pris og Ære!
|PS:368Frem I Præster! frem i Striden!
Om I ei vil hyle siden,
Hver som har sin Frelse kiær,
Gjorde sig med Aandens Sværd!
Ryg mod Ryg som danske Frænder
Aabne Hjelme, djærve Slag!
Verden da skal snarlig mærke,
Hvem der staar i Vaabenbrag,
Hvem der er den sande Stærke:
Han som boer i høien Hald:
Christus, eller — Belial;
Hylende skal Mørkets Hær
|A:262Flygte fra det skarpe Sværd,
|US:596Gnidsle i afmægtig Trods,
Naar vi sjunge: Gud med os!
Gudlaug! ja, see høit og vist!
Over Kirkedørren hist
Gud i Morten Luthers Billed
Os sin Kiæmpe forestilled.
Luther! gid din Helgenskygge
Kunde under Englesmykke,
Vidne om din vundne Seier,

Om hvad Kræfter Ordet eier!
Gid du kunde os fortælle
Om det Lys i mørke Selle,
Som oplived dig saa brat!
|PS:369Om hvad Kraft i Aand neddaler,
Naar fra Himlen Herren taler:
Søn! din Synd er dig forladt!
Hvilken dyb, vemodig Smerte,
Hvilken hellig Nidkiærhed,
Fylde maa et kiærligt Hjerte,
Naar det, følende sin Fred,
Skuer Svælget fra hvis Rand
Gud det reev alt som en Brand
Rives ud af Ildens Luer,
Naar det sine Søstre skuer
Giøglende paa Svælgets Rand,
|A:263Naar det skuer Fjendens Helte,
Som med Løgnens Tryllebelte
Blinde, blænde saa de Arme,
At de see, Sig Gud forbarme!
Blommer staa paa Svovelblege,
Lys, hvor Helvedblus kun lege;
Høitidsdandse i *det* Dybe
Hvor kun Edderorme krybe!
Gid du med din sanddru Tunge
Kunde for vort Hjerte sjunge
Om, hvor kraftig Christus teer
Sig i skrøbelige Leer,
Saa en Synder, syg og bange,
Som en Kiæmpe, kiæk og bold.
Modig kan i Marken gange,
|US:597Trodse hver en Helvedtrod!
Dog, det Navn dig Herren gav,
At du lever skiøndt du døde,
Saga med sin Runestav
Os dit Billed bær imøde,
Hun det tegned paa sit Skjold,
Bærer det fra Old til Old,
|PS:370Kiæmper sig paa Skjoldmøviis
Gjennem Tiderne med Priis.
Over Tiderne en Fugl
Flyver hen i Bølgebuer,
|A:264Hvad som blinker udi Skjul,
Fra det Høie hun udskuer.
Seer hun da paa Sagas Skjold
Stave fra en svunden Old,

Som har trodset Tidens Vælde,
Som fordybedes ved Ælde;
Flux hun med sin Nøgel fin
Lukker op det Gyldenskrin,
Med de Livets Æbler trende,
Som betroedes til hende,
Holder over Sagas Skjold
Æblet som den Kraft blev givet,
Det at kalde op til Livet,
Som har levet, Old fra Old;
Billedet da aabenbart
Stander i det Speil saa klart,
Levende med Sang det følger
Ydun over Tidens Bølger.
Luther! i Idunnas Følge
Flyver over Tidens Bølge,
Du med Sang saa billedlig,
Vaagne Aander skue dig,
Høre dig med Fugletunge,
Høit dit Syn og Liv udsjunge;
See dig under Korsets Mærke
Hvor du skifter Kiæmpefjed,
|A:265Gaar med Jesu Christi Fred
Kiæk i Kamp mod Verdens Stærke!
Torne trædes, Fødder bløde,
|US:598Men en Krands af Roser røde
Slynger sig i dine Haar,
|PS:371Ei du trættes ved at stride,
Thi du seer de Roser hvide
Blomstre i Guds Urtegaard,
Til du naaer dem maa du ile,
Ikkun der du har din Hvile;
Luther! Hvilen har du fundet,
Stridt den gode Strid og vundet,
Det er skedt, som Aanden kvæder,
Til den Sardesengel fiin,
Den som vinder, Haanden min,
Smykke skal med hvide Klæder;
Ei hans Navn, det høit forjættes,
Skal af Livsens Bog udslettes,
For min Fader aabenbare
Og for al Hans Engleskare,
Jeg bekiende vil hans Navn.

Præstemænd! o hører dog
Hvad den Aand af Livsens Bog

Høit til Menigheden taler!

Eders Lod er evig Gru

|A:266 Om I vende ei jer Hu,

Til de himmelske Choraler.

Ganger frem som djærve Helte,

Gjordede med Sandheds Belte!

Ganger frem i Luthers Fjed!

Saa hans Krone I kan vinde,

Saa ham med hans Trøst og Fred

Hos Gud Fader I kan finde!

Ja, i Morten Luthers Spor

Vandres maa i disse Dage,

Thi igien fra Syd til Nord

Raader Helveds lede Drage.

|PS:372 Over Tiderne en Fugl

Svæver hen i Bølgebuer,

Slangen under Skalkeskjul

I det Høie hun udskuer,

Æbler tre hun har i Vold:

Speile til den Trillingold.

Seer I hist de Skygger blege

|US:599 Mellem Levende heel faa?

Løgtændene, som lege

Med de stjaalne Gnister smaa.

Seer I Skarerne som vilde

Vende Ryg mod Livets Kilde,

Trodse frækt mod Livsens Bog,

Bryste sig med Syndens Aag,

|A:267 I en rædsom Dødningdands,

Som det var en Rosenkrands!

Ak, den Old, som her mon spores,

Seer det dog! ak, det er vores.

Over Tiderne en Fugl

Svæver hen i Bølgebuer,

I uvordne Tidens Skjul.

Fra det Høie hun indskuer,

Æbler tre hun har i Vold:

Speile til den Trillingold.

Seer i Speilet, hvor de mange

Tause Lignelser fremgange!

Dødelige dem ei kiende,

Men de mærke til hvad Kant,

Ydun monne Speilet vende,

De forstaa det og saa grandt,

At de Lignelser, som ligne

Billeder paa Sagas Skjold,

Stande, efter Lyset figne,
Færdige i næste Old.
|PS:373Speilet vender sig mod Fjeld,
Viser og et Bjergcapel,
Viser og et Kildevæld,
Sprudlende fra haarde Fjeld,
Viser og et Rosentræ
Voxende i Klippelæ,
|A:268Bjergmænd i en Høitidsdands,
Under favre Rosenkrands.
Det er Pandt paa lyse Dage,
Det er Størkelse i Strid,
Hvo det seer, kan ei forsage,
Tryg han venter Naadens Tid.
Men, o Præster! vil I sove?
Ei en Dyst mod Dragen vove;
Vider da, at til sit Værk
|US:600Herren Zebaoth er stærk,
Ei formastelig I mene,
Han behøver Støv og Muld!
Vist Han Sig et Børnekuld
Vække kan af stumme Stene;
Men da under eders Plove
Orme kun skal myltre op,
Visne skal de sidste Skove,
Fuglen fly fra nøgne Top,
Aldrig sjunge ier til Glæde,
Aldrig Ormene opæde,
Ormene skal gnave Roden,
Reiser sig et enligt Straa,
Stormene skal det nedslaae,
Ingen Sæd skal vorde moden,
Uden I, som, hvilken Trøst!
Modnes til Guds Vredes Høst.
|A:269Oslo! Aslaug! Asabad!
Aske est med Ret du vorden,
|PS:374Over Asken Christjans Stad
Løfter sig, o see Guds Orden!
Ordnet til et Christenbad.
See hvor kiækt de Vande springe!
Agter kun det Tegn ei ringe!
Kun med Vand en Kongehaand
Døbte, Stad, dig førstegang,
Men naar under Jubelsang
Herren med sin Hellig Aand
Døber, først du ærer da

Navnet Christiania.
Springe skal da Livsens Vande
Høit i Luft og vidt om Lande.
Over askeblandet Grus
Af det faldne Frue-Huus
Svæver end et gammelt Vaaben,
Underlig det spaar om Daaben.
Der er Himmelkirkens Billed
Med Marias Navn fremstillet,
Under det en Konge knæler
Med en Kirke paa sin Haand,
Og det Himmelske besjæler
Kirken med sin egen Aand;
|US:601Fire Lignelser tillige,
|A:270Knæle, som de vilde sige:
Herre, Præst og Borger, Bonde
Her sig bøie sammelunde,
Som til os de skulde sige:
Her skal bøie sig tillige,
Rensede i Ordets Bad,
Sankede i Kirkering,
Krønike og Konst og Kvad,
Klogskab paa al Verdsens Ting.
|PS:375Bakke, du som hist dig løfter
Med de gamle, dybe Kløfter,
Atter skal et Ord fra Gud
Aabne dine Sølvbrud.
Kirke! du som høit din Nakke
Løfter hist paa Aggers Bakke,
Løfter høit dit Spir saa prud
Ved de gamle Sølvbrud,
Stander fast paa stærke Been,
Bygget op af hugne Steen,
Fyldes sødt af Orgellyd
Naar du sjunger dine Psalmer,
Gav din Prækestol til Pryd
Konstelig udskaarne Palmer,
Lader Alteret tilskue,
Under hellig Cirkelbue;
Regner dine Aar tilbage,
|A:271Alt til Hellig Olavs Dage!
Du betegner det Capel,
Som skal staa paa Dovrefjeld.
Det er Sagn i Folkemunde,
Sandhed ogsaa nogenlunde:
Søstre tre i gamle Dage

Bygged dig og Aggershuus.
Klostret med til tredde Mage,
Som nu sjunket er i Grus,
Ingen veed, om trende Kvinder
Kostede de prude Minder,
Sødskende er som vi veed,
Sandhed, Kraft og Kiærlighed;
Hver af dem især bekoster
Kirke, Vaabenhus og Kloster;
|US:602 Disse dog i Kirken maa
Samles, om de skal bestaa.
|PS:376 Mærk det vel, du gamle Norge!
Kirker har du end og Borge,
Dine Klostre fulde ned,
Mærk dig vel, du gamle Norge!
Tidens Gang paa Klosteruhret,
Hartad som med Munkeburet
Gik det med din Kiærlighed.
Dette Kloster maa opbygges,
Før din Kirkebygning lykkes;
|A:272 Thi som Klosteret i Søen
Løfted sig paa Hovedøen,
Vist endnu den Dag i Dag
Hjertet er en Hovedsag.
Klarlig det og malet staar
Som en Priis for store Kaar,
Malet af med Farver stærke
I din Storstads Vaabenmærke.
See den favre Lillievaand,
Holdende den Piletrilling,
Og en Krands i fine Haand;
Siddende i Dronningstilling,
Mægtig over Løver tvende,
Med en Kiæmpe ved sin Fod!
Jomfruen er god at kiende,
Hun udsprang af Kongeblood,
Vist hun heder Christiane,
Og de Bibelløver tvende
Under Korsets hvide Fane
Rundt i Verden bæere hende,
Sandhed, Kraft og Kiærlighed
Det er hendes trende Pile,
Dødens Konge for dem ned
Faldt til Jord, men ei til Hvile,
|PS:377 Krandsen, som hun har i Haand
Den skal smykke deres Tinde,

|A:273 Som ved Jesu Christi Aand
Dødens Konge overvinde,
Den skal være Hendes Pryd,
Naar hun, som sin Herres Brud,
Ganger faver, klar og prud
|US:603 Ind til evig Bryllupsfryd.
Christiania! ifald
Du dit Vaaben bære skal,
Bære, som sig bør med Føie
Fæst da paa det fast dit Øie!
Lær paa tugtig Jomfruviis
Dybt at føle, sødt at smile,
Lad din Stolthed med sin Priis
Falde for de trende Pile!
Da engang dit Levnets Minde
Skal Man i dit Vaaben finde;
Under Dannebraag med Ære
Nordens Løver dig skal bære,
For din Piil et Pandser gjalde
For din Fod en Kiæmpe falde;
Rosenkrandsen skal sig vinde
Vakkert om din Skjoldmøtinde.
Ja, see hist i Roskilds Vaaben!
Ørnen breder jo sin Vinge,
Vil til høien Hald sig svinge,
Tage med fra Bispekaaben
|A:274 Korset og de Nøgler smaa,
Som kan Fjeldene oplade,
Saa af dem udspringe maa
Rosenelve, Søverbade.

Skal da Rosens Kildevæld
Vige fra de danske Vange,
|PS:378 Skal da nu fra Mark til Fjeld
Fløttes Blomst og Fuglesange?
Favre Siølund! skal du visne?
Isefjord! skal du nu isne?
Aggersager! Follafjord!
Skal til Arv I Æren fange?
Skal I loves høit i Nord,
Som de rette Kildevange?
Skal nu Egebjerg med Føie
For sin Udsigt vinde Pris,
Skal fra den for vaagne Øie
Aabne sig et Paradiis?
Herrens Raad er altid rette,

Skjalden dog er Danmarks Søn,
|US:604| Kan sin Moder ei forgiætte,
Drager dybe Suk i Løn.
Glad han stirrer paa de Fjelde
Thi hans Gud seer til dem ned,
Og hos Gud er altid Fred;
Men han maa dog Taarer fælde,
|A:275| Fløtte taarefuld sin Stav
Fra den favre Rosengrav.
Før den fløttes, end engang:
Præster! Skjalde! alle Mand!
Satte i det gamle Land,
Til med Tale og med Sang
Syn for Aanden at fremføre,
Hjertet i sin Grund at røre,
Og oplade Sjælens Øre!
Føler eders egen Nød,
Og fortryder hvad I brød!
Da vor Moders Nød og Smerte
Dybt skal eder gaa til Hjerte,
I skal tale, hun skal høre,
Begges Bøn skal Herren røre;
|PS:379| O, maaskee da Ørnen skal
Stille staa med bredte Vinge,
End fremdeles, ei sig svinge
Med de Nøgler høit paa Hald,
Bygge Rede end enstund
Her i Danmarks Bøgelund,
Og kun Vingerne udbrede
For om Korsets Tegn at frede,
For os Christenfolk tillige
Billedlig men sandt at sige!
I skal staa, som jeg hernelen
Færdige at flyve heden.
|A:276| Eller skal det end saa være,
Klippen maa Capellet bære,
Er for Danmark Timen omme
Til at avle Fugl og Blomme;
Maa de stærke Elve bruse
Ned i Dal fra høie Fjeld,
Hvor fra gamle Kildevæld
Vandet høit mod Sky skal suse;
Maa af Klippen Kirken skiære,
|US:605| Pillerne til høit at bære
Hvælvingen i Uveirsdage,
Som nu stunde til saa fage;

Maa i Snorros Fædreland,
Ja i Sagas Elvesale,
Fostres og den Sagamand
Som skal Tiderne afmale,
Verdens Krinds og runde Bold
Bilde af paa Sagas Skjold,
Bilde af, med fiin og stærk
Farve, som Guds Billedværk,
|PS:380Saa det Skjold kan Kirken skiærme,
Naar dens Fjender frækt sig nærme;
Maa, hvor Volas dybe Sang
Huult imellem Klipper klang,
Springe ud de sidste Skjalde,
Som skal tolke Herrens Syner,
|A:277Førend det fra Østen lyner,
Før Basunens Røster gialde;
Skjaldene som skal forstaa
Hvad Propheter fordum saae,
Ja Propheters Tal formere,
Og om Enden prophetere,
Støde høit i Gjallarhorn,
Naar de see den onde Torn,
Som skal Jernskoven tænde,
Naar de skue Bifraust brænde,
Skue Muspels Sønner ride
Op at falde hvor de stride;
Lege sødt paa Davids Harpe,
Om den Stund, da ingen Sarpe
Fraade skal ved Klippefod,
Buldrende med Støv og Skum
Bruse hen i Tid og Rum,
Men kun Lammets Rosenblod,
Livsens Vandes rene Flod
Flyde fra Guds Kongestol,
Og fra Lammet, Livets Soel,
Klar som skinnende Chrystal
Risle evig uden Fald,
Vande Livsens Træ og vække
Edens gamle Blomsterrække,
|US:606Saa den paa det nye Stade
|A:278Taber aldrig sine Blade,
Dufter sødt den gandske Dag,
Dufter sødt til Guds Behag,
|PS:381Lukker aldrig sig til Blund
Hvor der ei er Aftenstund;
Ja, skal Norges Skjalde sjunge

Huult og sødt med Seertunge,
Skal de kvæde, glade, bange,
Slægtens, Jordens Svanesange,
Skal du Christiania!
Kaldes Philadelphia;
Nu, velan! i Jesu Navn!
Danmark, Roskild, Kiøbenhavn!
Søsteren I ingenlunde
Hendes Kaar og Krands misunde!
Søstrene tilvisse kiære
Philadelphia maa være.
Hvert et Suk jeg flux maa dæmpe,
Hør mig Præst og hør mig Skjald!
Hør mig hver, som veed at læmpe
Tungemaal og Tonefald!
Vil I bede, vil I tale,
Gud i Vold vor Sag befale,
Maa da Rosens Kildevæld
Vige fra de danske Vange,
Maa da paa det høie Fjeld
|A:279Fugle nemme deres Sange,
Da skal ogsaa Norges Gran
Grønnes i de danske Skove,
Vandes skal det tørre Land
Vist af Rosenbækkens Vove,
Venlig skal den norske Sang
Klinge over Bøgegrene,
Som den danske fordum klang
Mellem gamle Norges Stene;
Ja det tør jeg vist forjætte
Aldrig Norge skal forgiætte,
|PS:382Ørnen paa den høie Hald
Saae dog først en Daneskjald,
|US:607Knurred ei mod Guds Beram,
Foer i Yduns Fjederham
Over Fjeldene og saae
Frydfuld der Capellet staae
Herligt i en Rosenhave,
Overklædt med Sagastave,
Hævende til Orgelklang
Harpeslag og Fuglesang.
Ja det Norge skal forstaa,
At hvad Daneskjalden saae,
Fordum og fra Danmark fløi
Som et Frø til Norges Høi.
Ja, hvad Hedningsskjalde sang,

|A:280Digtende om Ledas Sønner,
Over Nord med sanddru Klang
Fra uvordne Dage dønner:
Slag om Slag i Fryd og Smerte
Banker Nordens Tvillinghjerte.

Præster! Skjalde! o, saa tager
Vare dog paa eders Kald!
Taler som det Gud behager
Høit med Røst og Tonefald!
Vaagner dog den gamle Kvinde,
Før hun kvæles, brænder inde,
Eller i de øde Vange
Uden Fryd og Fuglesange,
Vanke, vakle maa i Mørke,
Uden Haab og uden Størke,
Rave som sin egen Skygge,
Til sin Grav ved Kjep og Krykke,
|PS:383Til sin Grav, ja til sin Dommer,
Som det Glemte ihukommer,
Til sin Dommer, til sit Fængsel,
Evig Angest, Graad og Trængsel.
Seer I hist det høie Fjeld
Med de rige Sølvraarer!
Hellig Korses Kildevæld
Væder det med sine Taarer,
|A:281Leder did den gamle Kvinde,
Sømmelig med Ord og Stav!
Der hun vist skal Hvile finde,
|US:608Bedre end i mørke Grav.
Vil hun fæste der sin Bolig,
Bruge Badet tit og trolig,
Da skal end paa gamle Dage
Dumme Øine klares op,
Store Syn i Sind og Sage
Skal hun see fra Fjeldetop;
Ungdomsrosen skal paa Kind,
Trods den barske Nordenvind,
Mattere, dog liflig lue;
Rosen paa den fulde Barm,
Svalet, men dog frisk og varm
Dufte op mod Himlens Bue.
Fjeld! du ligger Bogen liig,
Dine Lag som skrevne Blade,
Dine Aarer strække sig
Alt som Ord i tætte Rade,

Gamle Dannemark med Ære
 Høit fra Jord mod Sky du bære!
 Hellig Korsens Rosenkilde!
 Spring med Størke ud af Fjeld!
 Ja, du springer, o, hilsæl!
 |PS:384 Gid du maa hentørres silde!
 |A:282 Gid din Bølge sig maa velte
 Kvægsom over gamle Nord,
 Til, naar Elementer smelte,
 Som en Damp du høit fra Jord
 Stiger did, hvorfra du kom,
 Synker i Guds Helligdom!
 Hør os Du, som Alt mon raade!
 Ja, bønør Du os i Naade,
 Fader vor i Jesu Navn!

[A:283]

Rettelser.

Da Tiden ei tillader at give de Anmærkninger, som vel ville synes nødvendige, vil jeg blot sige, at dette Digt først læstes ved Dionysii Landemode paa Roskilde Domkirkes Riddersal 1812, men er siden udfyldt; og dernæst vil jeg rette de større Feil jeg har mærket.

S. 14.	Lin. 8.	Vod læs Bod
— 28.	— 21.	Mee l. Mon
— 37.	— 23.	Dog l. Der
— 58.	— 9.	at l. et
— 63.	— 9.	Jordens l. Nordens
— —	— 14.	Under Ploven end om Vaar l. Under Plov i Efteraar
— 64.	— 26.	skrev l. drev
— 69.	— 3.	Giftig Braad l. Bug og Braad
— 83.	— 9.	Eiderurterne l. Edderurterne
— 84.	— 10.	Veile l. Jylland
— 87.	— 20.	din l. den

– 95.	– 16.	Sønderknust l. Synker knust
– 99.	– 5.	Med l. Mod
– 101.	– 11.	Buldre som det l. buldre, som dit
– –	– 18.	Pandserglade l. Pandserplade
– 102.	– 21.	han l. ham
– 109.	– 20.	den l. da
– 117.	– 16.	Frender l. Fjender
– 122.	– 9.	Valdsprog l. Valgsprog
– 127.	– 23.	Krist l. Kvist [A:284]
S. 128.	Lin. 8.	Fuldt l. Faldt
– 134.	– 1.	Mærked l. Marked
– 140.	– 25.	Kongelinde l. Kongetinde
– 141.	– 13.	kart l. bort
– 155.	– 15.	Veie l. Vaie
– 170.	– 1.	Tangen l. Taagen
– 193.	– 14.	Saa l. Som
– 199.	– 6.	Silkeplet l. Stilkeplet
– 216.	– 6.	Vi kun Herrens Værk skal virke l. Værket vi i Gud skal virke
– 237.	– 17.	Runerramme l. Runer ramme
– 245.	– 1.	dit l. det
– 253.	– 11.	fra l. for